

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نُسْتَعِذُّ

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على خاتم المرسلين وآله الطيبين
الطاهرين أما بعد پس مخفی نماند که این رساله مفیضه جمیله و مقاله مفیده
جلیله عجب کتابی است ضیاء بخش و پر نور که هر جمله اش مشاکلت دارد و بیت مهور
و بتقدیم تنویر در و در تنویر استغفار مصداق نور علی نور گردیده و بیان فضائل و ثمرات
هر دو تا ذروه کمال رسیده از مصنفات سلاله خاندان رفعت و کرامت خلاصه دودان
عظمت و جلالت گوهر صدف کرامت و ایالت کوکب برج امارت دریاست صاحب
مناب حمیده مستجمع قواصل سدید ذوی الطبع الثاقب و الفهم الصائب الموفق
الموفق المتعال ذوی الکریم و الجلال للصائب من الفعال و الصالح من الاعمال
مصدرة هدیة العباد الی طریق النجاح و الرشاد منبع البرکات و القربات

مفیض الحنات والخبیرات جناب مستطاب علی القاب نواب

سید مظفر حسین خان صاحب بہادر

زاد اللہ اقبالہ وضاعت اجمالہ می باشد و عمل بران موجب ضاد خوشنودی

پروردگار کریم و دود و باعث حصول اجر جزیل و ثواب عید و بحباب

خواہد بود و الحمد للہ اولاً و آخر و الصلوٰۃ علی النبی و آلہ باطناً و ظاہراً

نقہ العبد الخاطی المتقصر الی مغفرۃ اللہ علی الاعلیٰ

السید مصطفیٰ المدعو بمیر آغا عفی عنہ

اعلان۔ یہ کتاب خاص مذہب شیعہ کی ہے حضرت اہل سنت و جماعت نہ دیکھیں نہ خریدیں

اللہ صلی علیہ و آلہ محمد و آلہ

الحمد لله والمتكبر درین زمان سعادت اقتران فی ایام بركت انجام رساله

غالی السمطین

۱۳۲۱ھ

من توفقات عالیجناب مستطاب سلالۃ الاعاظم و نقاۃ الافاضم صاحب القوۃ
القدسیۃ مالک الملکات المملکیۃ عمیدہ المحققین زبدۃ المدققین النواب السید
مظفر حسین خان صاحب خلت الصدق عالیجناب معلی القاب جناب
نواب سید علی حسین صاحب عرف نوابی و له مغفور نوادۃ نواب مستطاب گردون قباب
نواب مہمدالدولہ بہادر وزیر اعظم شاہ اودہ ادام اللہ قبائلہ و ظلہ العالی

مطبع انتظامیہ کراچی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَلْتُ مِنْ عَظَمَتِ مَنَّهُ وَسَبَّغْتُ نِعْمَتَهُ وَنَمَتُ كَلِمَتَهُ
 وَنَقَدْتُ مَشِيَّتَهُ وَبَلَغْتُ حُجَّتَهُ عَلَى خَلْقٍ كُلِّهِ وَعَدَلْتُ
 قَضِيَّتَهُ وَسَبَقْتُ غَضَبَهُ رَحْمَتَهُ حَمَلْتُ مَقْرِبَ رُبُوبِيَّتِهِ
 مُتَخَضِعَ لِعِبَادَتِهِ مُعْتَرِفَ بَتَوْحِيدِهِ مُسْتَعِيدَ يَوْمِ وَعِيدِهِ
 مُؤْمِلَ مَنْ سَرَّ بِهِ مَغْفِرَتَهُ يَوْمَ يَشْغُلُ كُلُّ عَنْ قِصِيلَتِهِ وَبَنِيهِ
 وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَرْشِدُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ الَّذِي جَلَّ
 عَنْ مُشِيرٍ وَوَزِيرٍ وَعَوْنٍ وَوَعِيٍّ وَوُظَيْرٍ مَلَكٍ قَهْرٍ وَعَصِيٍّ فَغَفَرَ
 وَعَبْدٍ وَشَاكِرٍ وَحَاكِمٍ فَعَدَلَ وَتَكَرَّمَ وَتَفَضَّلَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ

وَهُوَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَبَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ وَفَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ رَبُّ مُتَنَفِّرٍ لَا يُعِينُهُ
وَمَنْ كُنَّ يُقَوِّتُهُ مُتَقَدِّمٌ يُعْلَوُهُ مُتَكَبِّرٌ يُسَمُّوهُ لَيْسَ يُدْرِكُهُ بَصَرٌ
وَلَمْ يَلْحَظْ بِهِ نَظَرٌ وَهُوَ رُفُوٌّ رَحِيمٌ وَقَرِيبٌ قَبْعَدٌ وَبَعْدُ
فَقَرِيبٌ عُقُوبَتُهُ مُوجِعَةٌ رَحْسَتُهُ جُنَّةٌ عَرِضَةٌ هُوَ الَّذِي
أَعْطَانَا بِاللَّطَاقِ وَالصَّامِتِ لِنَرْجُو بِهِمَا عَنْ أَرْكَابِ السَّيِّئَاتِ وَزَقَّنَا
الْعَقْلَ لِنَهْتَدِيَ فِي الظُّلُمَاتِ الْمُشْكَلَاتِ وَمَيَّزَنَا بِإِخْتِصَاصِهِ
مِنْ بَيْنِ سَائِرِ الْخِيَوَانَاتِ وَجَعَلَهُ لَنَا حِصْنًا قَوِيًّا لِنُخْصِنَ بِهِ مِنْ
جَمِيعِ الْمُهْلِكَاتِ وَأَنَّهُ الْمُتَحَقِّقُ لِمَجْمَعِ الْحَامِدِينَ فِي كُلِّ الْحَالَاتِ
وَأَشْكُرُهُ عَلَى لَا تُعْرَى الْمُرَادِفَةِ فِي جَمِيعِ الْأَوْقَاتِ وَأَشْهَدُ
أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي جَمِيعِ الْمَوْجُودَاتِ وَأُسَبِّحُهُ مِنْ كُلِّ
مَا لَا يَلِيْقُ بِهِ فَهُوَ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ عَلَى كُلِّ الْكَائِنَاتِ وَشَهِدْتُ
بِعِثِّ مُحَمَّدٍ عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ وَنَبِيِّهِ وَصَفِيِّهِ وَحَبِيبِهِ وَخَلِيلِهِ
أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ وَلَوْ كَرِهَ أَهْلُ الْجَهَالَاتِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمُتَجَبِّينَ الْمُعْصَمِينَ
 أَهْلَ الْوَلَايَاتِ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ وَشَرَّفَهُمْ
 عَلَى سَائِرِ الْخَلْقِ قَاتِ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ دَائِمِينَ
 بِدَوَامِ مُلْكِهِ وَفَاحْصَرُكُمْ مَا وَكَلَهُ سَائِرُ الْأَيَّامِ
 آمَا بَعْدُ مَا كَيْفَ الْغَاثُ وَالْغَابُ الْمُرِيدُ دُرُوبَ الْغَاثِ وَالْغَابِ
 دَرْتَابٍ وَتَبِيبِ بَاشِ وَدَلِ خُودِ رَا بِنَا خُنْ حَرَصِ وَازِ مَخْرَاشِ وَازِ غَبْتِ سَعَادَتِ جَاوَدَانِ
 دَوَا هَشِ مَرَادَاتِ آبْجَانِ افسرده و پژمرده مانی و مَالِ عاقبتِ کار و سرانجامِ امورِ آخر
 خود را ندانی از خوابِ غفلتِ بیدار باش و ازستی غرور بشیار و دیده بصیرتِ از کنِ کُشَبِ
 اجلِ نزدیکِ ست و صبحِ قیامتِ قریب و آدمی زار ازین احوالِ بر خودِ بخیرِ کُلِّ مَلَاکِ
 یَتَادِیْ کُلِّ یَوْمٍ کَدُّوْلِمُوکَ قَاتِلُو الْخَبَابِ بَکُوشِ بَهِشَنِ شَتُوکَ مَلِکِ مُتَقَرَّبِ بِکَلِمِ رَبِّ
 هر صبح و مسایگو یک کَدِ فرزندِ اِنِ آدم و خُوْا بَزَائِدِ تَابِیْمِ و وَا بَا دِ کُنِیْدِ تَا خَرَابِ شُوْدِ بَا یَکِ لَزِ مَرِگِ
 غافل نباشد که مرگِ کس را زنده نخواهد گذاشت بر این قولِ آیه قرآنی شاهد است
 کُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَجَنَابِ بَارِی در جاک و دیگر میفرماید اَیْمَنَّا تَلَوْنَهَا

يُذَرِّكُمُ الْمَوْتَ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْهُ لِيَكْذِبْ بَعْضُكُمُ بَعْضًا وَلَكِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ بَالٌ فِي شَيْءٍ
 كُلٌّ مِّنْ عِلْمِهَا فَإِنَّ وَبَيْعِي وَجْهَ رَبِّكَ وَالْجَلَالَ وَالْكَرَامَ فِي الْحَقِّقَةِ بَقَا
 ذاتِ باریست و باقی همه هالک و فانی باید که انسان ازین دنیا و دنیای دوزخ بدو دنیا
 چند روزی بیش نیست توشه از برای این راه دراز میتا کن اکنون شب فراق پیش
 است در دوزخ در پی غنیمت شمار هر ساعتی را که میگذرد مقام شکرست و انجازه رنگینی
 گذشته برگشتن اوجمال و آنچه باقیست در محل نقصان و بران تمنا کردن عین نادانی و از
 گذشته بجز افسوس و تاسف حاصل و سود نیست جوانی رفتی پیری رسید نیست و در آ
 هیچ مانده فرصت و فراغت بجای از دست رفت ع در یاب که عمر بگذارد است +
 تَدَارِكُ فِي الْآخِرَةِ الْعُمُرَ مَا فَاتَكَ فِي الْأَوَّلِ وَأَنْ تَابْتَ هُوَ وَمَطَاوَعْتَ نَفْسَكَ رَيْعٌ
 وَثَمَرُهُ أَنْ حَسْرَتٌ وَنَدَامَةٌ بِرَبِّهِ وَلَا تَذْكُ مِنْ أَجْلِ حُلُوظِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ
 طَلَبُ الْفَوْزِ بِعَمَلٍ الْآخِرَةِ الْبَاقِيَةِ قَلِيلٌ كَمَا بَقِيَ عُمُرُكَ بِأَدْوَانِ مَنَعِ كُنْ وَهَرُومٌ وَهَرَسَتْ
 و هر خطه در ذکر آتی متذکر باش و در دهر محمد مصطفی و آله الاتقیاء علی آرد و اجمع
 أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَأَزْكَى السَّجَّاتِ مَا حَبَّتِ الرِّيحُ عَلَى الْأَشْجَارِ الْمُمَاتِ

وَتَغْنِي عَنِ الرِّيَاضِ طُيُورُ الْغُرُصَاتِ بفرست که نفع دارین و ثواب کونین حاصل
 شود و در سوختن دوزخ شفع تو شوند و طریق تساهل و تغافل پویی چرا که دنیا ناپايدارست و حیات
 ما استوار قدم مطاوعت از جاده متابعت مخوف نگرانی تا سعادت ابدی دولت سرری حاصل کن
 لَكَ الْخَيْرُ فَاسْمَعْ اَنْتَی لَكَ الْخَيْرُ مَضَى اَمْسَقَ اَسْمَعُ الْيَوْمَ يَنْفَعُكَ وَفِي غَايَةِ
 من آنچه شرط بلوغ است با تومی گویم تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال
 پس اگر تو از جمله صاحبان عقل و کیاستی و خداوندان درک و فراستی از دنیا که دون هر دو
 بد و تبه نان خشک قناعت کن و در سالی دو جامه که پاسبان از جامه اهل بیت زیاد
 و در زمره اولوالایاب و سادات باشی و از رتبه ایشان ساقط و خارج نگردی و در روز محشر
 و زمان روز اکبر با فرق اهل خسران و گروه عاصیان محصور نشوی که یکایک این امر در خاطر
 خطور کرده که یک رساله عجایب که اکثر الفاظه بحیطه تحریر آوردم مگر بسبب تساهل و تغافل تعویق
 رو میداد اتفاقاً روزی حیبی از من فرمایش کرد که یک رساله در فضائل صلوات و تهنئات
 بر نگار که اجر کثیر است قدیر عطا نماید عنده را پیش آوردم و حیلما کردم مگر آن حیب بسبب
 دهنم از دست نگذاشت رشته سخن بدرازی کشید و دست طلب از دامن مطلب جدا ماند

سخن کوتاهه قصه مختصر این عاصی غریق بحر معاصی سید مظفر حسین ابن نواب سید علی حسین نضا
معروف بنواب دوله صاحب اعلیٰ الشرف مقامه فی دارالبحان حشره الشیخ صاحب مقام
المحمود فی يوم الموعود باوصف عذیم الفرستی نظری این کردم و الباقیات الصالحات
خیر عند ربک نوابا و احسن املا و ان الله لا یضییع اجر من احسن عملا
کمربت برستم و در جمع آوری و انتخاب ازین اجناس نفیسه و تسلیع لطیفه شریفه
بجائے پائے وقت دندان بر جگر افشردم تا مومنین متوقنین به رویا ب شوند و ثواب عظیم
نفع جیم در دین و دنیا حاصل کنند لهذا سمنه قلم را در قضاے اظهار جولان نمودم و فضلا
و درود نامحدود و خواندن استغفار بسیار در رشته تحریر و بیان کشیدم و سفینه مشغون از ازالای و انواع
جواهرات گوناگون گران بها که موسوم به عالی السطین فی صلوات رسول تعالین
گردانیدم غفور الرحیم از سر حرم کرده و نا کرده من در گذرد و عنان انتقام از صوب گناه معطوف
سازد و از مملکه حبس جنم آزاد گرداند و پله معاهی سبک سازد و از صراط مانند برق جنبه بگذراند
بحق النبی و آلک اطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین و از رحمت او بعید نیست که بر هر قطره که
نظیر رحمت اندازد در لحظه دریافت شود و بر هر ذره که پر تو عنایت بینگند در دم آفتاب بان شود

تَاكُ دَسْتُ وَقَلَمُ تَجْرِیْ اِنْ فَرَسَیْمُ هِمِنْ قَدْرِكَ فِیْسِتْ كِهْ اَوْ غُفُورِ الرَّحِیْمِ وَارْحَمِ الرَّحِیْمِ سِتْ
 وَمَا اَنَا اَشْرَعُ مِنَ الْقَصُودِ مُسْتَعِیْنًا بِاللهِ الْمَلِكِ الْمُعْبُودِ شَعْرُ
 يَا رَبِّ هَبْ لَنَا مِنْ اَمْرِ نَارِ شَدًّا وَاجْعَلْ مَعُونَتَكَ الْحُسْنَى لَنَا مَدًّا
 وَلَا تُكِلْنَا اِلَى تَدْبِیْرِ اَنْفُسِنَا فَالْنَفْسُ تُجِزُّ عَنْ اَصْلَاحِهَا فَسَدًّا
 مِنْكَ الْبِدَايَةُ وَمَعْنِكَ الْهَدَايَةُ وَالنَّهَايَةُ وَعَلَيْكَ الْكِفَايَةُ
 اَنْتَ الْمُغِيثُ وَاَنْتَ الْمُعِیْنُ يَا اَكْبَرَ الْعَبْدُ وَلَا يَا اَكْبَرَ السَّتَعِیْنُ -

بنا کے این رسالہ برو و تنویر نامہ کے در فضائل صلوات بر رسولِ مختار و آلہ الاطہ
 صلوات اللہ علیہم اجمعین و تنویر دیگر در ذکر استغفار حق سبحانہ و جل شانہ مؤلف این
 رسالہ وہمہ مؤمنین را از نواطح سبز خنگ منحوس مصون و مامون از راجع النون و تصاد
 تنویر اول مرویت کہ پسیہ ندیار رسول اللہ جلوانہ است قول حق تعالیٰ کہ میفرماید
 اِنَّ اللهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَی النَّبِیِّ یَا اَحْمَدُ الَّذِیْنَ اَمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ
 وَسَلِّمُوا تَسْلِیْمًا مبنی اُن حسیّت فرمودہ کہ این از علم کمون است یعنی پوشیدہ از خلقت
 و اگر از من سوال نمیکردید از ان خبر نمیدادم حق تعالیٰ دو فرشتہ را بر من مقرر گردانیدہ

و نام برده نمی شوم من نزد بنده مؤمن که بر من صلوات فرستد مگر این که دو فرشته میگویند
حق تعالی ترا بیا مرزد پس حق تعالی و ملائکه در جواب آن دو ملک فرمایند آیین ذکر اگر نیت
من نزد مسلمانی که صلوات بر من نفرستد الا آنکه آن دو ملک گویند خدا تعالی
نیامرزد ترا و خدا و ملائکه در جواب ایشان گویند آیین و نزد امامیه آنست که بر هر یک از ائمه
علیهم السلام به تنهایی صلوات میتوان فرستاد و از محشری که از عدول ائمه خفیه است
در فروع در تفسیر آیه هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكَ وَ مَلَائِكَتُهُ گفته بخور بمصدق هذا لایه
اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰی حَادٍ الْمُسْلِمِيْنَ لِكُلِّ مَا تَخَذْتَ الرَّافِضَةَ ذٰلِكَ فِيْ اَيْمَتِهِمْ
مَنْعًا و از آنجمله غزالی و متوکل که از مقتدیان شافیه اند گفته اند که الْمُسْتَحَبُّ فِي الْقَبُولِ
الْشَّطِيْءُ لَكِنْ لَّمَّا صَارَ ذٰلِكَ شِعَارَ الرَّافِضَةِ عَدَلْنَا هَا إِلَى السَّنَنِ سِيمِ
و ابن حجر شامی بخاری نیز مثل این عبارت در منع توجیه السلام علی ال رسول الله
ذکر کرده مؤلف هدایه خفی گفته است الْمَشْرُوعُ الْخَتْمُ فِي الْيَمِيْنِ لَكِنْ لَمَّا تَخَذْتَ
الرَّافِضَةَ عَادَةً جَعَلْنَا الْخَتْمَ فِي الْيَسَارِ وَ بَعْضُهُمْ گفته اند که ما تجویز فاصله میان نبی و
آل او صلوات الله و سلامه علیهم را رغما للشیعه کرده ایم اقول بر ظاهر فیض مظاهر

اولی الالباب مخفی نیست که امام باید که قلع قلع فتنه و فساد و قاع بنیاد یعنی و اضلاع
 عناد و موانع مواد خسران معاد و اوضاع نزاع و قاطع رشته خلاف و اختلاف امت
 باشند آنکه جمیع از نصوص دین بے نصوص مفید یقین خود را با امت موسوم ساخته
 بناے یک امت را اساس هر چهار شریعت ننند و در اصول و فروع با هم مختلف باشند
 و در احکام آئی علی رغم یکدیگر فتوے دهند و در قواعد شرع محمدی متابعت هواے
 نفوس ناقصه عقول فاسده خود نمایند و سنگ تفرقه که بحکم کریمه و لا تفرقوا ممنوع
 و نامشروع است در امت آنحضرت ص انداخته ایشان را سرگشته تیره گمراهی نموده از
 طریقه مستقیم آنحضرت ص دور اندازند تا شاید امت است باشند و هر که ذی عقل است
 میداند که چون هر یک را چند ماموم و مقتدی بهم رسد باعث محاصمت و منازعت شود
 و فسادهاے عظیم رونماید پس فائده امام حسیّت و جماعتی که بحج و دعوی امامت محتاج
 باقامت محبت نشده ایشان را امام و مقتدی خود دانند برخلاف آیة و لا تتبعوا
 السبل متابعیت ظاهرا بطلان ایشان بر خود لازم دانند خالی از حاققت و غفلت
 نخواهد بود و جمیع گفته اند و ضوابط از حوض فضل است از وضو ساختن در طریقی

بر غم شیعه و باین مطلب مربوطست قل حق تم الذین یؤذون المؤمنین و المؤمنات
 بغير ما کتبتوا که در شان امیر المؤمنین نازل شده چه جماعتی از منافقان ایذا
 و کندیب او نمیدهند و هرگاه کسی صلوات بر رسول ص بفرستد و آنجناب را داخل کند
 پس ایذا را آنحضرت نموده و ایذا را آنحضرت ایذا خداست و چون ایذا را آن بزرگوار
 ایذا را آنجناب باشد پس ایذا را او هم ایذا خدا باشد و این صفت دیگر را نباشد
 پس او افضل باشد و از مقاتل منقولست که آیه کریمه ان الذین یؤذون الله
 و رسوله لعنهم الله فی الدنیا و الاخره در شان امیر المؤمنین نازل شده و مروست که بعد از
 نزول آیه حضرت اقدس نبوی صلیک تار موے غم بر پوے خود گرفته فرمود یا علی من اذی
 یشعری منک فقد اذانی و من اذانی فقد اذی الله و من اذی الله فعلیه
 لعنة الله یعنی یا علی بر بخاندیک موے ترا تحقیق که مرار بخانیده و هر که مرار بخاند خدایا
 رنجانیده و هر که خدا را بر بخاند براوست لعنت الهی و از رحمت حق دور شود و مانند این حدیث
 بعینه در شان حضرت فاطمه واقع شده و این دو آیه هر دو نص است بر فضیلت آنجناب
 مثل آیه سابق حق تعالی در سوره احزاب فرموده ان الله و ملائکته یصلون

عَلَيَّ النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيَّ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا فخر الدین رازی گفت
 خداے تعالیٰ اہلبیت رسول خدا ص را پنج فضیلت با آنحضرت مساوی فرموده است
 اول در محبت خداے تعالیٰ میفرماید فَاتَّبِعُوا نَبِيَّكُمْ اللَّهُ وَدَرَجَاتُ اٰلِیْتِ اَوْ
 فرموده قُلْ لَا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ جَزَاءً اِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبٰنِ و دوم تحریم صدقه است
 رسول خدا ص فرموده صدقه حرامست بر من و بر اہلبیت من سوّم در طهارت است
 خداے تعالیٰ میفرماید طَهَّرْنَاكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقٰی اِلَّا تَذَكَّرْ
 مَرَّجَحْنٰی و در خصوص اہلبیت او میفرماید وَطَهَّرْهُمْ كَوْنًا وَطَهْرًا چهارم در سلام
 گفته است اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا النَّبِیُّ و در حق اہلبیت او فرموده سَلَامٌ
 عَلٰی اٰلِیْسِینِ پنجم در صلوات بر رسول خدا و آل او صلوات اللہ و سلامہ علیہم
 چنانچہ در آخر تشہد و اَیضًا در غایت المرام او فرماید اَسْمِعْنِیْ اَوْرَدَہ کہ جموعی گویشخ امام فاضل
 حرم خدا محب الدین احمد بن عبد اللہ بن ابی بکر طبری کلمی در مکہ معظمہ در مقابل خانہ کعبہ
 مقدسہ در برابر قبۃ صخرہ در روز شنبہ بعد از نماز عصر در روز چہارم دہم شرفی الحجۃ سال
 شش صد و ہفتاد و نہم را خبر داد و این پنج صلوات را با یک شتان من شمر دو گفت قاضی

حرم شریف، اسحق بن ابی بکر طبری مرا خبر داد و آنها را با نگستان من شمر د و گفت شیخ امام
 شرف الدین ابوالمنظر محمد بن علوان بن ماجر موصلی مرا خبر داد و با نگستان من شمر د
 و گفت خبر داد مرا ابوالفرج یحیی بن محمود بن سلمه ثقفی و آنها را با نگستان من شمر د و گفت
 جدم مرا خبر داد و با نگستان من شمر د و گفت شیخ ابوبکر بن خلف مرا خبر داد و با نگستان من
 شمر د و گفت امام ابوعبدالله محمد بن عبدالمطلب بن محمد بن حمدویه بن نعیم حاکم مرا خبر داد و به
 نگستان من شمر د و گفت با نگستان من شمر د عمرو بن حازم حافظ بکوفه و گفت شمر د
 با نگستان من حرب بن حسن طحان و گفت با نگستان من شمر د یحیی بن مساور حناط و گفت
 با نگستان من شمر د عمر بن خالد و گفت با نگستان من شمر د علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب
 صلوات الله و سلمه علیه و گفت با نگستان من شمر د حسین بن علی بن ابی طالب
 صلوات الله و سلمه علیه و فرمود با نگستان من شمر د رسول خدا ص و فرمود جبرئیل ع این
 صلوات را در دست من شمر د و گفت این صلوات را بیست شماره از نزد رب العزت
 فرود آورده ام و صلوات اینست اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّ عَلٰی مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
 عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَّ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ لَئِنْكَ حَمْدٌ تَحْمِيْدُكَ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰی سَيِّدِ

وَالْحَمْدُ كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَالْأَبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ اللَّهُمَّ
 تَرَحَّمْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَالْحَمْدُ كَمَا تَرَحَّمْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَالْأَبْرَاهِيمَ إِنَّكَ
 حَمِيدٌ مَّجِيدٌ اللَّهُمَّ وَتَحَنَّنْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَالْحَمْدُ كَمَا تَحَنَّنْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 وَالْأَبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَالْحَمْدُ كَمَا سَلَّمْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 وَالْأَبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ اللَّهُمَّ وَبَارِكْ لِي فِي خَلْقِي وَبَارِكْ لِي فِي دِينِي وَبَارِكْ لِي فِي دَارِي
 زِيرَاكَ كَسَانِي مَاكَ وَاجِبٌ اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 وَأَنَّكَ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 مَنَابِتِ تَامَةٍ اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 وَمَنَابِتِ مَخْصُوصَةٍ اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 مَخْصُوصَةٍ اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي
 اسْتِغْنَاءُ بِرَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي فِي رَأْسِ صَلَوَاتِ بَرَاءَتِي

شافعی در باب سیم با سند خودشان از امیرالمومنین روایت کرده اند که رسول خدا
 صلی الله علیه و آله وسلم فرمود من صلی علی محمد و آل محمد مائة مرة قضی الله
 له مائة حجة هر که بر من و بر ائمه من صد مرتبه صلوات بفرستد خداوند صد حاجت
 او را برآورد و تفسیر کتاب فردوس از امیرالمومنین روایت کرده که فرمود هیچ دعائی نیست
 مگر آنکه از میان آن دعا و آسمان حاجت تا آنکه دعا کننده بر محمد و آل محمد صلوات الله
 و سلامه علیهم صلوات بفرستد و چون صلوات فرستد آن حاجب برداشته شود و آن دعا در
 آسمان داخل گردد و اگر چنین نکند آن دعا بصاحبش نگردد و از مناقب اصحابی
 بچندین سند از آن جناب روایت کرده که فرمود هر دعائی از آسمان مجربست تا آنکه دعا کننده
 صلوات بر محمد و آل محمد صلوات الله و سلمه علیهم بفرستد و تفسیر از فضلاء بسطین بنده خود
 از عقیقه بن عامر روایت کرده که گفت روزی مردی بنزد رسول خدا آمد و نشست
 و من در آنحضرت بودیم عرض کرد یا رسول الله ما سلام بر تو فرستیم چه بر تو صلوات
 بفرستیم در نمازهای خود آنحضرت جواب نفرمود تا اینکه گفتیم کاش این مرد این سؤا
 را نیکو بعد از آن فرمود برگاه بر من صلوات بفرستید گوید اللهم صل علی النبی

اللَّهُمَّ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ
 النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ
 حَمِيدٌ مُّجِيدٌ وگفته است این حدیث باین اسناد حسن است و سندان متصل است بهما
 اَيْضًا از ابو نعیم در جزو چهارم از کتاب حلیۃ الاولیاء و با سناد خود از کعب بن عجره روایت
 کرده که چون آیۃ الٰهیا الذین اصابوا علیهم و سلموا تسلیما نازل شد مردی
 بنزد رسول خدا آمد و عرض کرد یا رسول الله ما سلام کردن بر ترا در تسبیح چگونه صلوات بر تو
 بنویسیم فرمود بگو یَا اللَّهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
 وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ ابو نعیم گفته این حدیث صحیح است و همه اصحاب
 حدیث در صحت او متفق اند و اَيْضًا از ابو نعیم بدو سند روایت کرده از عبد الله طلحه
 از پدرش و از یزید بن خارجه انصاری که عرض کردیم یا رسول الله قد علنا السلام علیک
 فلیک الصلوات علیک فقال توبوا اللَّهُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ
 عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ اَيْضًا از فرامدای
 بسند خود از انس بن مالک روایت کرده که آنحضرت فرمود هر که بر من یک نوبت صلوات

بفرستد خدا تعالی ده نوبت بر او صلوات بفرستد و ده گناه از او محو کند و ده درجه از بر او بلند کند و از تفسیر ثعلبی بلند خود از ام سلمه روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود
 شوهر و فرزندان را بنزد من حاضر گردان پس آنحضرت کسانی بر روی ایشان انداخت
 پس دست مبارک بر سر ایشان بلند کرد و عرض کرد **اللَّهُمَّ هُوَ كَلَّمَكَ عَلَى الْإِسْلَامِ**
صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَإِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ ام سلمه گوید من یک طرف آن کما
 بلند کردم تا داخل شوم حضرت آن را از دست من کشید و فرمود عاقبت تو بخیر است
 ایضا از تفسیر ثعلبی در تفسیر آیه شریفه بلند خود از کعب بن عجره روایت کرده است
 که چون این آیه بر آن سرور نازل شد عرض کردیم یا رسول الله کیفیت سلام بر ترا
 دانسته ایم صلوات بر تو چگونه است فرمود بگوئید **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ** کما
صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ
مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ و ش آن را
 در صبح بخاری در جزو ششم در اول کراس آن جزو بخندینند و از فرامد استمطین بخند

سند واضح صحیح مسلم در وسط جلد چہارم مانند آن را روایت کرده و در بعضی از اخبار زیادتی لفظ
 اِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ را ندارد و بعضی از آنها و بَارِكْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ اَعْمَدُ
 نیست و بروایت فرائد السمیعین حموی نیز یزید بن ابی زیاد از کعب خبر را روایت کرده پس
 از ان گوید یزید گفت ابن ابی لیلیٰ میگفت علی علیہ السلام نیز بار سونجد ۱۷ در این صلوات
 شریک است و در بعضی از کتب معتبره روایت نموده که بنده ازین است را نزد میزان
 حساب بیاورد و اعمال اورا بسجده کفہ کفحات او سبک شود و امر شود کہ اورا بدوزخ برند و چون
 ملائکہ اورا برین مطلع کنند گریان شود و گوید مراد اگذا رید تا بر حال خود گریه کنم ملائکہ گویند کہ بابت
 این گریه را درد دنیا کنی کہ ترا نفع دهد کہ حال گریه نفی ندارد گوید کہ من از فردنزان آدمم و تاب
 تحمل آتش ندارم و از خداوند خود این گمان نداشتم کہ من از امت محمد مصطفیٰ صلا با شتم و مرا
 بایود و لغارے در آتش جمع کند ملائکہ باو گویند اینک محمد مصطفیٰ صلا در سایہ عرش نشسته است
 اورا بخوان شاید کہ بفریاد تو برسد پس آن بنده از روسے بخود می فریاد بر کشد و گوید کہ یا رسول اللہ
 اغثنی بفریاد من برس پس آنحضرت چون آواز او را بشنود و خود را بکنار دوزخ رساند پس اورا
 گرفتار باز جہنم بند پس ملائکہ آنحضرت را تعظیم کنند و چون او آنحضرت را شناسد گمان کند

کہ ملکہ از ملائکہ است پس آنحضرت بلامکہ فرماید کہ این بندہ را بر گردانید کہ دفعۃً دیگر او را حشا
 کنیم پس از حضرت رب العزت نہارسد کہ این بندہ را بحسب من و لکذا بیتا حساب اورا
 بسجده پس آنحضرت اورا بتزد میزان آورد و بفرماید کہ بار دیگر اعمال اورا وزن کنند پس کہنہ
 نیات او زیاد و حسنات او سبک آید پس آنحضرت نامہ کہ از نور چہرے بر آن نوشته باشند
 از حیب خود بیرون آورد و در طرف حسنات آن بندہ گذارد پس کفہ اعمال میزان حسنات
 اورا حج آید و از جانب رب العزت نہ آید کہ اورا داخل بہشت کنند پس در جنت بخندست
 آنحضرت شرف یاب گرد و عرض کند جناب تو کہ بودی و آن نامہ چہ بود کہ باعث نجات
 من شد آنحضرت میفرماید کہ منم پیغمبر تو محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم استغاثہ نمودی و آن نامہ صلوات
 تو بود کہ در دنیا برائے من فرستادہ بودی و در وسائل الشیعہ از کافی از احد ہما
 علیہما السلام روایت نمودہ کہ در میزان چہرے سنگین تر از صلوات بر محمد و آل محمد است
 و اینکه مرد ہر آئینہ اعمالش در میزان نہادہ میشود پس میل میکند پس صلوات بر پیغمبر صلا
 در کفہ میگذارد نہ سنگینی پیدا میکند و در جامع الاخبار از جعفر بن محمد صلوات اللہ و سلامہ
 علیہما روایت کہ رسول خدا ص فرمودند من در روز قیامت در نزد میزان مستقیم پس ہر کہ

گناہانش بر حاشاش نگیمنی کند پس می آورم بصلواتیکه بر فرستاده تا که حاشاش نگیمنی بینایم
 و تفسیر صافی حضرت امام رضا از حضرت امیر المومنین روایت کرده که شنیدم از رسول خدا
 که در حالت صحت و سلامتی از من فرمود که این آیه نازل شد إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ
 يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلُّوْا تَسْلِيمًا که پس بعد وفات من
 حق تم و ملائکه بنین درود خواهند فرستاد ایضا ابو مغیر از ابو الحسن روایت کرده که میفرمود
 سیکم بعد نماز صبح و مغرب درود بفرید بر محمد و آل محمد و یا ما نکر داند و سخن هم نگوید چنین
 درود بخواند إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا
 عَلَيْهِ وَسَلُّوْا تَسْلِيمًا پس صد حاجت های او بر آورده می شود و مقتدا در دنیا و ستی
 در آخرت مغیر ایگوید که پرسیدم از آنحضرت که مراد از صلوات الله و صلوات ملائکه
 و صلوات مومنین چیست فرمود که صلوات خدا رحمت خداست و صلوات ملائکه تزیه
 کردن از گناه و صلوات مومنین دعاست صدوق علیه الرحمة در جامع الاخبار
 آورده که حق تم در سورة احزاب فرمود إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا
 أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلُّوْا تَسْلِيمًا فرمود رسول خدا هر که بر من یک مرتبه درود بفرساید

حق تو بران ده مرتبہ درودی فرسید و ہر کہ بر من ده مرتبہ درود بفرسید حق تو بران صد مرتبہ درودی فرسید و ہر کہ بر من صد مرتبہ درود بفرسید حق تعالیٰ بران درود خواہد فرستاد :

ہزار مرتبہ و ہمیشہ از آتشِ دوزخ محفوظ می ماند و از زہر الریاض و شرح
شرعہ الاسلام از سفیان ثوری مرویت کہ گفت بعزم حاج بیرون رفتم پس جوانی
را دیدم کہ بہ پردہ کعبہ آویختہ و در صلوات بر محمد و آلِ اطہار و صلوات اللہ علیہم اکتفا مینماید
پس من گفتم این بیت الحرم است و ہر جا کے دعائے دارد و من غیر از صلوات ارتو
چیزے غنی شنوم پس سرش صیت آن جوان گفت من با پدرم بعزم حج بیرون
آیم پس در بعضی از منازل فرود آیم پس پدرم مہض شد و مرد و صورتش سیاہ شد
و چشمہایش کبود شد و سرش مثل سر خنزیر گردید پس گفتم از براے من سہ مصیبت ہست
مرگ پدرم و سیاہی رویش و این کہ مردم اگر مطلع شوند مرا سزانش میکنند پس در دلم
گفتم کہ پدرم منافق بودہ پس خواب مرا بود پس در خواب دیدم جوانی متوسط القامۃ
کشادہ چشم با برو کے پیوستہ و زرد سر پدرم نشستہ و دست مبارکش را بر روی پدرم
می مالید پس سیاہی او بدل بسفیدی شد و سرش مانند اول شد و خواست کہ برگردد من

عرض کردم تو کیستی خدا ترا رحمت کند گفت آیا مرا نمی شناسی آناسیید و کلد آدم
 آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بدان اے جوان که ملائکه عذاب بعد از آنکه بر پرت نازل
 شدند ملائکه صلوات من تر در من آمدند پس بمن خبر دادند از آنچه بر او وارد آمد پس آدم بتزدد
 و آنچه بر او وارد آمد بدو شتم و او صلوات بر من بسیاری فرستاد و حویص بشرا بخوارگی بود
 پس جوان میگوید من از خواب بیدار شدم و صورت پدرم را کشودم دیدم متلاذ است
 پس الان ترک نیکم صلوات بر محمد و آل محمد را سفیان گفت راست میگوئی آنحضرت
 علیه الرحمه و جامع الاخبار آورده که رسول خدا ص فرمود شخصی که بر من یک مرتبه درود بفرستد
 بیج گناه ببرد و او باقی نمی ماند ایضا فرمود رسول خدا ص هر که یک مرتبه درود بر من بفرستد
 حق تعالی در روز عاقبت بر او بکثایر ایضا ابن مسعود از جناب رسول خدا ص روایت کرده که فرمود
 آنحضرت ص که در روز قیامت از امت من بهتر است که درود بر من زیاده بفرستد ایضا
 رسول خدا ص از جناب امیر و وصیت نمود که اے علی هر که درود بر من در شب درود بفرستد
 شفاعت من بر اے او واجب است اگر چه بر ذمه او گناه کبیر باشد از غرائب الحکایات
 سید جزیری منقول است که یکے از اکابر دین گفت زنی بر پسر خود تفتش بفرستاد و هر قدر

خواست کہ باو کے مقاربت کند تو انست تا آنکہ روزے قدرے شراب در طعام کردہ بآن
پسر داد آن پسر مت و بیوش شدہ آن زن آمد با پسر خود مقاربت کرد و از و حاملہ
شد پس اُن پسر ارادہ مکہ نمود در این بین اُن زن وضع حمل شد دختر نامید پس
اُن زن دختر را برداشت و بجای برد انداخت شخصے اورا برداشتہ تربیت دادہ باو
آمدن پسر مادرش وفات نمود پسر پس از اطلاع بفوتِ مادر بسیار متاسف گردید روزے
بار فقائے خود احوال مادر را می گفت کہ بچازہ وفاتِ مادر حاضر نشد م این امر بر من بسیار
گران ست آن رفیق باو گفت اے فلانی این قدر متاسف داند وہ از برائے مادر
فاحتہ از حیثیت آن جوان گفت اے رفیق چرا با در من این نوع افترا بیگونی آن شخص
گفت کہ من در این خصوص از برائے تو برہانے میا درم پس اُن شخص اُن جوان را بخاطر
آور د کہ در فلان وقت مادرت با تو چنین عمل کردہ و زن دے همان دختر دے بود پس
اُن جوان گفت من میروم و قبر مادر خود را می شکافم اورا بیرون آور دہ مے سوزانم آمد
بالاے قبرش قبرش را کشد و بے عطرے بدماغش رسید چون شے از طرف سرش
برداشت و نگاہ کرد تا گاہ مادرش را دید کہ بر سر تختہ نشستہ و جایش بسیار با صفا و بسیار وسیع

آن مرد ازین حال متجزمانده از مادر پرسید که ای ملازمین بنی که بگو که آن عمل که تو نسبت میدهند
 که با من کرده آیا صحیح است یا نه مادرش گفت صحیح است گفت اے مادر پس این جلال
 و سلطنت از چیست گفت اے پسر این مرتبه از برکت صلوات بر محمد و آل محمد و عن بر شریفان
 ایشان یا نعم و من هر شب بخشنده و هر شب جمعه بعد از نماز نماز مرتبه میگفتم **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ**
وَالِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَلَعَنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ
وَالْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ و شاید این جوان این مطلب را در خواب دیده باشد الا کمال بعد
 در دور جامع الاخبار از امام رضا منقول است هر کس که کفاره گناهان خود را خواند
 که بهر حد قدرت بر آن نداشته باشد باید که درود بر محمد و آل محمد بفرماید تحقیق که درود گناهان را
 میریزاند ایضا انس از رسول خدا ص روایت نموده که فرمود کسی که بر من یک مرتبه صلوات
 بفرماید کل ملائکه بر او صلوات خواهند فرستاد و بر هر که ملائکه درود فرسند حق تعالی بر او درود
 می فرماید و بر هر که حق تعالی درود فرماید کل آسمان و زمین و آنچه در میان آنهاست همه درود
 می فرسند ایضا فرمود رسول خدا ص کسی که بر من یک مرتبه درود بفرماید در نامه عمل او سیج

گناہے باقی نمی ماند ایضا فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که بگوید صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
 حق تعالی عنایت خواهد فرمود ثواب هفتاد و دو شهید و از گناہ پاک می شود چنانکه از شکم مادر متولد
 شده است ایضا انس از جناب رسول خدا صروایت کرده که کسیکه نام من بگوید در روز
 بفرید حق تعالی گناہانش می آفرزد اگرچہ شریک عالج بوده باشند ایضا فرمود رسول خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم که کسیکه یک مرتبہ بن درود بفرید کرام الکاتبین اعمال بد آن را تا سه روز نمی نویسند
 و رجوع اہل اجناس از اسیر المؤمنین نقل نموده کہ پیغمبر خدا ص فرمود زیاد بر من صلوات بفرستید
 عرض کردم آیا صلوات تو میرسد بعد از رحلت از دنیا فرمود بلے یا علی برستیکہ خدای تعالی
 موکل گردانیدہ قبر من ملکے را کہ آنرا صلصائیل میگویند و آن در صورت خروس است
 سرش در زیر عرش پروردگار چنگا لہائش در زیر زمین ہفتم است سہ بال دارد ہر گاہ ہمارا
 باز کند کیے در مشرق خواہد بود و دیگرے در مغرب و دیگرے بر زمین قبر من منتشر میشود پس
 ہر گاہ بندہ گفت اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ آنرا میر باید چنانچہ مرغ دانہ را سہ رباید
 بعد از آن بر قبر من بال و پر می افتند و میگویند یا محمد برستیکہ فلان بن فلان بر تو صلوات
 فرستاد و ترا سلام خواند پس آن صلوات را از براسے او در کاغذ رقیقی از نور باشک او فر

می نویسند و بابت هزار حسنہ از برای او ثبت می کنند و بابت هزار درجہ از برای او بلند
 میکنند و بابت هزار گناہ از نامه عمل او محو میکنند و بابت هزار درخت از برای او غرس نمایند
صدق در جامع الاخبار از ابی بصیر و از جناب صادق روایت کرده است خصیصہ
 در دبر رسول خدا ص و بر آل او هر روز صد مرتبہ بفریاد بمقتاد هزار فرشتہ آن در دبر بخندند
 آنحضرت ص بر بنی قبل از درود فریاد **اَیضاً** انس بن مالک از رسول خدا ص روایت کرده
 که فرمود آنحضرت ص هر که در دنیا زیادہ درود بفریاد آن در روز قیامت در ہر مقام بہین ذب
 خواہد شد و ہر کہ در روز جمعہ یا شب جمعہ صد مرتبہ بر من درود بفریاد حق تہ صد حاجت او
 بر آرد و بمقتاد از حاجت آخرت وستی از حاجت دنیا و معین خواہد کرد بعبوض ہر درود فرشتہ
 را دان در قبر من می آید چنانچہ شما ہاتھ میرید بجا نہاے خود و عرض خواہد کرد از من کیکہ
 بر من صلوات فرستادہ باش و بنشین و عشیرہ اش پس او ثابت میکنم در نزد خود در کاغذ صد
اَیضاً فرمود رسول خدا ص کیکہ بر من روز جمعہ صد مرتبہ درود بفریاد گناہ ہشتاد سال او
 آمرزیدہ خواہند شد **اَیضاً** انس از جناب رسول خدا ص روایت کردہ کیکہ روز جمعہ ہزار مرتبہ
 بر من درود بفریاد یعنی میرد تا دقتیکہ مقام خود را در جنت ببیند **اَیضاً** فرمود آنحضرت ص ہا

بقیہ صلوات بروز جمعہ بر من تحقیق کروں جمعہ اعمال دو چند میشوند و سوال کنید از پروردگار خود
 برائے من آن درجہ و وسیلہ کہے عرض کرو کہ یا رسول اللہ! آن درجہ و وسیلہ در جنت
 کدامست فرمود کہ آن درجہ است اعلیٰ ترین درجہ در جنت کہ غیر وہ در آنما گزنی مرسل
 پس امید از خدا دارم کہ مستحق آن درجہ باشم **ایضا** از ابی عبد اللہ منقول است کہ
 سوال کرو از آنحضرت! کہ افضل اعمال بروز جمعہ چیست فرمود درود بر محمد و آل محمد صدقہ
 بعد نماز عصر و ہر قدر زیادہ گوید بہتر است **ایضا** از حضرت امام جعفر صادق منقول است کہ
 صدقہ در روز جمعہ بدہ ہزار نیکیا در نامہ عمل او نوشتہ میشوند و یکہ صلوات در روز جمعہ و شب جمعہ بفرستد
 ہزار نیکیا در نامہ عمل او نوشتہ میشوند و ہزار سہ از وہ روز میشوند و ہزار درجہ برائے او بلند میشوند تحقیق صلوات
 بر محمد و آل محمد در شب جمعہ نور روشن نمایند تا قیامت و لاکہ استغفار میکنند بر آسمان و فرشتہ کہ قبر سوختہ
 معین است استغفار میکنند برائے او تا قیامت ملا محمد باقر مجلسی در ربع الاسابیح
 بسند معتبر از حضرت صادق آورده کہ در روز قیامت حق تم روز ہارا البصر اے محشر
 در آور و بصورتیکہ مردم بشناسند و روز جمعہ در پیش آنما رود مانند عروس صاحب جمال
 و کمالے کہ بنماہ داماد بر نہ پس بایستہ بر در بہشت و روز ہاے دیگر در عقب او باشند پس

شهادت دهند و شفاعت نمایند براس هر که صلوات بر محمد و آل محمد فرستد و فرمود که ^{تعلیش}
صد مرتبه است و بهتر است که بعد از عصر باشد و افضل آنست که چنین گوید **اللَّهُمَّ**
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَتَجَلَّ فَرَجَهُمْ دَرَعِينَ الْحَيَاتِ بنده معتبر از امام
جعفر صادق ^ع منقول است که چون شب جمعه میشود نازل میشوند از آسمان ملائکه بعد از اذان
یا بعد از موعظگان و قلمهای طلا و لوحهای نقره در دست دارند و نمایی نویسند تا روز شنبه
علی را بغیر صلوات بر محمد و آل محمد پس درین شب در روز بسیار صلوات بفرساید و فرمود
که سنت مومنه است که در هر روز جمعه بر محمد و آل بیت او هزار مرتبه صلوات بفرساید و روز یک
دیگر صد مرتبه **اَیضاً** امام محمد باقر ^ع فرموده که بیچ علی در روز جمعه مقبول نیست از صلوات بر
محمد و آل محمد **مَلاَحِسنَ تَرَدُی** در انوار الهدایه انس از جناب رسول خدا ^ص نقل کرده که یک
یک هزار مرتبه روز جمعه بر من درود بفرساید از دنیا میرود تا اینکه مقام خود در جنت بیند و باز فرمود
که ثواب درود بر محمد و آل محمد مثل ثواب تسبیح و تهلیل و تکبیر است پیش خدا و باز فرمود که حق تعالی
دو سئ هزار سال قبل از عرش عمود را خلق کرده است پس وقتی که آفرید عرش را بر سر آن
عمود عرش را قائم نمود و پائین آن عمود از زمین به قلم متصل شد و آن عمود هفت صد هزار

شاخ دارد و در هر شاخ هفت صد هزار ملک و برای هر ملک هفت صد هزار سراند و در هر سر
 هفت صد هزار صورت است و در هر صورت هفت صد هزار دهن اند و در هر دهن هفت صد هزار
 زبان و از هر زبان در هر ساعت هفت صد هزار مرتبه استغفار میکنند و هفت صد هزار مرتبه
 تحمید و هفت صد هزار مرتبه تهلیل و هفت صد هزار مرتبه تجید و هفت صد هزار مرتبه تکبیر میگویند
 خدا را پس هر گاه کسی بگوید **اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ** در دومی فرستد بر آن
 هر ملک هفت صد هزار مرتبه پس از آن ملائکه عرض میکنند بار الهایین بنده تو فلان بن فلان
 و ساکن فلان قریه در دوبرخی تو یک مرتبه فرستاده و تو حکم کرده ما را برود و تحمید و تهلیل
 و تکبیر و تجید و استغفار و آنچه تو گفتی بجا آوریم پس حق تعالی میفرماید که درود بفرسید و حمد و تهلیل و تکبیر
 و تجید و استغفار بکنید برای او و والدین او تا روز قیامت تا اینکه داخل شود بغیر حساب عذاب
صاحب سائل از عبد اللہ بن سنان از اناصیر روایت کرده که گفت ابو جعفر
 سلام اللہ علیہ فرمود که هر که بعد از نماز عصر در جمیع بگوید **اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَرَضِیَیْہِ**
الْمُرَضِیَّیْنِ بِأَفْضَلِ صَلَواتِکَ وَبَارِکْ عَلَیْہِمْ بِأَفْضَلِ بَرَکاتِکَ وَکَلِّمْ
السَّلَامَ وَعَلَّازِ وَاحِصِہِمُ وَاجْتَسِدِہِمُ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَکاتُہُ مانند ثواب جن و

انس در آن روز از برای او خواهد بود و در متفق منقول است از حضرت صادق که فرمود صدقه
 در شب جمعه در روزش مقابل هزار نماز است و صلوات بر محمد و آتش صلوات الله علیه
 با هزار حسنه برابر است و خداوند در گرفتن صلوات هزار گناه را محو میکند و هزار درجه بلند نماید
صدوق علیه الرحمة از محمد باقر ۴ روایت کرده بهترین اعمال یوم جمعه صلوات بر محمد و آل
 محمد است شیخ مفید در متفق از صادق ۴ روایت کرده که در هر پنجشنبه و شب جمعه
 ملائکه از آسمان می آیند و همراه شان قلمها و طلا و لوحه های نقره می باشد نینویسند بر آن
 مگر در دو بر محمد و آل محمد و در آن شب جمعه و عوض آن در دو هزار حسنه در نامه عمل مصلی
 می نویسند و هزار عمل بد از او محو میکنند و هزار درجه در بهشت بلند میکنند و تحقیق که در دو درجه
 بر محمد و آل محمد و در شب جمعه در روز جمعه نور چهره اش تا آسمان میرود و همین سان چهره اش
 تا قیامت منور می ماند و ملائکه آسمانها استغفار میکنند بر او و او ملکی که بر قبر آن حضرت صلیم
 سوگند است آنهم استغفار میکند تا روز قیامت و محاسن برقی از حماد بن عثمان
 منقول است که او سوال کرد از امام جعفر صادق که افضل ترین اعمال روز جمعه کدام است
 فرمود صلوات بر محمد و آل محمد صد مرتبه فرستادن و یک مرتبه بعد عصر و هر قدر که زیاده باشد

همه با فضل است ایضا اسمعیل بن زیاد سکونی از امام جعفر صادق ع نقل کرده که فرمود
 رسول خدا ص یک درود بفرسید بر من در هر روز یک خواب یعنی از جمعه تا جمعه پانصد مرتبه پس نمی آورد
 حق تبارها چنانکه داشته باشد در صحائف الاعمال در ضمن اعمال روز آئینه
 از امیر المومنین ع آورده که حضرت رسول صلعم فرمود که هر که روز جمعه صلوات فرستد بگوید
 صَلَوَاتُ اللَّهِ وَمَا أَكْبَرُكَ وَأَنْبِيَاءُكَ وَرُسُلُكَ وَجَمِيعِ خَلْقِكَ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَآلِهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بدرستی که صلوات داده باشد بمقدار صلوات
 همه خلافت و روز قیامت در زمره حضرت رسول صلعم او را برانگیزانند و آنحضرت ص دست او
 بگیرد و بپشت بر صدوق علیه الرحمه نوشته که ابو الحسن ع از رسول رب العالمین
 روایت کرده که یک روز جمعه بر من صد مرتبه درود بفرسید بر آن حق تعالی شصت حاجت های
 او از دنیا و آخرت در تفسیر امام حسن عسکری ع مذکور است که مردی از قوم مغان
 روزی بخدمت رسول خدا ص آمد حضرت از او پرسید که چگونه می یابی دل خود را با برادران مؤمن تو
 که موافق اند با تو در محبت محمد و علی علیهما السلام و عداوت دشمنان ایشان گفت
 ایشان را مانند جان خود میدانم و هر چه ایشان را بدرد می آورد مرا بدرد می آورد و هر چه ایشان را

شاد میگرداند و مرشد دیگر داند و ہر چہ ایشان را غمگین میکند مرا غمگین میکند حضرت فرمود
 پس توئی دوست خدا و پروردگار کن از بلا و تنگی مای دنیا کہ حق تم بسبب آنچه گفتی آن قدر
 نعمت تو خواہد داد کہ احدی از خلق خدا چنین سودے نکرده باشد مگر سیکہ بر شل حال تو باشد
 پس راضی و شاد باش باین حال نیکی کہ داری بوجہ مالما و فرزندان و غلامان کنیزان
 کہ دیگران دارند برستیکہ تو باین حال از ہمہ توانگران غنی تری پس زندہ دار ہمہ اوقات خود را
 بصلوات فرستادن بر محمد و علی و آل طیب ایشان پس آن مرد ازین بشارت شاد شدہ
 پیوستہ بصلوات بر آنحضرت و آل مطہر او مداومت میکرد روزی وئی و دومی باور رسیدہ
 اولی گفت اے فلان محمد نیکو تو شہ بر اے گرنگی و تنگی تو داد و دومی گفت محمد از روے
 باطل و وعہ ہائے دروغ کہ ہمیشہ مردم را بآن بازی میدہد خوب تو شہ ہمراہ تو کرد و در روز
 دیگر او را در بازار دیدند و با یکدیگر گفتند کہ این سفیہ رانی باید استہرا کنیم پس نزد او آمدند و دومی
 باو گفت امروز مردم تجارت را در این بازار کردند و نفع بردند تو چہ تجارت کردی گفت ماے
 نہاشتم کہ تجارت کنم دکن صلوات می فرستادم بر محمد و آل محمد گفت سودنا امید می نمودی
 بردہ و چون بخانہ خواہی رفت خواب گرنگی بر اے تو گسترده خواہد بود کہ انوان طعنا

و شربا بے خبیث در آن جید باشند و فرشتگان که بر اے محمد گزشتگی و تنگی و لذت مے آورند
 بر دورِ خوان تو حاضر خواهند بود آن مرد گفت بخدا قسم یاد میکنم که چنین نیست بلکه محمد صلعم
 رسول خداست و هر که با و ایمان آورد از محقان و سعادتمندان است و بزودی خدا گرامی خواهد داشت
 آنها را که با و ایمان آورده اند با نخی خواهد از کثافتی روزی و با نخی مصلحت مانده از تنگی که بعد از آن
 راحتای بسیار است در این سخن بودند که ناگاه مردی پیدا شد و ما بیست و در دست داشت
 که بدبو و فاسد شده بود بر بسیل طمر آن دو نفر گفتند که این ما بی را با این مرد که از صحابہ رسول خدا
 بفروشن ما بی فروش بآن مرد گفت بخر این ما بی را که کس از من بخی خرد گفت زرے ندانم
 آن دو نفر گفتند که بخر زرش را رسول خدا صد مید پس ما بی را آن مرد گرفت و صاحب ما بی
 بخدمت حضرت رفت و حضرت اسامه را فرمود که یک درهم بدهد و آن مرد شاد و برگشت
 و گفت این درهم چند برابر قیمت ما بی من است پس آن مومن در حضور ایشان شکم ما بی را
 تنگافت ناگاه جوهر نفیس از میان شکم ما بی بیرون آمد که بدویست هنر در درهم مے از نوب
 آن دو نفر بسیار محزون شدند و از پے صاحب ما بی رفتند و گفتند در میان شکم ما بی تو
 دو گوهر گران بها پیدا شد و تو ما بی را فروخته و اینها را فروخته برگرد و گوهرها را بگیر و چون

صاحب مایہی آمد و گوہر بار گرفت و در دست او دو عقرب شد و دستہای او را گزینند مایہی فروش
 فریاد زد و آنہارا از دست انداخت آن دو نفر گفتند کہ اینہا از جادوے محمد عجیب نیست پس
 آن مومن در شکم آن مایہی دو گوہر گر اینہاے دیگر یافت و برداشت باز ایشان ب صاحب مایہی
 گفتند کہ اینہا نیز از دست بگیر چون ارادہ کرد کہ بگیرد آنہا دو مار شدند و براو حلقہ زدند و او را گزیدند
 صاحب مایہی فریاد زد کہ بگیر اینہا را کہ من نمیخواہم پس آن مومن مار باو عقرب بار گرفت با عجائب
 حضرت رسول ۲ چار گوہر گر اینہا شدند و آن دو نفر بیک دیگر گفتند کہے را در سحر از محمد صلعم
 ماہر تر ندیدہ ایم آن مومن گفت اے دشمنان خدا اگر اینہا سحراست پس بہشت و دوزخ ہم
 سحراست اے دشمنان خدا ایمان بیا و ید بخدائے کہ نعمتہای خود را بر شما تمام کردہ است
 و عجائب قدرت خود را بشما نمودہ است پس آن چار گوہر را بخدایت حضرت رسول ۲ آورد و
 تجار غریب کہ برے تجارت بمدینہ آمدہ بودند حاضر شدند و آنہا را بچار صد ہزار درہم خریدند و حضرت
 فرمود کہ خدا این نعمت را بر اے این بتو داد کہ تعظیم کردی محمد رسول خدا و علی برادر و وصی او را
 آیا نمیخواہی کہ ترا خبر دہم تجارت سود مندی کہ این مالہا را در معرض آن تجارت در آور می
 بلے یا رسول اللہ فرمود کہ اینہا را تخم درختان بہشت گردان و قسمت کن بر برادران مومن خود

کہ بعضے مانند تواند در صدق عقیدہ و اخلاص و بعضے از توہست ترند و بعضے ترند بدستیکہ ہرچہ
 بایشان اتفاق میکنی آن را بر اے تو تربیت میکنند و توابش را مضاعف میگردانند تا آنکہ
 ہزار برابر کوہ ابوقیس و کوہ احد و کوہ ثور و کوہ بیشتر شود و خدا باز بر اے تو قصر باد برشت بنا
 میکند کہ کنگرہ آن قصر از یاقوت باشد و قصر ہائے طلا بنا میکند کہ کنگرہ آنها از زبرجد باشد
 پس مرد دیگر برخواست و گفت من کہ اینا را ندارم کہ صرف کم بر اے من چہ ثواب خواہد بود و فرمود
 کہ از بر اے تست محبت خاص و شفاعت نافع ماکہ ترا میرساند باعلیٰ درجات بہشت مسیب
 دوستی ما اہل بیت و دشمنی دشمنان ما و رجلہ ثالث بجا را از رسول خدا منقول است
 کہ فرمودند بدستیکہ خدا امر فرمود جبرئیل را در شب معراج پس قصور جان را بر من عرضہ نمود
 پس دیدم آنها را کہ از طلا و نقرہ بود و ملائش شک و عنبر بود غیر ازین کہ دیدم از بر اے بعضے
 از آنها شرف عالیہ بود یعنی قصر باد در پیش دہلیز بود و از جلو عقبش باغ بود و بعضے از انہا چنین
 نبود پس من گفتم اے جبرئیل چہ این قصر شرف و دہلیز و باغ ندارد پس گفت یا رسول اللہ
 اینہا قصر ہائے نماز گذاران گانست کہ بعد از نماز کسات می و رزند ازین کہ بتو و بر آل تو
 صلوات بفرستند و بناے این شرف را از صلوات است پس اگر صلوات فرستاد از برای تو

بنامیشود و آلا بے شرف باقی می ماند تا معلوم باشد که قهرے که شرف ندارد آن از برے
کسے است که کالت و زبیرہ صاحبش بعد از نمازش از صلوات بر محمد و آل او صلوات اللہ
علیم جمعین و در بعضی از کتب روایت شدہ کہ روزے مرد فقیرے نزد حضرت رسول
آمد و گفت بغایت پریشانم و صاحب عیال بفریادم برس کہ مرا از مال جہان بیچ چیزت
و در بیچ رگبذرخصلی ندام و از جور فقر و فاقہ تیگ آمدہ ام آنحضرت فرمود اگر خواہی کہ خدا سعادتی
ترا تو انکر گردانہ بر من و آل من صلوات بفرست تا حق تعالی ترا از آسمان روز نمی فرستد آن مرد
صلوات بر محمد و آل او را و در زبان ساخت و شب و روز بر آنحضرت صلوات می فرستاد
چند روزے کہ بدین شیوہ گذرانید روزے کنڈاش پورانہ اتفاقاً پایش نختے برآمدہ خشت
بر کنار اتفاقاً پس بسوئے پیدا شد چون سبر آن ماکشود پُر از زر و منج بود خواست کہ بردارد بخود
اندیشید کہ حضرت رسول ص فرمود کہ روزے آن آسمان پیدا آید و آنحضرت صادقست نہ گاہب
آن سبور باجل خود گذشتہ و بجائہ خود آمد و بازن خود حکایت میکرد و آن مرد را در ہمراہی جہود
بود در آثار این مکالمہ کنیزان کن جہود بالاے بام بودند ہمہ راستیہند و بجاہ خود خبر دادند
خواجہ با آن کنیزان بان خرابہ شدہ سبور را برداشتہ بجائہ آوردند چون سبر آن باز کردند پُر از

عقرب بود گفت این مرد محمد است و ما را باین وسیله جادو کرده است و این سهراب سوراخ
خانه او باید بر در خانه اش سنگون باید کرد که آنچه کرده بخودش راجع شود پس آن سهراب آورده
و بر بام آن فقیر آمده بخانه او سنگون کردند مرد فقیر دید که تمام زرشخ است زبان بجز خدا گشود
و صلوات بر محمد و آل او فرستاد آن جهود در تعجب مانده فریاد بر آورده که این چه سراسر است که این
سهراب حال پُر از عقرب بود و الحال نر ازومی ریزد آن مرد حال و قصه بخود باز گفت و
لے جهود از روی صدق مسلمان شوتا این زربا تو بر او را قسمت کنیم آن جهود از روی
اخلاص مسلمان شد و شهادتین بر زبان راند و صلوات بر محمد و آل او فرستاد آن مرد
آن زربا را با او قسمت کرد **و صدق** آورده که جابر از رسول خدا روایت کرده که من مود
کیکه نام مرا برود و درود نفری پس آن شقی است و هر کس که در ماه رمضان مود بخیر کند
آن شقی است و کیکه با الدین خود یا از کیکی نیک کند پس آن شقی است **ایضا** از حضرت
صلعم منقول است که فرمود کیکه نام من بگیرد و درود نفری راه جنت گم میکند **ایضا**
از امام جعفر صادق منقول است که هرگاه پیش نماز را رسول کرده شود باید که صلوات بسیار
بفرستد تحقیق درود بر نبی ۱۱ کیکه یک مرتبه می فرستد هزار مرتبه هزار صفت ملائکه در دومی فرستند

و بیچ مخلوق باقی نماند که بر این بنده مومن درود نفرینند پس کسیکه از درود فرستادن اعراض نماید آن جاہل است و خدا و رسول از او بیزارند و سزاوار نیست که صلوات بر من نوشته نشود چنانکہ در این اعصار ستار است ششید ثانی مرحوم فرمود اول کسیکه صلوات بر من نوشت باین طریق صلعم قطع میشود و کمتر چیزے کہ در اخلال بصلوات است فوت شدن ثواب عظیم است از او زیرا کہ در دشدہ از پیغمبر ص کہ فرمودند کسیکه صلوات بر من بفرستد در کتابے ملائکہ ہمیشہ بر اے او استغفار میکنند مادامیکہ اسم من در آن کتاب است و رعین الحیات نوشتہ کہ در احادیث معتبرہ منقول است کہ ہر وقت نام مبارک آنحضرت صلعم مذکور شود صلوات بر او در آں و فرستادن واجب است شیخ بہائی در مقلح الفلاح در ذکر اذان نماز صبح آورده بدستیکہ اذان نماز صبح از تحمات است تا این کہ سید مرتضی قائل شدہ اند بوجوب آن بر مردمان و موافقت کردہ است با و ابن ابی عقیل و قائل شدہ است بہ بطلان نماز صبح بسبب ترک اذان و تنبیہ نام آنحضرت ص بشنوی در اذان یا غیر آن پس صلوات باید فرستاد تحقیق کہ روایت کردہ است رئیس المحدثین در تہذیب بئہ صحیح از امام جعفر صادق ع روایت کردہ است کہ فرمود کہ بفرست بر پیغمبر ص ہر گاہ ذکر کنی او را یا ذکر کنی ذکر کنندہ و را اذان و غیر آن و پوشیدہ نماند کہ ظاہر این حدیث

دالات میکند بر وجوب صلوات بر آنحضرت صابر هر ذکر کنند و شنونده بعضی اہل سنت گفته اند
 بر وجوب صلوات بر آنحضرت صادر تمام عمر یک مرتبہ و بعضی در ہر مرتبہ قائل شدہ اند و این
 مذہب بیس المحدثین است و اما اینجہ مذہب اوست از عدم وجوب صلوات بر پیغمبر و فرستادہ
 اول در نماز پس مراد آنست کہ جز نماز نیست و باعتبار آن واجب نیست نہ این کہ نام آنحضرت
 مذکور شود و صلوات فرستادن بر او واجب نباشد پس منافاتی نیست در میان ہر دو کلام
 و تحقیق کہ موافقت کردہ است با و صاحب کثر العرفان در وجوب صلوات ہر گاہ ذکر نام
 آنحضرت مسنونہ و این قول صحیح تر است و تحقیق کہ استدلال میکند بر این بقول خدا تعالی
 وَلَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا یعنی نگر دانیہ خواندن رسول
 را در میان خود مثل خواندن بعضی از شما بعضی دیگر را و آنچه را روایت شدہ است از آنحضرت
 صلعم کہ فرمود ہر کس کہ مذکور شدہ ام من نزد او پس صلوات نفرستادہ است بر من پس دخل
 شدہ است آتش را پس دور گردانیدہ است او را خدا تعالی و آنچه روایت شدہ است
 کہ سوال کردہ میشد آنحضرت ۱۲ از قول خدا تعالی اِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَیْكَ
 النَّبِیَّ یَا اَحْمَدُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِیْمًا پس فرمود کہ این از علوم کمون است

در شروع کتاب تمام و کمال این حدیث مذکور است رجوع بآن باید نمود پوشیده نماند که ظاهر
قول حضرت باقر در حدیث اول که هرگاه ذکر کنی تو او را یاد ذکر کند و او را ذکر کند و اتقضا میکند
و جوب صلوات را خوانده مذکور شود آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم مبارک یا بقلب یا بکینیت و ممکن است
که مذکور شدن آنحضرت مضمیر که راجع باو باشد نیز چنین باشد و اطلاع نیافته ام در کلام علما
مادرین باب بر چنینی و احتیاط موجب آنست که ما گفتیم که در همه صورتهای مذکوره صلوات
فرستاده شود و بما که ظاهر تر آنست که قدر واجب ادا میشود بگفتن **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ**
وَالْحَمْدُ و اما آنچه روایت شده است که چون آیه مذکوره نازل شد گفتند یا رسول الله
هَذَا الشَّعَامُ عَلَيْكَ قَدْ عَرَفْنَا هَكَذَا كَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ یعنی این سلام بر تو بود که نسیم
آن را پس چگونه صلوات بر تو پس فرمود که بگوئید **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا**
صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ پس ظاهر آنست که مراد بآن بیان افضل کیفیات صلوات بر آنحضرت
نه این که خصوص این نحو واجب باشد و منزه او از آنست که هرگاه صلوات بفرستی بر این نحو
ملاحظ کنی این را که آنحضرت ص از جمله آل ابراهیم است پس صلوات بر آن حضرت فرستاده شود

اول در ضمن صلوات برابر ابراهیم و غرض از تشبیه آنست که مخصوص شوند بنیبر ما و آل او صلوات
دیگر علیحدہ مثل آن صلواتے کہ شامل بود ایشان را و غیر ایشان را از بقیہ آل ابراهیم پس
بنا بر این لازم نمی آید خلاف قاعدہ کہ مقرر شدہ است میان اہل بلاغت کہ ہر گاہ چیزے را
بچیزے تشبیہ دہند باید کہ مشبہ با قوی باشد از مشبہ و حالانکہ بنیبر ما افضل بود از ابراهیم پس
تشبیہ صلوات بر آنحضرت ص باید کہ افضل باشد بصلوات برابر ابراهیم منافی آن قاعدہ مینماید لہذا
بسبب ملاحظہ مذکورہ منطبق میشوند کلام بر آن قاعدہ چہ شکے نیست کہ صلواتے کہ شامل بہ
آل ابراهیم باشند من حیث العموم اقوی است از انچہ مخصوص بہ بعضے باشد پس تشبیہ یعنی
بر ہمہ آل کہ بنیبر ما و آل او از جملہ ایشانند اقوی است از تشبیہ یعنی صلوات بر خصوص بنیبر ما
و آل او پس مخالفت قاعدہ مذکورہ لازم نیامد و بعضے توجیہ کردہ اند این تشبیہ را باین کہ صلوات
بر ابراهیم باعتبار این کہ پیشتر واقع شدہ است اقویست محض ہمین کافیت در تشبیہ ہر چند
مشبہ باعتبار کیفیت اقوی باشد و توجیہ کردہ اند نیز باین کہ تشبیہ صلوات بر آل تنها است
پس جائز است صلوات برابر ابراهیم و آل او اقوی باشد از صلوات بر ایشان و ضعیف ثمرہ آن
توجیہ اول بسبب قول آنحضرت **مُكِنْتُ بَيْنَكُمْ وَادَمَ بَيْنَ الْمَاءِ وَالطِّينِ** ہ پس چگونہ

صلوات برابر اہم، مقدم باشد بر صلوات بر آنحضرت و توجیه دوم را نیز ضعیف شمرده اند باعتبار آنکہ خلاف تبادر بفہم است چہ ایشان سوال کرده اند از کیفیت صلوات بر پیغمبر پس قول باین کہ غرض تشبیہ صلوات بر آل تنها است خلاف ظاہر است و این تشبیہ را توجیہات دیگر ہم ہستند کہ ما بعضی از انہا را ذکر کردہ ایم در بحث قسم از کتاب جبل المتین و صاحب انوار نعمانیہ نیز در رفع این اشکال در رفع این اعضاء و جمیع چند آورده و وجہ اول نیست کہ مراد تشبیہ کردن اصل صلوات است بصلوات نہ تشبیہ کیت کمیت چنانکہ حدیث تعالی میفرماید کَتَبَ عَلَیْکُمُ الصَّیَامُ کَمَا کَتَبَ عَلَی الدِّینِ مِنْ قَبْلِکُمْ پس مراد درین آیہ وجوب روزہ است نہ مقدار و کیت و وقت آن درین جواب شہید ثانی علیہ الرحمہ رد کردہ اند کہ کاف برائے تشبیہ است و صفتی است از برای مصدری کہ حذف شدہ یعنی صلوات کے کہ شامل صلوات برابر اہم است می فرماید و ظاہر نیست اقتضای مساوات میکند زیرا کہ آن دو چیز کہ مثل ہم شدند در وجہ ممکنہ مساوی ہم ہستند و وجہ دوم نیست کہ صلوات باین لفظ جاریست در ہر صلواتی بر زبان ہر صلوات گذارندہ تا انقضائے تکلیف پس انچہ حاصل میشود از پیغمبر صلعم نسبت بر مجموع صلوات اعضاء مضاعف میشود و زیادہ میشود از صلوات برابر اہم و این

جواب ہم رو شده کہ تشبیہ واقع شده در صلواتی کہ ذکر میشود کیے باشد نہ این کہ از ابراہیم کیے باشد
 و از حضرت مجموع صلوات پس مقصود از مثل تنایہ تنای است و چہ سوم نیست کہ مطلوب
 ہر صلوات گذارندہ در صلوات مساوی بودن برابر ہم است پس ہر کدام طالب صلواتی
 ہستند از براب ابراہیم پس ہر گاہ جمع کنی مطلوب ہر صلوات گذارندہ را زیادہ آید صلوات
 پیغمبران صلوات برابر ہم جواب این ہم معلوم و چہ چہارم نیست کہ دعا تعلق بزبان آیندہ
 دارد پس ہر گاہ تشبیہ میان دو لفظ واقع شد در زمان آیندہ واقع شدہ باین معنی کہ این صلوات
 تعلق بزبان آیندہ گرفتہ و پیغمبر پیش ازینہا افضل از ابراہیم بود و درین صلوات طلب کن
 زیادہ ازین فضل است کہ این مساوی صلوات برابر ہم است پس این دو صلوات ہر چند
 مساوی ہستند اما نسبت باین زیادتی فضل است تا وہی بودن لکن اصل فضل سابق عالی
 از معارض است و صلوات زیادتی فضل پیغمبر مساوی صلوات حضرت برابر ہم است
 و چہ پنجم نیست کہ تشبیہ بہ مجموع مرکب از ابراہیم و آل ابراہیم است و معنی آل محمد جان آل ابراہیم
 است و تشبیہ صلوات بر پیغمبر آل پیغمبر است پس ہر گاہ مقابل شود آل پیغمبر بر آل ابراہیم بر میگردد
 صلوات برابر ہم بہ آل پیغمبر و زیادتی صلوات بر آل ابراہیم از براب پیغمبر میشود و این زیادتی

از برای حضرت زیاده بر صلوات برابر ابراهیم میشود جواب اینست که مشکل است زیرا که ظاهر لفظ
تثبیه صلوات بر پیغمبر است و صلوات برابر ابراهیم و آل پیغمبر بر آل ابراهیم بحسب تطابق مستحق
و آل پس بر تثبیه علیحدہ است میشود زیادتی آل ابراهیم بر بحسب پیغمبر گرفت تا زیاده شود
بر صلوات برابر ابراهیم **و وجه ششم** اینست کہ تثبیه شدہ صلوات بر آل محمد یا صلوات بر ابراهیم
و آل ابراهیم پس صلوات بر پیغمبر کہ میگوئی **اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ** داخل تثبیه نیست یعنی
داخل نبودن در تثبیه یک نوع زیادتی است بر صلوات برابر ابراهیم این جواب از اشکال ہضم
آل محمد است چون مساوی گرفته است آل محمد را بر آل ابراهیم و حال این کہ سابقاً ذکر کردہ ام
ادّٰہ فضل بودن علی از جمیع انبیاء الاّ خاتم النبیین صلیا این کہ علی داخل آل محمد است چگونہ
تساوی فرض شود میان علی و پیغمبر آن گذشتہ و سوال امامیہ از فضل علی بحال خود میماند
مترجم گوید کہ جواب این **و وجه ششم** آیت شریفہ است **فَاِنْ مِّنْ شَيْءٍ عِنْدَ الرَّسُولِ اِلاَّ اَنْ يَّحْكُمَ** کہ ابراهیم
یکی از شیعیہ از آل محمد است چگونہ میشود تساوی میان علی کہ آل محمد است و شیعیہ او
کہ ابراهیم است **و وجه ہفتم** اینست کہ خود آن بزرگوار از آل ابراهیم است و داخل در صلوات
مشبہ بہا می باشد بالفصام غیر و صلوات مشبہ بمحقق بخود آن حضرت میشود و صلوات بر محمد مختص

بمجد صلعم میشود و باین اعتبار افضل میشود و توضیح آن چون صلوات بر آل ابراهیم برابر میگوید
و بحضرت و صلوات برابر ابراهیم مساویت با صلوات بر آل ابراهیم و این صلوات بر آل ابراهیم
صلوات بر پیغمبر است بجهت داخل بودن بر آل ابراهیم و اینجا تساوی دارند و اصل صلوات شبیه
زیادتی میشود از برای پیغمبر بر صلوات برابر ابراهیم که تساوی با صلوات بر آل نباشد و صلوات بر آل
ابراهیم که ذکر شد بخود آن بزرگوار راجع میشود و تفصیلت باین اعتبار است و بر این در حجتنازل
کرده اند جواب از اشکال که وارد ساختند بر آیه شریفه **وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ الْكِتَابَ بِحُجَّتٍ عَظِيمَةٍ** که مراد از تفریع
عظیم شهادت حضرت امام حسین علیه السلام میباشد چنانکه از اطلاق عصمت تفسیر این آیه رسیده و حاصل
اشکال نیست که حضرت امام حسین علیه السلام افضل از حضرت اسمعیل علیه السلام است بلکه افضل از پدر اسمعیل است
چگونه امام حسین علیه السلام فدای اسمعیل میشود و جواب این اشکال باین طریق داده اند که امام حسین علیه السلام و جد او
و سایر مصومین از اولاد حضرت اسمعیل علیه السلام هستند و امام حسین علیه السلام فدای این سلسله طاهره شده
و خودش از این سلسله میباشد و حق در جواب از اشکال آنست که صدوق مرحوم در عیون
اخبار الرضاء روایت میکند با سند خود از فضل بن شاذان که میگوید از حضرت امام رضا علیه السلام
شنیدم که می فرمودند که چون خداوند تعالی حضرت ابراهیم علیه السلام را مأمور ساخت که بنگران اسمعیل علیه السلام بگفتند

رافضی کند که از بهشت فرستاد و رویاے ابراہیمؑ این بود کہ فیج کند اسمعیلؑ پسر خود را و امور
 خود کہ گو سفند رافضی کند مکان اسمعیلؑ تا این کہ دل ابراہیمؑ بدر و آید مثل دود آمدن دل کیکہ
 عزیزترین اولاد خود را بدست خود بکشد و باین جہت مستحق شود درجات بلند اہل ثواب را بر مصیبت
 خداوند عالم و حی فرستاد بحضرت ابراہیمؑ کیست محبوب ترین خلق تزد تو عرض کرد پروردگار خلعت
 نیا فریدی کہ نزد من محبوب تر باشد از حبیب تو محمدؐ و حی آمد کہ اے ابراہیمؑ محمدؐ محبوب تر است
 تزد تو یا خودت عرض کرد بلکہ او محبوب تر است نزد من از خودم خطاب رسید فرزند او محبوب است
 تزد تو یا فرزند خودت عرض کرد بلکہ فرزند او خطاب رسید کہ اے ابراہیمؑ کشتن شدن فرزند او از روے
 ظلم بردست اعدا از براے دل تو سوزناک و درد آرنده تر است یا کشتن شدن فرزند تو بدست خود
 در طاعت من عرض کرد پروردگار بلکہ فیج فرزند محمد صلی اللہ علیہ وآلہٖ و سلم بردست دشمنان او دل مرا
 بیشتر برد آورد خطاب آمد اے ابراہیمؑ بدرستی کہ طائفہ کہ گمان میکنند کہ آنها از است محمدؐ ہستند
 زود است کہ بکشند حسینؑ پسر پیغمبر بعد از محمدؐ از روے ظلم و ستم مثل کشتن گو سفند و باین جہت
 مستوجب غضب من میشوند حضرت ابراہیمؑ خنجر کرد براے این قصہ و دل او برد آمد و گریہ
 کرد و حی آمد اے ابراہیمؑ خدا کردیم جزع ترا بر پسر خود اسمعیلؑ اگر او رافضی میکردی برست خود

بجزع کردن تو بر حسین مذکوره شدن او واجب کردم از برای تو بلندترین درجات اهل ثواب
 بر مصائب دینست معنی قول خداست که در آیه شریفه **وَقَدْ نَبَّأَهُ بِالْحَقِّ عَظِيمٍ** و حاصلش
 اینست که خدا در معنی لغوی او یعنی عوض دادن او پس مغاوت آیه شریفه این میشود که خدا ستم
 فتح اسمعیل را بفتح بزرگ که فتح حسین بن علی علیه السلام فرزند پیغمبر باشد و عوض کردیم جزیع
 که کن و ناله ترا با طعیل اگر فتح میکردی بجزع کردن تو و ناله و گریه کردن بر حسین بن علی بن ابیطالب
 سبط محمد صلعم و وجه ششم اینست که تشبیه درین صلوات بمعنی ظهور و وضوح هست و صلوات
 برابر ایم نزد ارباب ملت و ادیان ظاهر و مشهور است در اجابت دعا زمانه که در دست **حَجَلِی**
لِسَانَ صِدْقٍ فِی الْآخِرِیْنَ که مراد از لسان صدق ذکر جمیل است و ازین جهت
 بنیاد خود را نسبت میدادند با برائیم و برین او پس این تشبیه از قبیل تشبیه درین آیه است که
مَثَلُ نُورٍ کَمِ مَثَلِ شَکْوَةٍ چون شکوة نور و محسوس و مشاهد و پدید است بر آن هر کس پس تشبیه شد
 نور خدا بشکوة در محسوس بودن او هم چنین است تشبیه صلوات بر پیغمبر صلوات برابر ایم و وجه
 ششم آنست که کان که بر آن تعلیل است مثل آیه شریفه **وَإِذْ كَرَّمْنَا هَارُونَ وَكَوْنُیْ**
 خداوند تعالی را یاد کنیدی بعلت این که شمارا هدایت کرد **مَوْلَا** انوار نعمانیه میگوید بلکه

شیخ شہید علیہ الرحمہ بعد از ذکر این وجہ گفته کہ ہمہ این وجہ بنا بر اینست کہ صلوات ما بر پیغمبر فائدہ
 بہر درزیاد شدنِ رفعِ درجہ و فرید شود ثواب را و این مطلب را جماعتی از مخلصین منکر می باشند
 بخصوص اصحابِ ما دین صلوات فرستادن را اثر دہ اندیش دعا نیکہ واقع شدہ است
 یعنی رفعِ درجہ ثواب بر حضرت و این صلوات ما اثرے بر اے حضرت ندارد و بحجت امثال
 امرائی صلوات می فرستیم والا پیغمبر را خداوند این قدر ثواب عطا فرمودہ کہ صلوات صلوات فرستندہ
 در او اثرے ندارد بفرستند یا نفرستند و فائدہ امثال امرائی بر میگردد بسوے مکلف و ثواب برآ
 اوست چنانکہ در حدیث وارد شدہ کہ ہر کس یک دفعہ بر من بفرستد بر آن صلوات فرستندہ است
 بسبب این صلوات دہ برابر یعنی ثواب او پس این ہنگام ظاہر نشود ضعف جواب چہام کہ یعنی
 طلبِ منفعت در زمانہ آیندہ گرفتہ بود پس ہمہ اینما در قوتِ اخبار از عطاے خدا تعالی ہستند
 پس جواب اول کہ تشبیہ اصل بہ اصل بود از ہمہ آنها بہتر است و لازم می آید تساوی در ہر دو
 صلوات چون این امور موہوبی و بخشش حق تعالی است تساوی جائز است در آنها اگرچہ تفاوت
 در امور کسبیہ دارند کہ آن امور مقتضی زیادتی است زیرا کہ جزاے بر اعمال خیریت کہ طلب
 زیادتی کند عامل نہ خیرے بسبب آن ہر یک بفضل باشد کہ بخشش حق تعالی باشد خصوصاً تا بر

تو احد عقلیہ و اگر ہم قبول کنیم کہ جزائے حق تعالیٰ عطای فرمایہ ہمہ از روئے تفصل است
 چنانکہ اشعری قائل است میگوئیم کہ صلوات بخشش محض است و باعتبار جزائست پس انچه درین
 جزائے عمل میگویند اگر چه سبب از عمل نباشد آنست کہ طلب نیایدی میکنند در آن مہذا وضع نمایند
 بود کلام شیخ طاب ثراہ و بخاطر ہم میرسد کہ درین کلام شہید مرحوم جاتی نگاہ است از چند وجہ باو محتکم میکنیم
 اول آنیکہ فرمودہ اند کہ خدا تعالیٰ پیغمبر او افضل و جزا عطا فرمودہ مقدار یکہ صلوات فرستندہ اثر
 نمیکند در فضل چہ بفرستد و چہ نفرستد و این کلام ہم محل نظر است زیرا کہ اخبار دلالت بر خدا این مطلب را
 و درستی کہ درجات بدستیکہ درجات عطاے خدا می حدے ندارد کہ بتوان تجدید تعیین کرد کہ تا اینجا مثلاً
 عطاے خداوند است و ہر درجہ کہ ملاحظہ میکنی بالاسے او درجہ دیگر است کہ عقل قاصر است
 ۱۰ ادراک آن و پیغمبر باصلہ السلام و سلم شمار و برگزیدہ شدہ است از جمیع پیغمبران مایاتی
 قبول فیوض ربانی و خود آن بزرگوار می فرمودند کہ پروردگار من بمن وعہ فرمودہ در جہرا کہ من
 نزد مگر بے ماے اتم و اتناس و عا میگرداند و صلحا و مومنین و اکابر متقین یا نیکہ دعا کردن بر او
 آن بزرگوار و طلب کردن زیادتی عطاے خداوند از برای حضرت از جملہ غایت از حضرت
 کہ باعث استحقاق زیادتی قرب حضرت و درجات دوست چونکہ آن بزرگوار ما را نجات داد

از درجہٴ صلاحت و ہلاکت و مردم در کار آتش بودند کہ حضرت دستِ آنہا گرفت و نجات داد
 و رسانید آنہا را باقصے درجات مقربین و مجنبن بودند اولاد معصومین علیہم السلام کہ باعث
 نجات شیعیان بودند پس آنہا مستحق صلوات و طلبِ رحمت از خدا متعالی شدند باین سبب
 وجہت و دعا کردنِ ما از براے آنہا از جملہٴ اعمالِ آن بزرگوار است و شکے نیست کہ اعمالِ آنہا
 باعثِ مزیدِ ثواب است براے آنہا بدونِ خلاف از احدے از شیعیان و این دعاے ما از بآ
 دعا کردنِ مومن است براے برادرِ مومن خود در ظہرِ انگیب و در پشتِ سر او در غیبت او و این
 دعاے ظہرِ انگیب باعثِ مزیدِ جہرست از براے دعا کنندہ و دعا کردہ شدہ و اگر گوی کہ این
 کلامِ منافیت باین کلمہ شریفہ کہ **وَلَا تَكْفُرْ بِاللَّهِ النَّاسُ سَاقِطَةٌ** کہ ظاہرِ آیہ شریفہ دانستہ علم
 یعنی انسان ہر چہ خود کرد از ثواب ہمانست و غیر انچہ سعی کردہ و عمل کردہ براے او نیست
 میگوئیم جواب این شبہ معلوم است زیرا کہ شخصِ وقتے مومن شد سعی او براے خیر
 رسانیدنِ مردم است و خود را در مقام بندگی خدا درمی آورد باصلاحِ امورِ مومنین و امور
 مومنین را بر امور خود مقدم میدارد بحدیکہ مردم مائل میشوند بدعا کردنِ از براے او و اقدام در
 دعاے براے او بطہرِ انگیب چہ آن شخص زندہ باشد یا مردہ باشد و این دعا پشتِ سر کہ مردم

برای او میکنند از جمله سعی آن شخص و اعمال او که اگر اقدام در خیر رسانیدن مردم و مسلمانان
نیکو کرد هرگز کسی مثلاً برای او طلب مغفرت نیکو کرد و چون سعی او در خیرخواهی باعث دعا و
مومنین شد از برای او معلوم شد دعا مومنین هم از جمله سعی آن شخص است و باعث دعا و
طلب مغفرت مومنین است از خدا تعالی برای او مثل اینست که خود سعی کرده و ثواب
خواسته از خدا و در حدیث قدسی وارد شده از جمله و جہاے کہ بحضرت موسیٰ علی نبینا و آلہ و علیہ السلام
رسید این بود کہ اے موسیٰ بخوان بجز بانی که معصیت خدا را نکرده باشی بآن زبان موسیٰ عرض کرد
پروردگار چگونه میشود این و حالانکہ زبان من معصیت ترا کرده و حی آمده اے موسیٰ طلب کنی
و التماس دعا کن از برادران مومن خود زیرا کہ تو بزبان احدی از انما معصیت مرا نکردی حال
اینکہ حضرت موسیٰ از جمله پیغمبران اولوالعزم و از مقربین در گاہ احدیت بود و درجہ او بالنسبت
دعا است او مثل درجہ پیغمبر است نسبت بدعا ما چنانچہ از بعض روایات استقواء میشود
و جہ دوم محل نظر اینست کہ شہید مرحوم تفصیل کرده اند صلوات را بر عطا و منحه کہ از آثار
رحمت اند و حال آنکہ عطا و منحه کہ عصب میکنیم از خدا برای پیغمبر و اہلبیت او علیہم السلام
مخصوص نیست بچیزے کہ اطلاق شود بر پیغمبر و اہلبیت او بہ تنہائی آنرا بلکہ باعث زیادتی عنو

آنها و بندگی شرف آنها فوق شرف انبیاء علیهم السلام و کامل تر مقامات و بهم آنها مقام
 شفاعت آنها است از برای مومنین از امت او و مقام شهادت آنها بر سایر انبیاء و مرشدان
 چنانچه در اخبار صحیح و وارد شده و این مقام شفاعت و شهادت و این دعای شیعیه است
 اگر چه بحسب ظاهر از برای آنها صورتی دارد الاّ این که باطن او در عالم معنا فائده او باریکتر
 و بهم بآنها برگشتن فائده با قبول شفاعت آنها است در حق مالم از خلاص شدن از عذاب لهم
 و از برای آنها قبول شفاعت آنها است و حصول تمس آنها بر رؤس اشهاد و در حضور ملائکه مقربین
 و انبیاء مطهرین و بندگان صالحین و تشکک نیست که قبول التماس دعا از ارفع درجات است
 چنانکه رد قبول از عظم نکبات است و گمان کن که درجات بلند از قصر بهشت و نشستن با حور و غلمان
 است زیرا که این لذت بر لذت روح و معصومین صلوات الله علیهم جمیعین صحیح نظر آنها
 لذت معنویست چنانچه سید المودعین امام المتقین امیر المومنین علی ابن ابی طالب افضل النجیات
 و اتیلمات عرض میکنند خدا یا ما عبدك **تلك حق** فامن **نارك** و **لا طمع** **عاري** **فجنتك**
بلى و **جنتك** **اهل** **العباد** **و تعبدك** خدا یا ترا پرستش ننکیم بحسب ترس آتش جهنم تو و طمع
 در دخول بهشت تو بلکه چون ترستی پرستش یا فقم از این جنت ترا می پرستم در قرآن غیر بعد از آنکه

خداوند ذکر میفرماید لذات حسنیه را از اشجار و انسان و حور و غلمان می فرماید و **صَلَوَاتُكَ يَا اللَّهُ**
 الکن که این لذت معنوی باشد چنانچه لذت معنوی شد خدا و هم معنویت خداوند تبارک و تعالی می فرماید
 که حکایت می فرماید از دخول جنم **يَا لَيْلَى كَيْفَ تَدْخِلِينَ النَّارَ فَقَدْ اخْرَجْتِي** پروردگار ما
 تو هرگز داخل آتش نمودی و او را رسوا کردی چون رسوائی عذاب روحانی است و حرارت
 آتش جنم داغ در او میاشده از عقرب و افعی عذاب جسمانی است و عذاب روحانی افسع است
 و بول او بیشتر است خداوند فرمودد او را رسوا کردم و نفرموده که او را سوزانیدم یا عذاب کردم
 یا غیر اینها حال این که این دعا خاص بصلوات بر پیغمبر از قبیل دعاهاست که در نماز وارد شده
مَنْ قَبَّلَ شَفَاعَتَهُ وَادَّعَى دَرَجَتَهُ که دعا میکنی خداوند شفاعت پیغمبر را قبول کند در
 حق است او و درجه او را بالا ببرد این بالا رفتن درجه اگر چه عم است از قبول شفاعت لکن
 در اینجا تفسیر میان قبول شفاعت است چنانکه دستی باین که در روایات وارد شده که معنی
 سلام بر معصومین از سلامتی آنهاست با سلامتی دین و شیعه آنهاست در زمان قائم عجل الله فرجه
 و نیم از جمله دعاهاست که تاثیر در زیادتی دارد چنانکه مخفی نیست بر صاحب بصیرت **وَجْهٌ شَمْسٌ**
 از محل نظر نیست که شیعه هم فرمودد که این امور موهومی است جائز است تساوی در آنها و اولی

موهوبه بخشش از خدا تعالیٰ میگوئیم که شاکفیه کرده اید صلوات را یعنی عطا که از آثار رحمت است
 این عطا چیست و کدام است آن عطائے که خداوند برابر اہیم را در او زیادتی داده برخاتم انبیا
 صلی اللہ علیہ وآلہ یا مادی گردانیدہ ہر دو را در آن عطا اگر در عالم دنیا میگوئی کہ عالم دنیا محسوس
 و مشاہد شدہ کہ خاتم انبیا صلی اللہ علیہ وآلہ فضیلت دارد بر جمیع پیغمبران در جمیع کمالات و اگر در
 نشات آخرت میگوئی کہ در روایات وارد شدہ کہ حوض کوثر و مقام شفاعت و قسمت دوزخ
 و بہشت و شاہد انبیا در تبلیغ رسالت و بیشی گرفتن در رفتن بہشت و ہر کما یکہ در عالم آخرت
 است کلاً بآن بزرگوں بر میگردد با اہمیت او بدون مشارکت احدے پس کدام است آن
 عطائے کہ از جانب حق بخشش و موهوبی شدہ کہ در او برابر اہیم شریک باشد یا خاتم انبیا در تسوی
 با جدش فضیلت و مشتہ باشد یا این کہ موهوبات خداے کہ درجات بآن متفاوت میشود بآن
 مستب از عمل و اخلاص است و ازین جہت است کہ فضیلت یافت ضربت علی بن ابی طالب
 در روز خندق بر عمر بن عبدود بر اعمال است تا روز قیامت و خلاصے نیست در این کہ اعمال
 علی فضیلت دارد بر اعمال جمیع پیغمبران بزخاتم الانبیا جمیعاً کہ خودش فضل بود از انہا چنانچہ
 سابقاً بآن اشارہ شد پس مواہب سبحانی در حضرت ازید و اکثر است و بالجلد اعتقاد و این

مسئلہ آنت کہ صلوات بر پیغمبر از جلد چیرہ بایست کہ نفع او ہم عائد پائے شود ہم عائد بحضرت چنانکہ
 تنہیدی مؤلف این رسالہ گوید کہ در فضیلت صلوات بر آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 پیش مومنین باتمین پنج تاویل ایرادی نہایم یکے این کہ چون حضرت ابراہیم علیہ السلام
 صلوات بر محمد و آل محمد صلی اللہ علیہ وآلہ می فرستاد بدین وجہ خلیل اللہ شدہ دوم اینکہ دعا
 جمیع پیغمبران بے صلوات بر محمد و آل محمد صلی اللہ علیہ وآلہ مستجاب نشدہ بلکہ توبہ ملائکہ ہم بدو
 درود قبول در گاہ آئی نشدہ سوم وجہ فضیلتش اینست کہ در سلام نماز نام گرامی آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وآلہ اگر کسی عمدت ترک کند نمازش باطل است چہ آثارم این کہ صاحب قائق الانباء
 در روایت طولانی آورده کہ از عرق سینہ محمد مصطفیٰ صو دیگر پیغمبران خلق گردیدند انکھ تبند معتبرند
 از حضرت صادق روایت کردہ است کہ یہودی بے ہجرت حضرت رسول ص آمدہ و گفت تو افضلی
 یا موسیٰ بن عمران حضرت فرمود کہ خوب نیست کہ آدمی تعریف خود کند ولیکن مرا ضرورت
 میگویی چون حضرت آدم خطیائہ و صادر شدہ توبہ بخشین بود کہ خداوند از تو سوال میکنم بحق محمد
 و آل محمد کہ مرا بیا مرزی پس خدا توبہ بخش را قبول کرد و توبہ چون کشتی نشست و از غرق نرسید
 گفت خداوند از تو سوال میکنم بحق محمد و آل محمد کہ مرا از غرق نجات دہی پس خدا اورا نجات داد

و ابراہیمؑ ما چون باتش آنگندہ گفت خداوند از تو سوال میکند بحکم حق محمد و آل محمد کہ مرا نشان
 نجات دہی پس خدا آتش را باد و سود و سلاست گردانید و توستی چون عصائیش را انداخت و رسید
 گفت خداوند از سوال میکند بحکم حق محمد و آل محمد کہ مرا این گردانی پس خدا فرمود کہ مترس کہ تو بر نشان
 غائبی اے یہودی اگر موسے مرا نمی یافت و ایمان بہ پیغمبری من نمی آورد ایمان او بیچ نفعتی
 نمیداد و اوراد پیغمبری اورا فائدہ نیکرد اے یہودی کیے از فرزندان من ہمدلیست کہ چون مژدن
 آید عیسیٰ بن مریمؑ از آسمان بر اے یاری او فرو آید و اورا مقدم دارد و در پے او نماز کند بخیر
 این کہ در جلد پنجم بحار منقول است و قتیکہ حضرت یوسفؑ و محبس بودند و چند سال دران ماندند
 پس دعا کرد بر گاہ احدیت کہ بحق آباے کرام من این مصیبت و بلا را از من دور کن پس وحی
 شد بہ یوسفؑ کہ کدام حق پذیران تو بمن است پس خیال کن پذیر خود آدم را کہ ورا از قدرت
 خود پیدا کردم و جنت را قیام گاہ او ساختم و منع کردم کہ نزد درخت گندم نزوی پس او نافرمانیم
 کرد و بعد از ان توبہ کرد توبہ اش قبول کردم و نوح پذیر خود را خیال کن کہ اورا از طوفان نجات
 دادم و گروہش را غرق کردم و پیرت ابراہیمؑ را بصفت خلعت موصوف ساختم و از نذر مزد
 نجات دادم و پیرت یعقوب را دوازده پسر عنایت کردم کیے از انما گم شد و در فراقتش چنان

گفت که نابینا شد و بر راه نشسته شکوه از مردم میکرد پس بیج حق از پدران تو بر من نیست
 پس جبرئیل آمد و گفت که چنین دعا کن **اَسْأَلُكَ بِمَنِّكَ الْعَظِيمِ حَسْبَكَ الْقَدِيرُ وَلَطْفِكَ الْعَلِيمِ**
يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ پس بרכת این کلمات نجات یافت پس ازین
 امر بویاد شد که بیج نبی و ولی و صدیق با این قضیت متصف نیستند شیخ طبرسی
 و قطب راوندی و غیر ایشان روایت کرده اند که در سال هفتم هجرت چون کفار قریش
 و مشرکان مکہ اسلام حمزه را دیدند و حمایت مجازان را و اسلام ایشان را شنیدند و شدت
 حمایت ابوطالب و اکثر بنی هاشم آنحضرت را مشاهده کردند و اسلام در قبایل عرب منتشر
 شد و حقیقت آنحضرت بر اکثر خلق ظاهر شد از مشاهده و استماع این احوال مضطرب شدند
 و ناله حسد و شرک در سینه پیکینه ایشان شعل گردیده در دله اندوه که محل مشورت ایشان
 بود جمع شدند و تدبیر ایشان بران قرار یافت که بایکدیگر اتفاق کردند و سوگند خوردند بر عداوت
 آنحضرت و نامه در میان خود نوشتند که بابنی هاشم طعام نخورند و سخن نگویند و با ایشان خرید و فروش
 نکنند و دختر با ایشان ندهند و از ایشان دختر نگیرند و مضطرب شوند و آنحضرت را با ایشان بنه
 تابکشند و همه بایکدیگر متفق باشند در غم کشتن آنحضرت که هرگاه بر او دست بیاورند او را قتل

راستہ و چون این خبر حضرت ابو طالب رسید نبی ہاشم راجع کرد و ہمہ چہل مرد بود و با شیان
 گفت کہ کعبہ و حرم سو گند یاد میکنم کہ اگر از دشمن خارجے پای محمد بود ہمہ شمار ہلاک
 خواہم کرد و حضرت را با سائز نبی ہاشم برہ کہ آن را شعب ابی طالب میگفتند ہر دو اطراف
 را ضبط کرد و در شب در روز پاسانی آنحضرت مینمود چون شب میشہ شمشیر خود را بر میداشت
 در وقتیکہ آنحضرت می خوابید مانند پروانہ گرد آن شمع محل نبوت ہدایت میکرد و در اول
 شب آنحضرت را در جائے میخوابانید و چون پاسے از شب میگشت آنحضرت را از آنجا
 بجائے دیگر نقل میکرد و غریترین فرزندان خود علی بن ابی طالب را در جائے او میخوابانید
 کہ اگر کسے در اول شب آنحضرت را در آن مکان دیدہ باشد و قصہ ضررے نسبت باد
 نماید براغہ و اولاد او واقع شود و برادر واقع نشود و ہر شب امیر المؤمنینؑ لطیف خواہد جان
 خود را فدائے آنحضرت مینمود و در تمام شب ابو طالب چنین پاسانی آنحضرت می نمود و در
 روز فرزندان خود فرزندان برادرش را موکل گردانیدہ بود کہ حراست آنحضرت را نمود
 تا آنکہ کار بر ایشان بسیار تنگ شد و ہر کہ از عرب داخل مکہ میشہ جزا نمیکرد کہ بر نبی ہاشم
 چیز بفروشد و ہر کہ چیز بایشان میفروخت اموال او را غارت میکردند و اجہل

و عاص بن وابل و نصر بن حارث و عقبه بن ابی معیه بر سر راه قوافل میفرستد و تحت را را
منع میکردند از آنکه ببینی با شتم آذوقه نفروشنند و تهدید میکردند ایشان را که اگر نفروشنید
مال شما را غارت خواهیم کرد و حضرت خدیجه مال بسیار داشت و اکثر آن را صرف آنحضرت
و اصحاب آنحضرت کرد و در وقتیکه دشعب محصور بودند و در نامه که نوشته جمیع اکابر قریش اتفاق
کردند بغیر مطعم بن عدی که گفت این ستم است و من درین شریک نمی شوم و نامه را بچسپیدند
و مهر چیل نفر از رؤساء قریش را بران زدند و در میان کعبه آویختند و ابولسب با ایشان بیعت
کرد و در هر موسم حج و عمره حضرت رسول^ص در شعب بیرون می آمد و بر قبائل عرب کنج آمده بودند
میگردید و میگفت من از جانب حق تم مبعوث شده ام بر اسالت و شما را بین خود دعوت میکنم
بدین من درآید و مرا از شر اعد محافظت نماید و من ضامن بهشت میشوم از برای شما و ابولسب
در عقب آنحضرت میگردید و میگفت قبول قول او نکنید او پسر برادر من است و کذاب است
و جادوگر است پس بر اینحال چهار سال در آن دره ماندند که ایمن نبودند و بیرون نمیتوانستند
آمد مگر در موسم دوم و در سال دوم بود یک موسم عمره در رجب و یک موسم حج در ماه ذیحجه و در هر موسم
بنی هاشم از دره بیرون می آمدند و خرید و فروش میکردند و باز برده میفرستد و تا موسم دیگر

ہر چند گر سنگی و احتیاج برایشان غالب میشد از بیم قریش بیرون نمی آمدند و قریش بہ نزد
 ابوطالب فرستادند کہ اگر محمد را بیاہر ہی کہ ما اورا بکشیم ما ترا بر خود بادشاہ میکنم ابوطالب قصیدہ
 لایمہ در جواب ایشان گفت و در آن قصیدہ مہج بسیار آنحضرت را کرد و اطہار اعتقاد نبوت
 آنحضرت نمود و بیان کرد کہ تا من زندہ ام دست از یاری او برنمیدارم چون آن قصیدہ را
 شنیدند از ابوطالب نا امید گردیدند و ابوالعاص بن ہرہج کہ داماد حضرت رسول بود شتران
 بردر شیب می آورد کہ گندم و خرما بر آہنا بار کردہ بود و صد اینہر بر آن شتران کہ داخل دہشت
 و برمی گشت لہذا حضرت فرمود کہ ابوالعاص حق دامادی ما را نیکو رعایت کرد تا آنکہ شدت
 بنی ہاشم بہر تیرہ رسید کہ شبہا اکثر اہل مکہ را از گریہ اطفال ایشان خواب نمی برد و اکثر ایشان
 از ان عمد پشیمان شدند و چون نامہ نوشتہ بود نہ نقض آن نمیتوانستند کرد و چون صبح نزد کعبہ جمع
 میشدند و احوال از دہگرمی پرسیدہ بعضی میگفتند دیشب صدای گریہ اطفال بنی ہاشم از گرسنگی
 ما را گذشت کہ خواب رویم و باعث شہادت بعضی از معاندین میشد و بعضی از قریش متاثر و نادم
 می شدند و در تفسیر امام حسن عسکریؑ مذکور است کہ چون کفار قریش حضرت رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ را ہجا گردانیدند کہ پناہ شیعیان بی طالب برد و ایشان بردہ بہ شیبہ ما موکل کردند

کہ منع شوند از آنکہ کسے آذوقہ بایشان برساند و کار بر اصحاب آنحضرت بسیار تنگ شد
 بآنحضرت شکایت کردند از کمی آذوقہ حضرت دعا کرد تا حق تعالیٰ بہتر از من و سلوئی غنی اسرائیل
 از برائے ایشان فرستاد و ہر چہ یک از ایشان آرزو میکرد از انوں عطا ہوا میوہ ہا و حلوات
 و جامات از ایشان حاضر شد و چون از تنگی درہ و تنگ شد بآنحضرت شکایت کردند حضرت
 یرستہاے مبارک خود اشارہ نمود بچائے کو ہما کہ دور شو دید پس دور شدند تا آنکہ صحراے دران
 میان بہر سید کہ چشم و و طرش را نمی توانست دید پس بہرست خود اشارہ نمود کہ بیرون آؤر
 انچہ خداوند در شما پنهان کردہ است برائے محمد و یا و راہان او از درختا میوہ ہا و گلہا و گیاہا
 پس با عجز آنحضرت مشاہدہ کردند کہ سر اسرگن صحرا با غستا ہا و بوٹا ہا گردید متکبر نہر ہاے
 بسیار و درختان میوہ دار کہ او ان میوہ ہا از انہا آویختہ بود و گیاہا تر و تازہ و انواع رباعین گلہا
 خوش آیندہ کہ بیج بادشاہے از پادشاہان زمین را چنان حدائق و باغینے پیشترندہ پس از ان
 آہا میوہ ہا و طعاما تناول میکردند و شکر حق تعالیٰ ادا می نمودند چون جامہا و یرہناے ایشان
 کثیف شد بآنحضرت شکایت کردند فرمود کہ بر میدہر جامہاے خود دست بر آنا بکشید چنانچہ
 پوشیدہ اید و صلوات بر محمد و آل طیبین او فرستید کہ سفید و پاکیزہ و خوش آئندہ میشود و نما

وکہ ورتما از سینہ ہے شمارا نل میگردد چون چنین کردند جامہ مانے ایشان نو و سفید پاکیزہ
 شدند و بد نہاے ایشان از چرک و کثافت پاک شد و سینہ ہے ایشان از اندوہ و الم ہائی
 یافت گفتند یا رسول اللہ چہ بسیار عجب است کہ بصلواتے کہ بر تو و آل تو فرستادیم چگونہ ما و جامہا
 ما از بدیہا و ناخوشیہا پاک شدیم حضرت فرمود کہ صلوات بر محمد و آل محمد دہاے شمارا از غل
 کینہ و صفات ذمیمہ و بد نہاے شمارا از لوث گناہان پاک تر گردانید از جامہ مانے شما و نامہ ہا
 گناہان شمارا بہتر شد از بہترین چرک از جامہ مانے شما و نامہ مانے حسنت شمارا نورانی تر
 گردانید از جامہ ہے شما و تفسیر امام حسن عسکری علیہ السلام کہ است در تفسیر قول خدا تعالی
 وَلَا تَحْزَنْکُمْ مِنْ اِلٰہٍ مِّنْ اِلٰہٍ مَّا وَرِیْدَ اَبْنِیْ اِسْرَآئِیْلَ وَ قَتْلَ رَاکِبَاتٍ دَاوِیْمَ
 پدران شمارا از آل فرعون یعنی آنسا کہ منسوب بودند بفرعون بخولشتی او و دین و مذہب
 اَوَکِیْمُوْکُمْ مِّنْکُمْ سُوْءُ الْعٰثٰیۃ یعنی شمارا عذاب میگرددند بہترین عذابہا و عقوبتہاے شدید
 کہ بر شما بار میگرددند فرمود کہ از عذاب شدید ایشان آن بود کہ فرعون تکلیف میکرد ایشان را کہ بنانا
 و عمارات کار کنند و می ترسید کہ از عمل بگزینند پس امر کرد کہ بنیخیرہا را در پای ایشان بہ بندند کہ گریزند
 و باز بنیخیر کل را بہ زرد بانہا بالا میبردند بر باہما پس بسیار بود کہ یکے از ایشان از زرد بان بنیخیر افتاد

پاسے ہر دو سترن میں دینے پر وہاں ایک روز تین دن تک حق تعالیٰ وحی نمود بوسے کہ بگو بایسان

کہ ابدہ پہنچ عمل نکلنے تا صلوات بفرستند بر محمد و آل طہیین او تا سبک شود برایشان پس ابن

میکردند و برایشان سبک و آسان می شد و امر میکرد کہ ہر کہ صلوات را فراموش کند و از رو

بزیربقیقت و فرمن شود صلوات بر محمد و آل طہیین او بفرستد اگر تواند و اگر نتواند دیگر صلوات

بر او بخواند کہ اگر چنین کند در ساعت صحت می یابد **یَا بَا بَرِّکَاتِہٖ** کہ فرمود کہ چون گفتند بفرعون

کہ در بنی اسرائیل فرزندے متولد خواهد شد ہلاک تو و زوال بادشاہی تو گردد پس امر کرد بنوح

پسران ایشان پس کیے از ایشان رشوہ میداد بقابلہ ہاک نامی نکلند و حملش تمام شود پس

می انداخت فرزند خود را در صحراے یاد غارے یا در گودالے و دو مرتبہ صلوات بر محمد و آل

بر او میخواند پس حق تعالیٰ ملکہ را بر او می انگخت کہ او را تربیت میکرد و از یک انگشت طفل شیر

جاری میشد کہ اومی کید از انگشت دیگر غذاے نرمی جاری میشد تا آنکہ نشود تا میکرد بنی اسرائیل

و آنچه سالم ماندند زیادہ بودند از انہا کہ کشتہ شدند و **کَيْسَتْ حَبِیْبٍ** کہ یعنی زندہ میگذاشتند

زنان شمارا فرمود کہ آئنا را باقی میگذاشتند و بکینیزی بر میداشتند پس استغاثہ کردند نزد حضرت

موسیٰ کہ ایشان دختران و خواہران مارا بکینیزی میگذاشتند و بکارت ایشان را می بزد پس خدا

و فرمود کہ اگر
چنین کند
در ساعت صحت
می یابد

وحی فرمود که بگو بآن دختران که هرگاه چنین اراده نسبت با ایشان بشود صلوات بر محمد و آل طیبین
 او بفرستد چون چنین کردند خدا دفع کرد از ایشان ضرر قوم فرعون را و هرگاه چنین اراده می کردند
 مشغول کار دیگری شدند یا بیماری شدند یا مرض فرستی ایشان را عارض میشد باطاف آسمی
 نتوانستند بحرمت بیچک از بنی اسرائیل دست دراز کنند بلکه حق تعالی ببرکت صلوات بر محمد و آل محمد
 دفع این بلیه از آنها کرد و فی ذلک لآیات عظیمه یعنی در این نجات داد من خدا شمارا
 بلائی بود از جانب پروردگار شما پس خدا فرمود که بنی اسرائیل یا داوید و شمس که هرگاه خدا را
 پدران شما و گذشتگان شما بلا دفع میکرد بسبب صلوات بر محمد و آل طیبین او آید امید که هرگاه
 آنحضرت را مشاهده نمائید و با ایمان بیاورید نعمت بر شما کامل تر و فضل خدا بر شما تمام تر خواهد بود
 در مجمع المعارف است که رسول خدا فرمود امر بشو و مردی از امت مرا بسبب کمی حنات
 و بسیاری سنایات بسوی آتش پس چون بکنار جهنم رسید و معائنه را جزم نماید بعد از جحش کند
 و بگماند استغاثه نماید که یک دم بگذارد تا گریه کنم بر حال خود جواب گویند که منرا و این بود که در دنیا
 کارش بعل آوری تا فائده و اثرش بر او مترتب شود گوید من از امت محمد م و طاقت آتش ندارم
 و این گمان را پیور و کار خودند آتشم که مرا با کافران جمع کند گویند نیست محمد ایستاده نزد پروردگار خود

پس با استغاثہ کن و گرنہ بہادیہ مبتلا خواہی شد ان گاہ فریاد کنندہ بلند ترین صدا ہائے خود یا محمد
پس بسوے او مفت شدہ گوید اور ابن سبائہ تا بابر دیگر اعمال اور امیران کچھ بعد از ان برین
آورده صحیفہ از نور و بر کفہ حسنت گذارند راج آید پس فرماید کہ این صحیفہ صلوات بر من است قرآن
آید کہ بہشت اورا برید پس پادشہ مبارک آنحضرت را بوسیہ گوید اگر تو و صلوات تو نبوی
طبق بہادیہ بودم صدوق علیہ الرحمۃ نوشتہ کہ فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم
فرستادن بر من در آل من ثواب اورا بر تسبیح و تہلیل و تکبیر است ایضاً فرمود رسول خدا
کہ یکہ درود بر من یک مرتبہ بفرستہ حق تعالی روز قیامت ثوابے بر سر او زمین و آسمان و تحت
و فوق خلق خواہد کرد و در جمیع اعضا و نور خواہد بود ایضاً فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم
کہ یکہ درود خواہد فرستاد و در جہنم نخواہد رفت ایضاً فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم کہ
من نفرستہ راہ جنت نخواہد رفت ایضاً فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم کہ یکہ بر من
درود بفرستہ آن نور خواہد شد بر صراط پس برائے کہ یکہ نور باشد بر صراط از آتش و من محفوظ خواہد
ایضاً عبد اللہ بن عون از رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ و سلم روایت کردہ کہ جبرئیل پیش من
و گفت ای محمد یہ کہیں کہ بر تو درود بفرستہ ہفتاد ہزار ملک بر او درود می فرستند و بر سیکہ

ہفتاد ہزار ملک درود بفرسند و از اہل جنت است **اَیضاً** انس از جناب رسول
 روایت کردہ کہ فرمود کسیکہ بہرین یک ہزار مرتبہ درود بفرستد از دنیا نجات پزیر است تا این کہ
 ثبات جنت باو نہد **اَیضاً** آنحضرت ص فرمود کہ درود فرستادن شمار بہرین باعث
 استجاب دعا ہائے شما و سبب خوشنودی پروردگار عالم و نزوۃ اعمال شما است **اَیضاً**
 روایت است از آنحضرت ص کسیکہ دعا بکند مگر در میان دعا و آسمان حجابے ہست
 و قتیکہ درود بر محمد و آل او بفرستد آن حجاب را می ختمگاہ پس آن دعا بالا میرود **اَیضاً**
 امام جعفر صادق ع از رسول خدا ص روایت کردہ کہ فرمود آنحضرت ص بہ امیر المؤمنین ع کہ آیا تبار
 دہم شمار عرض کرد بلے جان والدیم خداے تو باد و ہمیشہ ذات باریکات تبارک و تعالیٰ
 است پس فرمود آنحضرت کہ حالاجبرئیل نازل شد جناب امیر عرض کرد چہ خبر آورد فرمود
 کہ گفت ہر کسیکہ درود بر تو و آل تو بفرستد جمع در ہائے آسمان برائے او کشادہ میشوند
 و درود میفرسند براو ملائکہ ہفتاد مرتبہ پس گناہان او میریزند مثل برگهای درخت حق تو میفریاد
 بسیک عبدی و سجد یک اے ملائکہ من شما ہفتاد مرتبہ درود فرستادید من ہفتصد
 مرتبہ برادر و دومی فرسید و فرمود آنحضرت ص کہ اگر کسی درود بہرین بفرستد و آل مراد آن

درود داخل نکند پس در میان صلوات و آسمان هفتاد حجاب حائل میشوند و میگویند
 حق تعالی البیک و لا سدیک عبدی اے ملائکه من دعاے این بنده را بالا ببر تا اینکه
 ذریت بنی رالمحق نکند و آنحضرت ص فرمود که دعاے این شخص هرگز مستجاب نخواهد شد
 تا این که اهل بیت ما را شریک نکند صاحب خلاصه المنہج از عبد اللہ بن مسعود
 روایت کرده کہ یک درود بفرسید باید که آن بوجه حسن باشد چه شاید که آن بر شمار درآورده
 گفتند یا بن مسعود طریق آن را با تعلیم ما گفتند بگوئید اللّٰهُمَّ اجْعَلْ صَلَاتَنَا وَرَحْمَتَكَ
 وَبَرَكَاتِكَ عَلَى سَيِّدِ الْمُسْلِمِينَ وَآمَامِ الْمُتَّقِينَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
 وَرَسُولِكَ إِمَامِ الدِّينِ وَقَائِدِ الْخَيْرِ سُبْحَانَ الرَّحْمَةِ اللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ مَقَامًا مُّجْمُوعًا
 يَغِيْظُهُ الْاَوَّلُونَ وَالْاٰخِرُونَ اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
 كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَآلِ اِبْرَاهِيْمَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ
 مجید ایضا انس بن مالک از ابی طلحہ روایت کرده کہ گفت روزے نزد پیغمبر
 رفتم آنحضرت را خیلے فرحان و شادان دیدم گفتم یا رسول اللہ بیچ روزے را خوشحال
 ندیدم مثل امروز فرمود چرا خوشدل و شاد نباشتم کہ اکنون جبرئیل نزد من بود و گفت

حق تعالیٰ فرموده است هر که بر توصلوات دهد من بحیث اوده بارصلوات می فرسم
 و ده سیئه از دمج می کنم و ده حسنه بر او می نویسم **و در بعضی از کتب معتبره از کتب**
اہل سنت روایت کرده اند ازان سرور که فرمود که حق سبحانہ تم ملکہ آفریده است کہ دو بال دارد
 یکی در مشرق و دیگری در مغرب و سر او در زیر عرش است و از بر او ایستاد
 بعد دہمہ خلایق از انس و جن و حیوانات صحرا و دریا و بعد و نفسہاے ایشان و قطرات
 باران و برگہاے درختان و ستارہ ہاے آسمان و ریگہاے بیابان و چون یکی از
 است من برین صلوات فرستد حق تعالیٰ آن فرشتہ امر فرماید کہ در منور کہ در زیر عرش
 است فرور و دو بیرون آید و خود را بنفشاند پس از ہر پراو قطرہ فرود ریزد خداوند اندام ہر قطرہ
 ازان ملکہ را خلق فرماید و جمیع آسمان را امر فرماید کہ تا روز قیامت از بر او آن بندہ استغاث
 نمایند و از بعضی کتب نقل نموده کہ آن ملک کہ از فرستادن صلوات خلق عاجز شود عرض
 میکند خدا صلوات فرست بر این بندہ مادام کہ بر حبیب تو صلوات می فرستد **ایضا**
 نقل نموده کہ روزے جبرئیل نزد رسول ربّ جلیل آمد و عرض کرد کہ امر و زامر غریبے
 مشاہدہ کردم و آن اینست کہ در وقت نزول از آسمان گذارم بکوہ قاف افتاد و در آنجا

صدائے نالہ دل خراشی شنیدم از عقب آن نادر فتم فرشتہ را دیدم کہ پیشتر اوراد و اسمائنا
 بعظمت ہرچہ تمام تردیدہ بودم کہ بر تختی از نور می نشست و ہفتاد ہزار فرشتہ در خدمت
 او صف زدہ می استادند و چون نفس میکشد از نفسِ او ملائکہ خلق میشدند پس اورا دیدم
 بادل خستہ و بالہائے شکستہ بر زمین افتادہ چون از حالِ او استفسار نمودم گفت شب مبعوض
 من بر تختِ خود نشستہ بودم کہ حضرت محمد مصطفیٰ بر من گذشت و من ادب راے او تعظیم لائق و
 مکرم شایستہ بجا نیاوردم لہذا بدین عقوبت گرفتار شدم و از بندگی افلاک پستی خاک
 افتادم و الحال تو شفیع من شود مرا در نزد حضرت ذوالجلال شفاعت کن پس من بدرگاہ
 احدیت تضرع بسیار کردم و عفو و مغفرت اورا درخواست نمودم تا آنکہ خطاب از حضرت
 رب الارباب در رسید کہ اگر خطیہ خود را میخواہد بر حبیب من صلوات بفرستہ تا بمقام قرب
 خود برگردد پس من صورت حال را بآن شکستہ بال گفتم او بر جنابِ شما از روئے اخلاص
 صلوات فرستاد فی الحال بالہائے اقبال باد و کرامت گردیدہ از برکت صلوات بر شما
 بمقام قرب خود رسید و کتاب خزانجہ از حضرت مجتبیٰ سلام اللہ علیہ روایت
 کردہ کہ روزی امیرالمومنین علیہ السلام صلوات اللہ علیہ وآلہ در زمین قفری یعنی خالی از گیاہ و علف بود

پس درآبے را دید پس فرمود اے درآج چه قدر وقت است کہ تو در این بیابانے
 و از کجاست آب و غذا اے تو یاد دلّیج مُنذُکُمُ اَنْتُمْ فِیْ هٰذِهِ الدِّرَیْةِ وَ مِنْ
 اَیْنِ مَطْعَمَکُمْ وَ مَشْرِیْبَکُمْ فَقَالَ یَا اَمِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ اَنَا فِیْ هٰذِهِ الدِّرَیْةِ مُنذُ
 سَنَةٍ اِذَا جِئْتُ اَصْلٰی عَلَیْکُمْ فَاَنْشَبِعُ وَلَا اَعْطِشْتُ اَوْ عَطِشْتُ اَوْ اَطْمَأْنَنْتُ
 فَاَرَوْیْ مِنْ بَیْنِکُمْ سِتْ سَآلَکُمْ دَرِیْنَ بَیَابَانِمُ ہر گاہ گرسنہ می شوم بر شما صلوات میفرستم
 پس سیری شوم و ہر گاہ تشنہ می شوم بظلم کنندگان شما نفرین میکنم سیراب می شوم و در
 خلاصۃ المنہج آورده کہ جابر از ابی جعفر روایت کردہ کہ بندہ از بندگانِ خدا در آتشِ دوزخ
 مدت ہفتاد و خریف معذب خواہد شد و خریف بمعنی ہفتاد سال و درین مدت استغاثہ میکرد
 بخدا و اورا سوگند میداد تا اورا از عذابِ دوزخ برہاند و عایش مستجاب شد پس گفت
 کہ بحق محمد و علیست او چرا رحم نمیکنی بر من بچیریل وحی رسید کہ فرود آے بسوی بندہ
 من و اورا از آتشِ دوزخ رہا کن گفت یا اللہ العالمین چگونه نزد او بروم کہ او در میانِ
 آتش است خطاب آمد کہ آتش را امر کردہ ام کہ بر تو سر و سلامت باشد پس گفت
 بار خدا یا این بندہ کہ ام موضع است از دوزخ نہ اسید کہ چاہیت از جہنم پس

بوقت ہیوط نظر کرد و دید کہ قدم بستہ اند نیز خیر آتشین و بشت عذاب گرفتار است باو
 گفت کہ چند سال است کہ گرفتاری گفت نمیدانم از غایت درازی مدت و شدت نیتوانم
 غمزد پس آن را از عذاب بیرون آورد حق تم باوند کرد کہ اسے بندہ من چند بار از من
 استغاثہ کردی و سوگند دادی در آتش کہ شمار آنرا کسی نمیتواند کرد حق تم فرمود کہ بعزت و
 جلال من سوگند بر محمد و اہلبیت او را اگر وسیلہ نجات خود نمیکردی من مدت کثرت را
 در دوزخ دراز میکردم و لکن بر ما خود واجب گردانیدہ ام کہ پنج بندہ مطلوب خود را
 از دو سوال نکلند بوسیلہ محمد و اہلبیت او مگر این کہ آنچه کردہ باشد یا مرز میں مرد و زگانہا
 او در گذشتہ و علم عفو بر جراتم او کشیدم در علل الشریع و عیون روایت کردہ کہ از خلیہ
 مسائلے کہ حضرت خضر از جناب امام حسن سوال کرد این بود کہ سبب حبسیت کہ شخص
 چیزے را کہ در خاطرش بودہ گاہے فراموش میکند و گاہے باز بخاطرش می آید آنحضرت
 فرمود کہ دل مرد در حقہ است و بر روی آن حقہ طبقیست و چون مرد در آن وقت
 بر محمد و آل محمد صلوات اللہ و سلامہ علیہم صلوات فرستد صلوات تام آن طبق ازان
 حقہ برداشتہ میشود و قلب روشن میگردد و آن چیز بخاطر آن شخص می آید و اگر صلوات

بر محمد و آل محمد صلوات الله عليهم نفرستد یا آنکه ناقص فرستد آن طبق بران محکم میشود
 و دل تاریک میگردد و آن مرد آن را فراوانش میکند و تفسیر امام حسن عسکری
 از امیر المومنین با ثوره است که فرمود که حق تمام خبر داد پیغمبر خود را با آنکه یهود پیش از ظهور آنجناب
 با و ایمان داشتند و بر دشمنان غلبه میکردند بواسطه توسل با محضرت و صلوات فرستادن
 بر آنجناب و آل طیبین و اسلام الله عليهم و فرمود که حق تمام یهود را امر نمود در ایام موسی
 و بعد از آن که چون بمصیبتی گرفتار شوند خدا را بمجد و اہلبیت طاہرین او صلوات الله علیہا
 علیهم بخوانند و از ایشان نصرت بخواهند و یهود نیز همین نحو میکردند تا آنکه ده سال پیش از
 ظهور آن سرور قبیلہ اسد و غطفان با جمعی دیگر از مشرکان قصد یهود کردند و مشرکان
 سه ہزار نفر بودند و یهود سیصد نفر و خدا را خواندند محمد و آل محمد و او آن گروه مشرکان را
 منہزم گردانیدند و اسد و غطفان بیکدیگر گفتند کہ میرسیم و از سائر قبائل استمداد میکنیم و نتہ
 و استمداد نموده بقدر سی ہزار جمعیت نمودند و بر سر آن سی صد تن آمدند و آن سی صد تن در
 قریہ محصور شدند و مشرکان آب و طعام را از ایشان منع نمودند و آبہای جاری کہ داخل
 قریہ ایشان میشد ہمہ را قطع کردند و نگذاشتند کہ کسی طعام برآی ایشان بر دویود نزد

ایشان فرستادند و امان خواستند و ایشان قبول نکردند و گفتند کہ ما ہمہ شمار می کشیم
 و زنان و کودکان شمارا اسیر میکنیم و اموال شمارا غارت میکنیم پس یہود بیکدیگر گفتند کہ چارہ کار
 ما چیست جمعی از عقلا و صاحبان راے ایشان گفتند کہ آیا موسی امر نکرد شمارا باینکہ از
 محمد و آل محمد مطلب نصرت نمانید و شمارا نفروم و کہ من کہ امر میکنم شمارا کہ تضرع نمانید بوس
 حق تم بایشان در جمیع شدتہا بکلی گفتند بے مارا امر فرمود پس آن گروہ باتفاق گفتند
 کہ خداوند ابجاہ محمد و آل طہیین او صلوات اللہ علیہم ترا قم میدہیم کہ ما را آب دہی زیرا کہ
 ظالمان آب را از ما بریدہ اند تا آنکہ جو انان ما از تشنگی ضعیف شدہ اند و بد بنائے ما ست
 شدہ و نزدیک ست کہ بملاکت برسیم پس حق تعالی باران زیر زندہ فرستاد کہ جو صنہا و چاہا
 و نہرہا و ظرفہائے ایشان را پر آب گردانید و ایشان گفتند کہ این علامت یکے از احسانا
 بود کہ ما رسیدہ پس بر ما مبار آمدند و دیدند کہ باران اذیت بسیاری ببلشکرے کہ دور ایشان
 بودند رسانیدہ و متاعہا و سلاحہا و مالہاے ایشان را فاسد گردانیدہ زیرا کہ آن
 باران در عین تابستان بود و در وقتیکہ باریدن باران در آن وقت محمود نبود و بعضی
 از ان لشکر سبب آن متفرق شدند و با قیامندہ لشکر یہود گفتند کہ اگر آب بر اے شما

بهم رسید طعام از کجا تحصیل خواهید نمود و اگر این گروه متفرق شوند ما نخواهیم رفت
 تا آنکه غالب گردیم بر شما و اهل و عیال شما و اموال شما و غنای شما و خود را فروشانیم یهود
 گفتند که آن کس که ما را بسبب محمد و آل آنحضرت صلوات الله علیه سیراب گردانیده قادت
 بر این که ما را طعام دهد و آن کس که آن گروه را از ما دور ساخت قادت است که باقیماندگان را
 نیز دور سازد پس خدا را بحمد و آل طاهرین او صلوات الله و سلامه علیه خوانند که ما را طعام
 بده پس قافلۀ عظیمی آمد که بقدر دویزد هزار شتر و استرد و خرداشتند که همگی با طعام بودند از گندم و از آرد و
 اهل قافلۀ هیچ از آن شکر خبر نداشتند و چون بنزدیک ایشان رسیدند همگی در خواب بودند
 و حق تعالی خواب را بر ایشان سنگین گردانیده تا آنکه قافلۀ آمدند و دار و قلعه یهود شدند و از شکر
 کسی مطلع نشد و متاعهای خود را با اهل قلعه فروختند و پیرون رفتند و دور شدند و لشکریان
 همچنان در خواب بودند و احدی از ایشان بیدار نبود و چون آن قافلۀ دور شدند آن
 گروه بیدار شدند و بیکدیگر گفتند که در جنگ کردن بایهود تعجیل نمایند زیرا که گرنگی ایشان را
 ذلیل گردانیده است یهود گفتند که همیات بلکه پروردگار ما را طعام داد و در وقتیکه شما در خواب
 بودید و فلان قدر طعام بهار رسید و اگر ما سخنو استیم میتو استیم که در آن حال شما را بقتل رسانیم

و نحو استیم بر شما ظلم کنیم اکنون شمار وید و اگر نیر وید و نحو امید رفت ما خدا را محمد و آل آنحضرت
 سلام الله و سلامه علیهم میخوایم تا آنکه شمارا ذلیل گردانند چنانکه ملاطعام و آب داد و آن گروه
 قبول نکرده بر طغیان افزودند پس یهود از خدا محمد و آل محمد صلوات الله علیهم طلب نصرت
 نمودند و بیرون آمدند و خود بر آن سی ہزار کس زدند و جمعی را دستگیر کرده محکم بستند و از جانب
 مشرکان بھیج اذیت با ایشان نرسید زیرا کہ می ترسیدند کہ یهود با سیرانے کہ در دست ایشان
 اذیت برسانند پس چون رسول خدا صلی الله علیہ و آلہ طاهر شد یهود بر آنحضرت حسد بردند
 کہ چرا از عوب ست و تکذیب آنحضرت نمودند پس رسولی اصراف فرمود کہ این بود یاری کون حق تو
 یهود را بر مشرکان بسبب این کہ محمد و آل آنحضرت صلوات الله و سلامه علیهم را یاد کردند
 پس شایزے انت محمد میا دکنید محمد و آل او سلام الله علیهم را در نزد ہر شدت و مصیبت
 تا آنکہ خدا یاری کند شمارا بواسطہ ملائکہ بر شیاطین کہ قصد شما میکنند پس بدستیکہ ہر یک از شما
 با اوست ملکہ کہ از طرف راست اوست کہ حسات اورا می نویسد و ملکہ از چپش گفتا ہنش
 را می نویسد و بر ہر یک دو شیطان است از جانب ہمس کہ اورا اغوا نمایند پس ہر گاہ در
 دل او دوسوہ کردند خدا را یاد کند و گوید لا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم

وَلَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَهُ الْخَشَعَةُ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ
 کہ کار بار این سخت کرده است پس مارا امداد کن بشیاطین پس پیوستہ ایس ایشان را
 امداد میکند تا این کہ امداد میکند ایشان را بنہرار دیس می آیند اورا دہرچہ اورا قصد می کنند
 خدا را یاد میکند و بر محمد و آل طیبین او صلوات اللہ و سلامہ علیہم صلوات می فرستد پس بگوید
 و منقذے معنی یا بندہ ابلیس میگوند کہ غیر از تو کسے نیست کہ خود بالشکرت بتزد و بیانی پس
 براو غلبہ کنی داورا اغوانائی پس ابلیس بالشکر خود ہمہ قصد او میکند پس خداوندی فرماید
 بے لاکہ کہ ابلیس بالشکرش قصد فلان بندہ من یا فلان کنیز من نموده اند آیا شما با او مقابلہ
 نمیکنید پس باز ہر یک نفر شیطان بحجم از انہا صد ہزار ملک مقابلہ مینماید با ایشان بر
 اسپہاے از آتش سوار و شمشیر ہاے آتش و نیز ہاے آتش و نیز ہاے پیکانہا و کار دہا
 و سلاح ہاے آتش با ایشان بہت پس پیوستہ ایشان را بدر میکند و با این تیر ہا
 و تیر ہا و شمشیر ہا و کار دہا و سلاح ہا ایشان را قتل میرسانند و خود ابلیس را اسیر می کنند
 پس آن اسلحہ را بران می نهند پس ابلیس عرض میکند پروردگار اوعداک و وعدک
 وَقَدْ أَجَلْتَنِی بِالْإِغْوَاءِ الْوَقْتُ الْمَعْلُومُ مَا وَاقْتُ مَعْلُومٌ صَلِّت دَادہ پس خداوند تبارک و تعالیٰ

بملا کہ می فرماید وعده داده ام کہ اورا نیز انعم و وعده نداده ام اورا کہ سلاحتما و آلام عذاب برابر او
 مسلط نمایم پس دل خود را از او با سلمہ خود خشک نمایند پس بدرستی کہ من او را نمی میرانم پس
 بدن او را جراحات داغ میکنند بعد از ان او را رہا میکنند پس پیوستہ عملگین است بر
 خودش و بر اولادش کہ کشتہ شدہ اند و ہیچ یک از جراحاتش مندل نمی شود الا بشنیدنش
 آواز ہای مشرکین را بکفر ایشان پس اگر این مومن بر طاعت خدا و ذکرش و صلوات
 بر محمد و آل محمد باقی ماند البیس بہمان جراحات باقی میماند پس اگر زائل شد بندہ از ان حالت
 و در مصیبت خدا و نافرمانی او فرو رفت جراحات البیس مندل میشود بعد از ان بران بندہ
 قوت پیدا میکند تا آنکہ او را انجام میکنند و زین پشتش می تند و بر پشتش سواری شود پس
 از ان فردمی آید و بر پشت او شیطانے از شیاطین خود را سواری نماید و باصحابش میگوید
 آیا بناظر ندارید آنچه ہا رسید از جہت این کہ ذلیل ماشدہ و متقا و اگر دیدہ تا این کہ آن بر
 پشتش سواری شود بعد از ان رسول خدا ص فرمودند پس اگر بخوابید کہ ہمیشہ چشم شیطان را کور
 داشتہ باشید و الم جراحاتش را نا سورداشتہ باشید پس مداومت بر طاعت خدا و ذکر خدا
 و صلوات بر محمد و آل او صلوات اللہ علیہم جمعین بفرستید داشتہ باشید و اگر ازین مطلب

در شدید اسیر ابلیس خواهید بود پس بر قفا ہے شما بعضی از مردہ ابلیس ہوا ریشہ و چلہ تانی
 حیوۃ القلوب و بسیارے از کتب معتبرہ از عمار یا سرودایت کردہ کہ بحضرت رسول عرض
 کرد کہ میخواستہ کہ تو در میان ما بقدر عمر نوح زندگانی کنی حضرت فرمود کہ اے عمار حیوۃ من ہرے
 شما خیر است و وفات من نیز بد نیست از ہرے شما اما حیوۃ من زیرا کہ ہر گناہ کہ میکنید ہرے
 شما طلب آمرزش میکنم و اما بعد از وفات من پس از خدا تہرید و نیکو صلوات بفرستید بر من
 و برابر میت من و بد رستیکہ علمائے شما بر من عرض بشود بنام شما و نام پدران شما و نسبہا
 و قبیلہاے شما اگر عمل خیر است خدا را حمد میکنم و اگر عمل شر است استغفار میکنم ہرے شما
 چنانچہ حق تعالی فرمودہ است قُلْ اَعْمَلُوا فَاَسَیْرَی اللّٰهُ عَمَلْکُمْ وَرَسُولُکُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ
 فرمود کہ مومنون آل محمد از صلوات اللہ علیہم اجمعین در تفسیر صافی مذکور است کہ در
 مامون از امام رضا علیہ السلام عرض کرد کہ ذکر آل محمد در قرآن مجید است یا نہ فرمود
 بے عرض کرد بفرمائید کہ مراد از قول تعالی لیس والقرآن الحکیم انک لکن المستطین
 علی صراط مستقیم چیست و از یس علمای چہ مراد گرفتہ اند فرمود کہ مراد از یس آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وآلہ است و یس کس درین شک نکرده باز حضرت منہو تحقیق

کہ حق تم عنایت کر د محمد صوآل اور اضائل بشمار کہ جسے حقیقت آن را کتاب نیست تواند کرد
 بتحقیق کہ حق تم سلام نفرستادہ بر کسی مگر بر انبیا چنانچہ سلام علیہم السلام فی العالمین و گفت
 سلام علیہم السلام و گفت سلام علیہم السلام و ہارون و نہ گفتہ کہ سلام علیہم السلام و
 و نہ گفتہ سلام علیہم السلام و نہ گفتہ سلام علیہم السلام و ہارون و نہ گفتہ کہ سلام علیہم السلام و
 و گفت سلام علیہم السلام یعنی آل محمد پس گفت مامون دہستم کہ در سعد بن نبوت است
 شرح و تفصیل این بیان است و اقبال در طے خبر بہ نقل نمودہ کہ ابو حارثہ با سیدہ عاتقہ
 آمدند نزد صدوق ابراہیم و در آنجا نوشتہ بود کہ حق تم تفضلے کہ دارد بر ہر کہ خواہد کہ اورا برگزیند
 از خلق خود حضرت ابراہیم را بخلت برگزید و مشرق ساخت اورا بصلوات بزرگات خود و اورا
 قبلہ و میثوای پیمان کرد و پیغمبری و امامت و کتاب را در ذریہ او مقرر ساخت کہ ہر یک
 از دیگرے میراث بہ برند و حق تعالیٰ بمیراث با و تابوت داد کہ مشتمل بود بر علم و حکمت کہ سبب
 آن حق تم اورا تفصیل داد بر فرشتگان پس نظر کرد ابراہیم در آن تابوت و در آنجا خانانہ
 بعدد پیغمبران او و الواعزم و بعدد اوصیای ایشان بعد از ایشان و نظر کرد در ہر یک از
 خانانہ تا بخاند محمد رسید کہ آخر پیغمبران است و از دست راست حضرت علی بن ابی طالب

وید در صورتی عظیم و نورے درخشان کہ دست در کمر آنحضرت زدہ بود و در آن صورت نمیشد بود
 کہ این نظیر دومی آنحضرت است کہ مؤید است بضررت آئی پس ابراہیم گفت اے خداوند
 من داے بزرگوار من کیست این خلق بزرگوار خداوند عالمیان وحی کرد باو کہ این بندہ
 و برگزیدہ من است و اوست فاتح کمر فتح خواهد نمود باو اب علم و حکمت برابر ہمہ خلایق پیش
 از ہمہ خلایق خلق شدہ است و خاتم پیغمبران است و این صورت دیگر وصتی اوست کہ وراثت
 علم اوست پس حضرت ابراہیم گفت آئی فاتح خاتم کیست خداوند عالم فرمود کہ محمد
 است برگزیدہ من کہ پیش از جمیع خلق روح دادا آفریدہ ام و محبت بزرگوار من است
 در میان خلایق و او را پیغمبر اورا گردانیدم و برگزیدم در وقتیکہ آدم در میان گل زمین
 او بود و او را بسوخت خواہم کرد در آخر الزمان تا دین مرا کامل گرداند و باو ختم نمایم حالت
 خود را و این علیست برادر او و صدیق اکبر او در میان ایشان برادرے اندا ختم و ایشان را
 برگزیدم و صلوات بر ایشان فرستادم و برکات خود را شامل ایشان ساختم ہر دو معلوم
 گردانیدم و ہر دو برابر گردیدم بانیکان و نیکوکاران از ذریت ایشان پیش از انکہ میافرینم
 آسمان و زمین را و ہر چہ در انہا است از خلق مبرا و این برگزیدن از برای آن بود

کہ نیکو ایشان را دپاکی و ہماے ایشان میدانستم بدستیکہ من دانا و مطلعم بر بندگانِ خود
 و احوال ایشان گفت کہ پس حضرت ابراہیم نظر کرد و از وہ صورت دید کہ انوار ایشان
 می درخشید و در حسن و نور شبیہ بصورت محمد و علی علیہما السلام بود نہ پس چون حضرت ابراہیم
 حسن و ضیائے آن صورت را مشاهده نمود و آنہا را مقرون بصورت محمد و علی صلوات اللہ
 و سلامہ علیہما یافت و در رفعت و جلال شبیہ ایشان دید سوال کرد از حق تہ و گفت خداوند
 مرا خبر دہ بنا ہماے ایشان حق تہ وحی کرد با و کہ این نور کثیر من است و دختر پیغمبر من
 فاطمہ معصومہ زہرا و گردانیدم اورا با شوہرش علی و سیلہ ذریعہ پیغمبر من و این دو نور حسن
 و حسین اند و این خلافت دین فلان تا حضرت صاحب الامر صلوات اللہ علیہم رسید
 پس فرمود کہ این نور من است کہ بسبب او رحمت خود را بر خلائق می گسترانم و دین خود را
 با وظاہر خواہم ساخت و بندگانِ خود را با و ہدایت خواہم کرد بعد از یاس و ناامیدی
 ایشان از فریاد رسیدن ایشان را پس در آن حالت حضرت ابراہیم بر ایشان صلوات
 فرستاد و گفت دُبِّ صَلِّ عَلَیْ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ پروردگار صلوات فرست بر محمد و آل
 محمد چنانکہ ایشان را برگزیدہ و خاص گردانیدن نیکو پس حق تہ وحی نمود با بر ابراہیم کہ گوارا باد ترا

که است من و فضل من بر تو بهر سبب که من محمد و برگزیدگان او را از صلب تو گردانیده ام
 و ایشان را از پشت تو بیرون آورم بعد از آن از پشت اول فرزندان تو اسماعیل پس ثار
 باد ترا ای ابراهیم که من مقرون می سازم صلوات ترا بصلوات ایشان و همچنین برکات
 و ترحم خود را بر تو مقرون می سازم با برکات و ترحم بر ایشان و مقرر ساخته ام رحمت و محبت خود را
 که بر خلایق بوده باشد تا روز یکدمت خلایق بسر آید و من دارش آسمان و زمین باشم
 که هر کس که بوده باشد همه میرند و بعد از آن مبعوث سازم خلایق را از جهت عدالت خود و فائز
 گردانیدن عدل و رحمت خود بر ایشان انجبر در بعضی از کتب معتبره روایت کرده که در
 فردوس اعلیٰ حق تعالی فرمود که آن را مرغ صلوات نامند و او بر درختی است
 که درخت تیجات نامند و شاخ و برگ آن درخت بهر خانه و قصری که کشیده و وزیر آن
 درخت حوضیست که هر کس صلوات بر محمد و آل او صلوات الله علیه بفرستد آن مرغ از درخت
 بزی آید و در آن حوض غوطه خورد چون بیرون آید پروبال خود را می افشاند و از هر قطره آب
 که از او چکد حق تعالی می آفریند که از برای گنبد صلوات آفرینش می نماید تا روز قیامت
 در عین الحیات نوشته که بنده معتبر از مالک جهنمی منقول است که گفت من گل را

بدست امام جعفر صادق ۱۲۰۴۱۵ حضرت گرفتند و بگویند و بر دیده ہائے خود گذاشتند و بعد از آن
 فرمودند کہ ہر کس گل را بگیرد و بکند و بر چشم ہائے خود بگذارد و بگوید **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ**
 ہنوز آن گل را بر زمین نگذاشته باشد کہ خدا او را بیا مرزد و تیز و بعضی کتب معتبرہ
 روایت نموده اند از حضرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ فرمودند کہ مَنْ شَمَّ الْقَرْحَ الْخَمْرَ
وَلَمْ يُصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ فَقَدْ جَفَّ لِي ہر کس گل سرخ را بکند و برین صلوات نفرستد پس
 تحقیق کہ بمن جفا کرده است چہ آنکہ اصل خلقت گل سرخ از عرق آن سرور است چن اینچہ
 ابن بابویہ و علی الشریع بسند معتبر روایت کرده است از آن سرور کہ فرمود در شب مولج
 بآسمان رفتم از عرق من برین رخت و از آن گل سرخ روئید و آن گل بریا افتاد پس ہائے
 خواست کہ آنرا بگیرد و دعواموس خواست کہ آنرا بگیرد (و دعواموس کہ میست کہ سر پہنے دارد و دم با یکی
 و در میان آب و گل ہم میرسد) پس حق تعالی را فرستاد کہ میان ایشان حکم کرد کہ نصف آن
 از ما ہی باشد و نصف آن از دعواموس و بآن سبب پر ہائے سبزے کہ بر در برگماے گل
 می باشد یکے بشکل دم ماہیست و یکے بشکل دم دعواموس است زیرا کہ ہر گلچے پنج اطراف کردہ است
 و در پراختا از ہر دو طرف پر ہائے ریزہ دارد و در پراختا مانند دم دعواموس با یک اند و از پنج طرف

پرے نہ دارند و یکے از یک طرف پر دارد و از یک طرف پرنار دین نمیش باہمی مانند و نمیش
 بدعوم در کتاب کافی در حدیث صحیح از امام جعفر صادق ع منقول است کہ فرمود آنحضرت
 کہ در دو برین و برابریست من فرستادن تفاق را دور میکند ایضا عبد اللہ بن سنان
 از امام جعفر صادق ع روایت کردہ کہ می فرمود آنحضرت صاکہ در دو با و از بلند بگوئید چرا کہ این
 تفاق را دور میکند ایضا امام جعفر صادق ع از اسحاق فرمودہ سیکہ در دو بر محمد و آل محمد
 بفرستہ حق تم و ملائکہ صد مرتبہ می فرسند و نشانیہ کہ حق تم می فرماید براسے بیان جزا
 دو صلوات بر محمد و آل محمد در سورہ احزاب هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْ عَلَيْكَ وَمَلَائِكَتُهُ
لِيُخْرِجَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّوْرِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ حَرِيْمًا یعنی اللہ تمہی نفلت میکند
 بر شما و ملائکہ او کہ ہزار صفت اند و موکل بتوفیق مومنان اند تا بیرون کند اللہ تم شمار از تاریکیا
 جمالت حقائق کتاب و سنت کہ از پیروی ائمہ ضلالت بہم میرسد بسوے نور معرفت حقائق
 کتاب و سنت کہ از پیروی محمد و آل محمد بہم میرسد و در زمان ہر امتی بود اللہ تعالیٰ باموکل
 مہربان ایضا عبد اللہ ہقان میگوید کہ حاضر شد م در خدمت م رضا و حضرت ازان
 پرسید کہ معنی این آیہ چیست وَ اذْكُرْ اَنَّمْ رَبِّيْ فَصَلَّىٰ عرض کرد م و قییکہ اسم باری تم را نشنو

نماز بخوان فرمود کہ تکلیف مالا یطاق لازم می آید عرض کردم کہ پدر و مادرم فداست تو با و اشاد
فرما معینش فرمود ہر گاہ نام رب خود بشنوی درود بر محمد و آل محمد بفرست در محاسن و صدق
از عبد اللہ بن سمرہ مرویست کہ گفت روزی در نزد پیغمبر بودم آنحضرت فرمود کہ در بار حق
یعنی دیشب عجائبات دیدم پس گفتم یا رسول اللہ چہ چیز دیدی یا بیان فرماید نفسہاے با خدا
تو با و فرمود من مردے را دیدم از امت خود در بالاے صراط کہ گاہے می نشیند و می از خود گاہ
بر می خیزد و گاہے معلق باشد پس آمد اورا صلوات فرستادن او بر من پس برپاداشت اورا
بر پایہاے او و بگذشت از صراط و در کتاب اسرار الابرار از ان سرور روایت نموده کہ فرمود
ہر کس یک بار بر من صلوات فرستد ملائکہ ہفت آسمان و زمین و کرسی و عرش بروے
صلوات فرستند تا روز قیامت و ہر کس سہ بار صلوات بر من فرستد من ضامن شوم کہ روز
قیامت بقلیل و کثیر روے حساب نکند و بر صراط چون برق ملامع بگذرد و با من در بہشت باشد
و در معارج روایت کردہ اند از ان سرور کہ فرمود یا علی صلی علیہ السلام کل یوم یوم کل لیلۃ
و حَبَبٌ لَہُ شَفَاعَتِیْ وَ کُلَّ مَنَ اَہْلِ الْکِبَرِ اَرْصِلِحْ بِنِ سَابِہِ روایت کردہ
کہ حضرت ابی عبد اللہ بن فرمود آیات را تعلیم کنم چیرے را کہ خداوند سبب آن صورت را از

گرامی جهنم گاه دارد میگوید عرض کردم بے فرمود بگوید ان فخر الله صلی علی محمد
 و آل محمد یقی الله به وجهك من حر جهنم پس تمیق که خطاقت میکند
 این کلمه روے شمار از آتش و رخ و رعین الحیات بنده مستبقر نقل است که که
 عطسه زند و صد ایش کسے بشنود و حمد آئی بکند و صلوات بر پیغمبر و ائمه بیت اول برسد
 هرگز برود دندان و در چشم مبتلا نشود و کلینی در کافی بنده خود از حضرت صادق روا
 کرده که فرمود که هر عطسه کند پس دست برینی خود گذارد و بگوید اللهم کن تیرا کما هو اهله و صلی
 علی محمد و آل محمد و سلم از کس چپ بینی او پرنده بیرون آید که چپ تر از جراد و بزرگتر از ذباب
 و وزیر عرش آئی باز ایستد و استغفار کند از برای او تا روز قیامت و تفسیر صافی نقل
 که امام رضا ع می فرماید که در دو بر بنی فرضیه واجب است در هر مقام تا اینکه عطسه زند یا هواے تند
 بوزد و غیر ذلک شرح ختمه الواقیه از کتاب الدعوات نقل نموده که در دو فرستادن
 بر حضرت پیغمبر صضع بصر او در میکند و آن درود است اللهم صلی علی محمد و آل
 محمد حتی لا یبقی صلوٰة و در بعضی نسخه کلا یکتی البصیغه مذکور است هر چند که بنظر تانیث
 غیر حقیقی بودن صلوٰة این هم درست است اما بصیغه مؤنث یعنی بتقی انسب شد و الله اعلم

در مجمع المعارف از جناب سرور کائنات منقول است ہر کہ صلوات بر من فرستد مرغ
 مبارکات کہ در اصل دریای عظیم بردخت نشسته خود را بدریا انگند از درخت خود را بپشتارد
 پس حق تعالی ہر قطرہ او ملکہ می آفریند کہ استغفار کند بر اے او و ہر کہ صبح وضو ساختہ صلوات
 بر من فرستد اورا والدہ نیش راح حق تعالی بیا مرزد و ہر کہ درختن دہہ صلوات بر من فرستد
 ثواب نماز گزارندگان دارد و مہمات حاجات او بر آید و ہر کہ دوبار بار وے خود را شانہ کشد و ہفت
 صلوات بر من فرستد چشمش ہرگز در نہ کند و ہر کہ یک بار صلوات بر من فرستد ملک ہو کل بر آسمان
 وزمین رعند نام صد بار صلوات بر او میفرستد و ملائکہ آسمان دوم کہ این را بشنود دوست بار
 سوم ہزار بار چہارم دو ہزار بار و پنجم پنج ہزار بار و ششم شش ہزار بار و ہفتم ہفت ہزار بار و آگاہ
 خدا فرماید یا ملائکہ بمن واکندارید اورا کہ تعظیم رسول من نموده ثواب او با من است ایضا
 از سید کائنات ص روایت کردہ کہ ہر کہ ہر صبح وضو ساختہ صلوات بر من فرستد او والدہ نیش
 آمرزیدہ شوند و ہر کہ درختن دہہ صلوات بر من فرستد ثواب نماز گزارندگان دارد و مہمات
 او و حاجاتش بر آید و ہر کہ دوبار وے خود را شانہ کند و ہفت صلوات بر من فرستد چشمش ہرگز
 در نہ کند و ہر کہ صلوات بر من فرستد ہر روز پانصد بار ہرگز محتاج نشود و گناہانش بر طرف شود

دوسرے ورثہ دینی و دنیائی مستجاب و اگر زود بایش آئادہ باشد و از جمیع باشد کہ فریق پیغمبر خدا باشد
 در بہشت و ہر کہ روزے صد بار صلوات فرستد بر من خدا حاجت اورا بر آورد و ہر کہ صبح دہ صلوات
 بر من فرستد گناہ چہل سالہ اش محو شود روزے جبرئیل بشارتے آورد کہ خدای فرماید ہر کہ از
 امت تو سہ بار صلوات فرستد بر تو بیا مزم اورا اگر ایستادہ است پیش از نشتن و اگر نشستہ
 باشد پیش از ایستادن او پس سجدہ شکر در افتاد م الخبردیت الاحزان از ان سر
 روایت کردہ کہ آنحضرت فرمود کہ اول سیکہ در روز قیامت بر او حلقہ پوشیدہ شود پیرم حضرت
 ابراہیم باشد پس کرسی دو طرف راست عرش نند و مرا بر آن نشانند و بر آدم علی بن ابی طالب
 در پیش روی من بایستد و تمام امت در عقب سر من بایستند با تقادوت درجات و ہر
 بندہ کہ بعد از نماز فریضہ بر من و بر آل من دہ مرتبہ صلوات بفرستد اورا در نزد من جائے
 دہند کہ اورا بہ بنیم و او مرا بہ بنید و روے او مانند ماہ شب چارہ بدرخشا ایضا روایت
 نمودہ کہ ہر کس بر آنحضرت صلوات فرستد در حال حیات آنحضرت و بعد از وفات آن زوگاہ
 حق تہ بہ صلواتے دہ صلوات بر او بفرستد و دہ حلقہ باو عطا فرماید الخبردیت کتاب
 سفارہ الاسقام از اہل سنت روایت کردہ کہ جناب اقدس متعال بحضرت موسیٰ وحی

فرمود که یا موسیٰ در وقت سخن گفتن با توده هزار گوش باشد تو آفریدم تا کلام مرا توانستی شنید
 و ده هزار زبان تو از زانی داشتی تا توانستی جواب مراد را باین همه مراتب که بخواهم بگویم
 که حبیب من محمد مصطفیٰ صلوات فرستی نزد من محبوب تر و نزدیک تری ایضا از آنحضرت
 منقول است که هرگاه جناب رسول ما ازین دار دنیا تشریف بردند جمیع ملائکه و محابین
 و انصار جوق جوق آمده صلوات فرستادند و در کافی ابن قدام از امام جعفر صادق
 و آنحضرت از پدر خود نقل کرده که میفرمود دیدم مردی را که بجای کعبه آویخته است و میگوید اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ پس فرمود آنحضرت باو که اے بنده خدا صلوات را ناقص و ناتمام مگرد
 و بر من ظلم مگردی باین طریق بگو اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ بِنِيتِهِ ورجاع الاخبار
 آورده که امام جعفر صادق از رسول خدا صراحت وایت کرده که فرمود آنحضرت بر امیرالمومنین که آیا
 بشارت دهم شمار عرض کرد بل جان و الدنیم فداست تو باد و همیشه ذات بابرکات شما
 بشارت دهنده است پس فرمود آنحضرت ص که حالا جبرئیل نازل شد و جناب امیر عرض
 کرد چه خبر آورد فرمود که گفت هر سیکه در و در تو دال تو بفیضه جمیع درهای آسمان برآید
 او کشاده میشوند و در و در می فرسند بر او ملائکه بنهاده و مرتب پس گناهای او می ریزند مثل گندمی

وحق تم می فرماید **لَبَّيْكَ عَجَلٌ وَسَعْدٌ يَكُ** اے ملائکہ من شما ہا ہمتقاد مرتبہ درود فرستاد
 و من ہفت صد مرتبہ براود درود می فرسود و فرمود آنحضرت ص کہ اگر درود بر من بفرماید و آل مرا
 دران درود داخل نکند پس در میان صلوات و آسمان ہمتقاد حجاب عامل میشوند و میگویند
 حق تہ **لَا بُتَّيْكَ وَلَا سَعْدٌ يَلُ عَجَلٌ يَكُ** اے ملائکہ من دعائے این بندہ را بالانبرتیا نہیکہ
 ذریت نبی را ملحق نکند و آنحضرت ص فرمود کہ دعائے این شخص ہرگز مستجاب نخواہد شد
 تا اینکہ اہلبیت مارا شریک نکند و در شفا مارا الاستقام بسند معتبر از حضرت موسی بن جعفر
 صلوات اللہ و سلامہ علیہا منقول است کہ مروے از یوزند حضرت امیر المومنین آمد و
 سوال کرد از معجزات رسول ص در برابر معجزات پیغمبران دیگر پس گفت حضرت آدم حق تم اہم
 کرد ملائکہ را کہ اورا سجدہ کنند آیا نسبت بجمہ چنین کردہ است حضرت فرمود کہ بیہ چنین است
 ولیکن سجود ایشان بسجود طاعت نبود کہ پرستیدہ باشند آدم را بغیر از خدا ولیکن اعتراف بود
 براے آدم بفضیلت او و در حجت بود از براے خدا باو کہ بہ محمد دادہ است انچہ افضل است
 ازین برستی کہ خداے تم صلوات فرستاد براو در حیرت خود و ملائکہ ہنگی براو صلوات فرستاد
 پس این افضل است از انچہ بآدم عطا فرمودہ صاحب لمعات الانوار نوشتہ

کہ در تفسیر حضرت امام حسن عسکری صلوٰۃ اللہ علیہ وعلیٰ آباءہ الطاہرین وعلیہم السلام
 منقول است کہ در تفسیر قول خدا تعالیٰ وَادَّٰقَالَ مُوسٰی لِقَوْمِہٖ اِنَّ اللّٰہَ یَاْمُرُکُمْ
 اَنْ تَعْبُوْا بَعْدَ اَنَاۡمُ فَمِمَّا دَعٰہُمْ فَمِمَّا دَعٰہُمْ فَمِمَّا دَعٰہُمْ فَمِمَّا دَعٰہُمْ
 بقوم خود گفت بدرستی کہ خدا امر میکند شما را کہ فرج نمانید بقرہ را کہ بنید بعضی ازان را برین
 شخص کہ در میان شما کشتہ شدہ مازندہ شود باذن خدا و شما را خبر دہد کہ کے اور کشتہ این
 در وقتے بود کہ کشتہ در میان ایشان افتادہ بود موسیٰ امر خدا را بر آن قبیلہ کہ آن مقتول در میان
 ایشان پیدا شدہ بود لازم گردانید کہ بچاہ نفر از اشراف ایشان سو گند یاد کنند بخداوند قوی
 شدید کہ خدا کے بنی اسرائیل تفصیل دہندہ محمد وآل طہیین او صلوٰۃ اللہ علیہم است بر تہ
 خلق کہ ما او کشتہ ایم و کشتہ او را نمیدانیم کہ کیست اگر قسم بخورند دین مقتول را بدہند و اگر قسم
 نخورند کشتہ او را نشان دہند تا بعوض او را بکشند و اگر نکشد ایشان را در زندان تنگے صبس
 کنند تا کیے ازین دو کار را بکشند آن قبیلہ گفتند اسے پیغمبر خدا ما ہم قسم بخوریم و ہم دین بدہیم
 حکم خدا چنین نیست و این قصہ چنان بود کہ زنے در میان بنی اسرائیل در نہایت حسن و جمال
 و فضل و کمال و شرافت حسب نسب و قدر و زراہت بود و جماعت بسیار را خواہند کرد

میگردند و او را سه پسر عم بود پس اورا فنی شد بیکے از ایشان که عالم تر و پرہیزگار تر بود خواست
 کہ بعقد او درآید و آن دو پسر عم دیگر کہ ایشان را قبول نکرد برآن پسر عم پسندیدہ حسد بردند
 و او را بغیافت طلبیدند و کشتند و انداختند در میان قبیلہ کہ از ہمہ قبائل بنی اسرائیل بیشتر بود
 چون صبح شد آن دو پسر عم کہ قاتل بودند گریا ہنہا چاک کردند و خاک بر سر کردند و نزد موسے
 براد خواہی آمدند پس آن قبیلہ را حاضر ساخت و از ایشان از احوال آن مقتول سوال کرد
 ایشان گفتند ما اورا نکشتیم و علم ہم نداریم کہ کے اورا کشتہ است موسی گفت حکم الہی این است
 کہ شما بجاہ نفر قسم بخورید و دیدہ برہید یا قاتل را نشان برہید ایشان گفتند ہر گاہ با قسم خوردن ما را
 دیدہ باید داد پس قسم خوردن چہ فائدہ دارد موسے گفت کہ ہمہ نفعاً در فرمان برداری و اطاعت
 حق تم است و آنچه فرمودہ بعمل باید آورد گفتند اے پیغمبر خدا این غرامت و جریمہ کراست
 و ما خیانتی نکرده ایم و سوگند غلیظی است و حقے در گردن ما نیست پس از درگاہ خدا استدعا
 کن کہ ظاہر گردانند بر ما قاتل را کہ آنچه مستحق است اورا جزا دہی و ما از جریمہ و سوگند رہائی یابیم
 پس موسے گفت کہ حق تم حکم این واقعہ را براسے با بیان فرمودہ مرا نیست کہ جرئت کنم
 و غیر آن امرے بطلبم بلکہ برالازم است کہ گردن نیم فرمان اورا و بر خود لازم دہیم حکم

واعتراض کنیم بر او آیا نمی بیند که چون بر ما حرام کرده است کار کردن در روز شنبه و گوشت شتر را
 ماریست که تصرف کنیم در حکم او و تغییر دیم بلکه باید اطاعت کنیم و خواست که آن حکم را بر ایشان لازم
 گرداند پس حق تهم و حی فرستاد بسوے او که اجابت نما سوال ایشان را و از من سوال کن بلطاهر
 گردانم قاتل را و دیگران از جریمه و تمت بیرون آیند زیرا که میخواهم که در ضمن اجابت سوال ایشان
 روزی را فراخ گردانم بر مردے که از نیکان است تست و اعتقاد دارد بصلوات فرستادن بر محمد
 و آل طیبین و صلوات اللہ علیهم و تفصیل دادن محمد و علی علیهما السلام و آله الصلوٰۃ و السلام
 بعد از و بر جمیع خلایق و میخواهم که بسبب این قضیه او را غنی گردانم در دنیا تا بعضی از ثواب او باشد
 بر تفصیل دادن او محمد و آل صلوات اللہ علیهم موسے گفت پروردگار بیان کن از برای ما
 قاتل او را پس خدا وحی فرستاد بسوے موسے که گوئی اسرائیل را که خدا بیان میکند قاتل
 برائے شما بآنکه امری فرماید شمار که ذبح کنید بقره را و عضوے ازان بقره را بر مقتول بر زمینتان
 او را زنده گردانم اگر انقیاد میکند فرمان الہی را آنچه گفتیم بعمل آورید و الا حکم او را قبول کنید پس
 اینست معنی قول خدا **وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً ۚ فَمِنْهُمْ مَن يَسْتَعْصِمُ**
 بایشان گفت که خدا برودی امر خواهد کرد که بکشید بقره را اگر خواهید که مطلع گردید بر قاتل آن مقتول

و بزید بعضی از بقرہ را بر مقتول تازندہ شود و خبر دہد کہ کے اور اکتہ است قالوا ائخذنا
 هؤلئک لنعذبہن ^{ہن} اذ کون من الجائن فرمود کہ یعنی گفتند ایشان کہ اے موسیٰ یا استہر میکنی
 نسبت با کہ میگوئی کہ قطعہ بیستے را بیت دیگر بزیم کیے از اسما زندہ میشوند موسیٰ گفت کہ بخدا
 پناہ می برم از نیلکہ بودہ باشم از مابلان و یخزدان کہ نسبت دہم بخدا چیرے را کہ نقرمودہ باشد
 یا فرمودہ خدا را بقیاس باطل خود و باستبعاد عقل ناقص خود انکار کنم چنانکہ شامی کنید پس
 گفت آیا نیست نطفہ مرد و نطفہ زن مردہ و در رحم ہم رسیدند و از ہر شخص زندہ می آوند
 آیا نہ چنین است کہ خدا از ملاقات تخمها و ہستہاے مردہ با زمین مردہ ترین را بانواع گیاہا
 و درختان زندہ میکند قالوا ائخذ لنا ربک بکبتین لئلا نکلمھن فرمود کہ چون محبت موسیٰ بر
 برایشان تمام شد گفتند کہ اے موسیٰ دعا کن از براے ما پروردگار خود را تا بیان کند
 براے ما صفت آن بقرہ را تا بدانیم کہ چگونه گاوے می باید قالوا لئلا نقول لئنھا بقرا
 لا فارض ولا کبر صحوان بین ذلک قالوا اما تو مریضی ہو سے از پروردگار خود سوال
 کرد پس با ایشان گفت کہ خدا میفرماید کہ آن بقرہ است کہ پیر نباشد و بسیار جوان نباشد
 بلکہ در میان این دو حال باشد پس کنید بانچہ ماور خواہید شد قالوا ائخذ لنا ربک

یَبْنَ لَنَا مَا لَوْ لَغَا كَفْتَدَا مَسْ اَز پُروردگارَت سوال کن کہ بیان کند از برے
 ماکہ این بقرہ چہ رنگ می باید قالَ اِنَّہٗ یَقُولُ لَہُمَا بَقْرَةٌ صَفْرَا فَاقِیْعَ لَوْ ہُمَا تَسْمَعَانِ
 مَسْ بعد از سوال الحق تو گفت کہ حق تم می فرماید کہ آن بقرہ است زندہ زردی آن خاص
 و نیکو باشند کم رنگ باشد کہ بیفیدی زندہ نہ بسیار رنگین کہ بسیاری زندہ کہ مسرور گردانہ نظر کنندگان
 مَسْ اورا از حسن و نیکوئی و خوشنمی قالوا اُدْعُ لَنَا رَبَّکَ یَبْنَ لَنَا مَا لَوْ لَغَا كَفْتَدَا مَسْ اَز پُروردگارَت سوال کن کہ بیان کند
 عَلَیْکُمْ وَلَا تَلَا نَشَاءَ اللّٰہُ مَلْہُتَدُنْ گفتند دعا کن برے پُروردگار خود را کہ بیان کند
 برے ماکہ چہ صفت دارد آن بقرہ زیادہ اچھے گفتہ شد بد رستیکہ مشتبہ شدہ است برا زیرا کہ
 گاو باین صفات بسیار است بد رستیکہ ما اگر خدا خواهد ہدایت خواهیم یافت بآن بقرہ کہ خدا را
 امر بکشتن او فرمودہ قالَ اِنَّہَا بَقْرَةٌ لَّا تَخْشَوْنَہَا وَلَا تَحْزَنْنَ لَہَا رِجْلَانِ تَوَاسَّوْا بَیْنَکُمَا وَلَا تَتَّبِعِی الْغَبْرَ
 لَاشِیۃَ فِیہَا مَسْ گفت از جانب خدا کہ آن بقرہ است کہ اورا ذلول و نرم کردہ باشند
 بشخم کردن زمین و نہ بآب وادن زراعت و ازین علما اورا معاف کردہ باشند مسلم از عیبا
 باشد کہ عیب در خلف آن نباشد و غیر رنگ صلیش رنگ دیگر در آن نباشد قالوا اَلَا نَ
 جِئْتِ بِالْحَقِّ قَدْ نَجَّوْہَا وَمَا کَادُوْا یَفْعَلُوْا گفتند الحال آوردی آنچه حق و سہوار بود

در وصف بقرہ و نزدیک بنود کہ ایشان آذر بکنند از فراوانی قیمت آن گاؤ و آماج جتایشان
 و ششم داشتن موسی بآنکہ قادر نیست بر این چیز کہ ایشان سوال میکنند باعث شد ایشان
 بر کشتن بقرہ پس امام علیہ السلام فرمود کہ چون این صفات را شنیدند گفتند اے موسی
 آیا پروردگار ما را امر کرده است بکشتن بقرہ کہ این صفات داشته باشد گفت بلے و موسی در
 اول بایشان گفت کہ خدا شمارا امر کرده است بکشتن بقرہ زیرا کہ اگر اول بایشان چنین
 گفتہ بود ہر بقرہ کہ میکشد کافی بود پس بعد از سوال ایشان در کار نبود کہ از خدا سوال کنند یا دیت
 بقرہ بلکہ بایست در جواب ایشان بفرماید کہ ہر بقرہ کہ بکشد کافیست چون امر بر چنین گاؤ
 قرار گرفت تفحص کردند و نیافتند آن را مگر نزد جوانی از بنی اسرائیل کہ خدا در خواب باو نموده بود
 محمد و علی و امامان از ذریت ایشان را صلوات اللہ و سلامہ علیہم و باو گفتہ بودند کہ چون تو دوست
 مائی و ما را بر دیگران تفضیل میدہی میخوای ہم بعضی از جزای ترا در دنیا بتو برسانیم پس باید کہ بقرہ ترا
 بجزند مفروش مگر ما را دردت و اگر چنین کنی بخت ما دردت را الهام خواہد کرد یا امرے چند کہ باعث
 تو آگرمی تو و فرزندان تو کرد پس جوان شاد شد از دیدن آن خواب و چون با مادرش بنی اسرائیل
 آمدند کہ گاؤ را ازو بجزند گفتند بچند میفروشی گاؤ خود را گفت بدو دینار طلا و مادرم اختیار دارد گفتند

مابیک دینار میخریم چون بامادر خود مصلحت کرد گفت بچار دینار بفروش چون بنی اسرائیل
 گفت که مادرم بچار دینار میگوید ایشان گفتند که ما بدو دینار میخریم چون بامادر خود مصلحت کرد
 گفت بلکه بصد دینار بفروش پس ایشان گفتند که پنجاه دینار میخریم همچنین انچه ایشان
 راضی میشدند مادر مضاعت میکرد و ایشان به نصف راضی میشدند تا آنکه رسید قیمت گاؤ
 که پوست آنرا پلا کنند پس آن قیمت گاؤ را خریدند و گشتند در امتحان پنج دم آن را که آدمی
 از آن مخلوق میشود در اول دو قیامت نیز جزای آدمی بر آن ترکیبی میاید گرفتند و بر آن
 کشته زدند و گفتند خداوند را بجا محمد و آل طیبین طاهرین و صلوات الله علیه که این مرد را زنده
 گردان و سخن در آورده که او را کشته پس ناگاه برخواست صحیح و سالم و گفت ای پغمبر خدا
 این دو پسر عم من بر من حسد بردند برای دختر عم من و مرا کشتند و بعد از کشتن مرا در محله
 این جماعت انداختند که دیه مرا از ایشان بگیرند پس موسی آن دو کس را کشت و اول
 مرتبه که آن جزو گاؤ را بر آن میت زدند زنده نشد بنی اسرائیل گفتند ای پغمبر خدا چه شد آن
 وعده که بامادری پس حق تو و حق فرستاد بیوسه موسی که در وعده من خلف نمی باشد
 اما پوست این گاؤ را پرازا شرفی نکنند و به صاحبش ندهند این مرد زنده نخواهد شد پس اموال

خود را جمع کردند حق تم پوست گا ورا کشاده گردانید تا آنکہ مقداری پنج ہزار دینار شد چون زر را
تسلیم آن جوان کردند و آن عضو را بر پشت زند زندہ شد پس بعضی از بنی اسرائیل گفتند
کہ نمیدانیم کہ کدام عجیب تر است زندہ کردن خدا این مردہ را و سخن آوردن او با غنی کردن خدا
این جوان را باین مال افرادان پس خدا وحی نمود بوسے کہ بگو بنی اسرائیل را کہ ہر کہ از شما
میخواہد کہ من عیش او را در دنیا طیب دینک گردانم و در بہشت محل او را عظیم گردانم و او را در آخرت
ہم صحبت محمد و آل طیبین او صلوات اللہ علیہم گردانم پس بکنید چنانچہ این جوان کرد بترکیہ
آن جوان از موسے شنیدہ بود ذکر محمد و علی و آل پاکیزہ ایشان را صلوات اللہ علیہم
و پیوستہ صلوات بر ایشان می فرستاد و ایشان را بر جمیع خلایق از جن و انس و ملائکہ تفضل
میداد و باین سبب من این مال عظیم را براے او میسر گردانیم کہ تنم کند بر وزیراے نیکو
دوستان خود را بنوازند و دشمنان خود را شکوہ گردانند پس جوان بوسے گفت کہ اے پیغمبر خدا
من چگونہ حفظ کنم این مالہا را و چگونہ حذر کنم از عداوت دشمنان و حسد حاسدان بوسے گفت
بخوان بر این مال صلوات بر محمد و آل طیبین او صلوات اللہ علیہم را چنانچہ بیشتر بخواند
با اعتقاد درست و بہرکت آن این مال گرانمایہ بدست تو آمد تا خدا این مال را براے تو

حفظ نماید و ہر روزی یا غافلے یا حاسدے کہ ارادہ پیری کند خدا بطاقت احسان خود ہزار اور دفع نماید در این وقت جو آنے کہ زندہ شدہ بود چون این سخنان را شنید گفت خداوند از تو سوال میکند کہ با من جو آن از تو سوال کردہ از صلوات فرستادن بر محمد و آل طہیین او صلوات اللہ علیہم و متوسل شدن بانوار قندسہ ایشان کہ مر باقی ہراری در دنیا کہ بر خود را بشوم از دستہ عم غار کوئی حاسدان دشمنان مراد را خیر بسیار بسبب او روزے کنی پس حق تعالی فرستاد بچہ سے کہ لندن جو آن را بیکت توسل بانوار قندسہ ایشان صدوی سال عمر دادم کہ در این مدت صحیح و سالم باشد و در تو اسے او صنعتی حادث نشود و از زوجہ خود بہرہ مند گردد و چون این مدت منقضی شود ہر روز را یکدہ گز از دنیا بہرہ و در بہشت خود جائے دہم کہ در آنجا مقیم باشند اسے موسے اگر سوال میکرد از من آن قتل بہ بخت بشل این سوال کہ این جو آن کرد و متوسل بانوار قندسہ آن بزرگواران میگردد بہمت اعتقاد ہر آئینہ اورا نگاہ میداشتہم از حسد و قلع میگردانیدم اورا با پچہ روزے کردہ بودم باد و اگر بعد ازین عمل توبہ میکرد و متوسل بایشان میشد و سوال میکرد کہ من اورا رسوا کنم ہر آئینہ اورا رسوا نیکو دم و خاطر بنی اسرائیل را از معلوم کردن قاتل بر میگردانیدم و اگر بعد از رسوائی توبہ میکرد و متوسل بانوار میشد کار اورا از خاطر بے مردم فراموش میکردم

و در دل اولیا مقتولی افکندم که عفو کنند از قصاص او لیکن محبت و ولایت بزرگواران متوسل
 بایشان فضیلتی است بر که میخواهم رحمت خود عطا میکنم و از هر که میخواهم بعد الت خود بسبب پدر یا
 اعمال ایشان منع میکنم و منم خداوند عزیز حکیم پس قبیلہ بنی اسرائیل بفریاد آمدند بسوئے موسی
 و گفتند ما بلباجت خود را به پریشانی مبتلا کردیم و قلیل و کثیر اموال خود را به بهائے گاؤ دادیم
 پس دعا کن که خداوند روزی ما را فرخ گرداند موسی گفت وای بر شما چه بسیار گوارا است
 دلہائے شما که نشنیدید دعائے این جوان را و دعائے مقتول زنده شدہ و او ندیدید که چه نثرہ
 بر دعائے ایشان مترتب شد پس شما نیز مثل آن کنید و با نوار مقدسہ بزرگواران متوسل شوید تا خدا
 سد فاقہ و احتیاج شما بکند و روزی شما را فرخ گرداند پس ایشان گفتند خداوند ما بسوئے
 توبتجی شدیم و بفضل تو اعما کردیم پس فقر و احتیاج ما را زائل گردان بجاء محمد و علی و فاطمہ و
 حسن و حسین و آل طیبین ایشان صلوات اللہ علیہم پس حق تعالی وحی کرد کہ اے موسی بگو
 بایشان کہ بروند بفلان خرابہ و فلان موضع را بشکافند کہ در آنجا دہ ہزار ہزار دینار است و از ہر کس
 آنچه گرفتہ اند برائے قیمت گاؤ و باد پس دہند و زیادتی مال را در میان خود قسمت کنند تا اموال
 ایشان مضاعف کرد و بخرائے آنکہ متوسل شدند بار و اح مقدسہ محمد و آل طیبین صلوات اللہ علیہم

و اعتقاد کردند بر یاری توفیق و کرامت ایشان بر مخلوقات پس اشاره باین قضیه است قول خدا
وَاذْكُرْ قَتْلَهُمْ نَفْسًا فَادَّآءُ أَنْتُمْ فِيهَا یعنی بیاد آورید آن وقتی را که کشیدید شخصی را پس اعلان
کردید در قاتل او هر یک گناه را از خود دفع کرده بدیگری نسبت دادید و الله مخرج همه را کنتم
تَكْتُمُونَ و خدا بیرون آورنده و ظاهر کننده است آنچه شما پنهان میکردید را راده و مذهب موسی
بگمان این که آنچه شما سوال کردید از موسی که آن مرده را زنده گرداند خدا اجابت او نخواهد کرد و قَتَلْنَا
أَصْرَ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ پس گفتیم که بنید بر آن مقتول بعضی از بقعه اَکْذَلُ الْعِصْمَةِ لِلَّهِ الْمَوْتِ
چنین خدا زنده میکرد و مردگان را در دنیا و آخرت ملاقات مرده دیگر را در دنیا پس آب مرد
بآب زن ملاقات میکند و خدا او را زنده میکند و آنچه در رملای زنان است و اما در آخرت پس از
بحر سجود که در نزدیک آسمان اول است آب آن مانند منی مرد است بعد از دمیدن صور اول
که همه زندگان مرده باشند و پیش از دمیدن دوم در صور که بارانی می فرستد بر بدنای پوسیده
خاک شده که همه از زمین میروند و بدست دوم صور زنده می شوند و يُرْكَوْنَ اَيَاتِهِمْ و دنیا بر شما
ساز آیات خود را که دلالت میکند بر یگانگی او و نبوت موسی و فضیلت محمد و علی و آل طیبین ایشان
صلوات الله علیهم بر همه خلایق و آفریدگان كَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ شاید شما متعطل و تفکر نایز که آن

خداوند کے کہ ان آیات عجیبہ ازان ظاہر میگرداند امر نمیکند خلق را اگر بچیزے که صلاح ایشان
 در آن باشد و بزرگزیدہ است محمد و آل طہیین او صلوات اللہ علیہم جمعین را اگر برابر آنکہ از ہمہ
 صاحبان عقول افضل و برتر اند و بعضی اخبار جہت این کہ بآن جوان پرسید این ہمہ اموال
 و نعم جہت این بود کہ بوالدہ نیش نیکو کار بود و در حدیث وارد است کہ حضرت اقدس
 سالت پناہ ۳ فرمود کہ اتصلوا علی صلوة التبرا بر من صلوات تبرا یعنی بریدہ و کوتاہ
 نفرستید عرض کردند تبرا صلوات کدام است فرمود آنکہ گوئید اللہ صلی علی محمد و آلہ
 و ہمین اتقا نماید بلکہ گوئید اللہ صلی علی محمد و آل محمد یعنی چہ آن قسم صلوات موجب
 بیزاری و ناخوشنودی آنحضرت است نعوذ باللہ و نستعین بہ و نستجی بہ و نستسئد بہ و نستعین
 بآلہ و نستعین بآلہ و نستعین بآلہ و نستعین بآلہ و نستعین بآلہ و نستعین بآلہ و نستعین بآلہ
 و آن اینست کہ ہر گاہ خدا و رسول امر صلوات بر آل کردہ باشند و درین شک نیست کہ این بزرگوار
 افضل آل محمد است و ہر گاہ صلوات بر آنجناب لازم و دعائی صلوات بر او مردود و نامقبول
 باشد بیقینین غنیست است کہ دیگرے را نباشد پس او اولے و نسب می باشد با ماست
 خلافت حضرت ختمی مرتبت ۴ و درین شبہ نباشد و با انبیاء سابق آل را ذکر نمیکردہ اند
 و در صلوات بر خاتم الانبیاء ۵ را باید داخل کرد و بے ذکر آن نباید صلوات فرستاد و بعضی از علما

نکته در این باب گفته اند که هرگاه در نماز که افضل اعمال دین است برایشان صلوات واجب باشد و بے آن نماز درست نباشد یقین است که در دیگر امور تأیید ایشان اولی باشد و این محکم است تصحیح اهل سنت است در باب هم از کتاب صواعقش از شافعی بن یحیی شافعی نقل کرده و آن این است

يَا أَهْلَ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ حُكِّكُمْ
فَرَضَ مِنَ اللَّهِ فِي الْقُرْآنِ أَنْزَلَهُ
كَأَنَّكُمْ مِنْ عِظْمٍ الْقَدْرُ مَا أَنْزَلَكُمْ
مَنْ لَا يُصَلِّي عَلَيْكُمْ لَا صِلَاةَ لَهُ

و سلطان محمد خدا بند و راد و وجه بخاطر رسیده و در تواریخ ذکر نموده اند و صحت عقیده و مقدار فهم و دانش آن بادشاه را ازین دو وجه دانسته اند که روزی در مجلس و عطا نشسته بود که داعطه فضیلت صلوات سخن میکرد پرسید که چرا در صلوات پیغمبران دیگر آواز نکرده اند؟ در صلوات پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم امر باقرآن آواز شده و اعطی در بحر فخر غوط خورد و در جواب متأسل بود سلطان گفت مراد این مسئله دو نکته بخاطر سیر بر علماء عرض کنم اگر پسند اقتدا نصاف بدهند و الاغرامت بکنیم کی آنکه چون دین و ملت انبیاء سابق در معرض تبدیل و تغییر منوح شدن بود احضار احکام آن لازم نبود اما دین حضرت خاتم النبیین ص ا چون تغییر و تبدیل

دران راه ندارد و قیام قیامت برقرار است و هر که تابع این دین است بر او لازم است
 که احکام آن را از اولاد او اخذ کند باید در صلوات ذکر آل بذکر او پیوسته باشد تا اتمت و
 متابعان او را معلوم شود که ایشان عاقله دین و ملت و حرمت و عزت ایشان را واجب امتد
 و از جمله ورائض شمارند دیگر آنکه چون دشمنان آنجناب را بترخوانند حق تعالی بترت را بر دشمن
 آنجناب انداخت که کسی ایشان را نام نبرد و ذکر کند و نسلشان منقطع گردد و نام آل را با نام
 آن سرور مقرون ساخت تا بحکس نام آنجناب را بے ایشان ذکر کند و نسل او یومافیه نماز یابد
 شود و تا نام او باشد نام ایشان مقرون و متصل با او باشد و چون سلطان از تقریر جواب فارغ
 شد فضلاء مجلس زبان تجنیس ادا و کشودند و چون صلوات از حق تعالی رحمت است و از غیر او طلب
 رحمت و تزد بعضی معنی صلوات اینست که بار خدا تعظیم کن محمد و آل او علیم السلام را در دنیا با علما
 دین و اطهار دعوت و اتقاے شریعت و در آخرت بقبول شفاعت و زیادتى ثواب و اظهار
 نفس ایشان بر اولین و آخرین گفته اند که این تشریف المبح است از تشریف آدم مسجود و ملائکه
 زیرا که این در تشدد واجب است و شیخ طوسی ح آن را از ارکان نماز شمرده و از حضرت
 صادق ع منقول است که هر که نماز کند و صلوات نفرستد و عدا ترک کند نماز او صحیح نیست اما در

غیر نماز خلاف است بعضی گویند در هر مجلس یک بار واجب و بعضی بر آنند که در مدت عمر یک بار واجب است و نه هب صدوق آنست که هرگاه نام آنحضرت نکرده شود صلوات فرستادن بر آنجناب واجب است و این اظهر است چه این دلالت بر رفعت شان آنحضرت و تکرار آن میکند و ما بان ماوریم و اگر چنین نباشد مثل ذکر بعضی از ما بعضی را خواهد شد و این منتهی عندا و حق تم فرموده لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ لَكُمَا بَعْضُكُمْ بَعْضًا یعنی نکرادید خواندن رسول را چون خواندن بعضی از شما بعضی را یا و می در بعضی از کتب معتبره از شبلی حکایت کرده اند که وقتی با جمعی از مردمان بغرم حج روانه بادید که دیدند و در آنناے راه یکی از مردمان را اهل موعود رسید و شبلی متحیر در آن قالب بجان می نگرست و با خود فکر تجنیز و دفن او میکرد ناگاه دید که تمام جمش در یک چشم بهزدن سیاه و تیره گشت و هنوز یک ساعت نگذشته بود که آن سیاهی بسفیدی مبدل گشت شبلی از آن حال تعجب خود آن مرد را در خواب دید که جمله آن حُلَمای بهشت پوشیده و تاج مکل بجوهر بر سر نهاده و خاتمه نورانی در انگشت نموده و بزبانش آن نوشته که هَذَا جَزَاءُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شبلی از او پرسید که سر آن سیاهی و سفیدی چه بود جواب داد که سیاهی تیرگی مصیبت

بود و هنوز روح از بدنم جدا نمیشد و بیرون نیامده بود که بدن من بشو می گناه سیاه شد ناگاه تیزی
 را دیدم که آمد و قدحی از آب در دست داشت و آن آب را بر من ریخت و بدست مبارک
 سیاهی معاصی را از من شست و خلعت کرامت و خاتم سعادت بمن بخشید من عرض کردم
 یا رسول الله بکدام عمل مستحق این کرامت شدم فرمود تو چون در دنیا عادت داشتی که پیوسته
 بر من صلوات میفرستادی من بآن سبب نظر عنایت از تو دریغ نمیکنم شبلی از خواب
 بیدار شد گفت دانستم که ظلمت گناه بالعمه صلوات بر آن سرورتابی ندارد صاحب کتاب
 روضه الاحباب شیخ ابوالحسن زنجی آورده که هر که دو نوبت صلوات بفرستد از دلتعالی امر
 میکند بلکه را که کمتر از طره العین آن صلوات را بر روضه مقدس آنحضرت برساند و گوید
 یا رسول الله فلان بن فلان سلام میرساند و صلوات میفرستد حضرت رسول از فرج و شادی
 فرماید که بر آن مصلی باد و عرض یک صلوات ده صلوات و بگوید بآن است من که اگر ده صلوات
 بر من فرستید بجز آن خدا یکم مرا بید قدرت خود آفریده است که داخل بهشت نمیشوم تا آنکه
 هفتاد کس از قبیلہ او را با خود داخل بهشت گردانم پس آن فرشته از سر روضه مطهر برگرد
 بسوی آن مصلی و بعد از جانب خداوند نذر رسد که اے فرشته کجا بودی با آنکه خود داناست

فرشتہ کیفیت راعض کند فرمایہ حبیب من در عوض بمصلے چه داد کیفیت راعض کند حکم از
 جانب خداوند شود کہ بر دو بر بندہ ما بگوئے کہ یک صلوات میفرستادی ترا از آتش جہنم آزاد
 میکردم حال کہ ده صلوات فرستادی بعد خطاب رسد کہ عَظَمُوا صَلَوَاتِ عَبْدِي يُعْطِيَهُمْ
 کنید صلوات بندہ مرا و ضبط کنید اورا بحجت روزیکہ احتیاج داشتہ باشد و بعد خلق فرمایہ
 بعد ہر حرفی از ان صلوات ملکہ را کہ سی صد و شصت سر داشتہ باشد و در ہر سر سی صد
 و شصت دہان و در ہر دہان سی صد و شصت زبانے و در ہر زبانے سی صد و شصت لغت
 و در ہر لغتے حمد و ثناءے خدا را کند تا روز قیامت و ثواب آزاد زمانہ عمل آن مصلی ثبت کند
 تا روز قیامت صد و وق علیہ الرحمۃ آوردہ کہ داؤد بن شیبہ روایت کردہ از آنحضرت است کہ فرمود
 ملاقات کرد بن جبرئیل و بشارت داد مرا کہ می فرمایہ جناب احدیت اے محمدؐ کسیکہ بر تو صلوات
 بفرستد من ہم بر او درودی فرستم و کسیکہ بر تو سلام میکند من ہم بر آن سلام میکنم پس سجدہ کردم
 ایضاً انس از آنحضرت ص روایت کردہ کسیکہ درودی فرستد بر من و آل من بسبب عظمت
 حق من پس خلق میکند حق تم فرشتہ را کہ یک پرا و در مشرق و دیگرے در مغرب سر و بالا
 آسمان و پا ہائے او در زمین بہتیم باشد پس حق تعالی از ان فرشتہ می فرماید کہ در دو بفرست بندہ من

تاریخ قیامت بعضی آن درود که بر رسول من آن بنده فرستاده است نقل است
از واحد بن یزید که وقتی عزیمت مکن نمودم و مردے مصاحب من شد در ہمت اوقات صلوات
می فرستاد از نشستن و برخاستن و خوابیدن و بجمع حالات مشغول صلوات بود گفتم از این صلوات
کہ می فرستی چہ دیدی گفت من از صلوات خواندن بسے چیز یادیدم و نذر کردہ ام کہ بعد از ہر فرضیہ
بیہج در دیگر مشغول نگردم گفتم گویا چہ بودہ است و چہ چیز شاہدہ تو شدہ است گفت سالے
پیش ازین در سفر حجاز بودم ہر اوید پر م شبے از شہما در خواب دیدم کہ شخصی بمن فریاد زد کہ بخیر
کہ پدرت از دنیا رفت و روے او سیاہ شد بر خاتم و چراغ روشن کردم وقتی رفتم معائنہ دیدم
انچہ شنیدہ بودم بسیار گریستم و گفتم این چہ افتضاح است فردا مردم بر سر من اجتماع آورند آن
گریستم کہ مرا خواب ربود در خواب دیدم کہ چہا شکل عجیب و غریب آمدند در بالائے سر دیدم
ایستادن می خواستند گرز ہائے آتشین بر او زنند کہ ناگاہ شخص خوش روے پیدا شد با جماع
سبز بر بالائے سر دیدم نشست و پردہ از روے او برداشت و دست مبارک خود را بر
روے او کشید و بمن گفت غم مخور ما دوستان خود را ضائع نمیکنیم چون عزیمت بازگشتن
کرد در قدیم واقف اقامد و عرض کردم فدائے تو باشم با این طلعت زیبا و طراوت و لطافت

تو کیستی فرمود من پیغمبر آخر الزما نم گفتم یا رسول اللہ پر ہر چہ حال بود کہ رویش سیاہ شدہ فرمود
 اور روے از علماے وقفہا وصلی میگرددانید و چون سخن حقے بوسے میگفتند روے در ہم کشید
 و غنا در دل میداشت نتیجہ نزاع علما وصلی در دنیا سیاہی روست در دنیا و آخرت گفتم یا رسول اللہ
 این لطف و عنایت را سبب چیست فرمود بحجت آنکہ ہر شب بر من صلوات می فرستاد و چون
 این واقعہ اتفاق افتاد آدمم اورا از نجالت و شرمساری نجات دادم و فرداے قیامت
 اورا شفاعت می کنم چون این کرامت را از صلوات دیدم نذر کردم کہ ہرگز صلوات را ترک نکنم
 حکایت کردہ اند کہ زنی نزد حسن بصری آمد گریہ کرد و گفت دخترے دہشتم فوت شدہ
 و مدیت کہ اورا در خواب ندیدہ ام حسن گفت ہشب چہار رکعت نماز ادا کن و در ہر رکعت یکبار
 فاتحہ و آیہ الکرسی بخوان و بعد از نماز حق تعالی بر حضرت رسول صلوات بہرست تا بخواب روی
 آن ضعیفہ چنان کرد و دختر را در خواب بہترین عذابے با نعمتا و زنجیر ہا در دست و پاے او دید
 بیدار شدہ با چشم گریان نزد حسن آمدہ و قصہ را گفت حسن گفت صلوات بر رسول خدا بہرست
 و بہ نیابت او صدقہ مستحقان بہ کہ خداوند تہا گناہ اورا عفو کند آن زن رفت و حسب خواب
 آن دختر را دید کہ در روضہ رضوان بر تخت نشستہ و تاجے از زر بر سر دار و بحسن گفت ازشتی

کہ فرمودند کہ در شب معراج فرشتہ دیدم کہ پر د بالش سوخته بود چون مراد میری نالید و گفت یا رسول اللہ
 تو رحمتہ للعالمین ہستی بفرماید من برس دل من بر آن بسوخت از جبریل احوال اورا پرسیدم
 عرض کرد یا رسول اللہ این فرشتہ اہست کہ خداوند امر کرد اورا کہ فلان شہر را خراب کن۔ بعد از آن
 کہ رفت کہ خراب کند دیدہ بود کہ طفلے در بالاسے سینہ مادر شیر می خورد و بابل آن شہر رحم کرد و تاخیر
 در ہلاکت ایشان انداخت تا آن کو دک از شیر خوردن فارغ شد بین قدم کہ اعمال کرد عدلی
 پیر اورا بسوخت و از طہران باز ماند فرمود کہ اگر شفاعت کنم قبول میکند عرض کرد یا حبیب اللہ شب
 ہر چہ میطلبی تو خواہند دادند آمد کہ حبیب من شفاعت ترا قبول کردم در بارہ او لیکن بگوے کہ تو
 و برآں تودہ مرتبہ صلوات بفرستہ چون صلوات فرستاد خداوند بال و پر با و کرامت فرمود ہر بکرت
 صلوات و آن ملک در جمیع آسمانہا پرواز میکرد و فریاد میکرد کہ من آزاد کردہ محمد صلوٰۃ اللہ علیہ
 علیہ و خداوند بکرت صلوات شفقت و رحمت بمن فرمود **مقبول است** کہ چون آن مرد
 را بمعراج بردند حضرت ملکہ را دیدند کہ چندین ہزار دست داشت و در ہر دستی چندین ہزار انگشت
 و در ہر انگشتی چندین ہزار ناخن و چندین ہزار پا داشت و در ہر پای چندین ہزار انگشت داشت
 و در ہر انگشتی چندین ہزار ناخن و چندین ہزار سر داشت و در ہر سرے چندین ہزار چشم داشت و چندین

ہزار گوش حضرت از دیدن ملک متعجب شدند فرمودند ای ملک بچہ امشغولی از احکام خداوند
 عرض کرد کہ حساب تمام عالم از اشجار و امطار و در مال و انچه موجود است بامن است حضرت فرمود
 کہ در عالم چیزے هست کہ حساب آن را ندانی عرض کرد بے فرمودند صحبت عرض کرد تو اوصیات
 فرستادن بترکہ خداوند آن قدر ثواب باو عطا می فرماید کہ از عمدہ آن بر بنی آید احدے از مخلوقات
 در بعضے از کتب معتبرہ از سیۃ الانبیاء صادر است کردہ کہ چون در شب معراج با سمان چهارم رسید
 فرشتہ را دید کہ لوحی در پیش نہادہ و در آن لوح نظر می کند و مانند رود آب از دیدہ اش میریزد و برآ
 آنحضرت تعظیم نکرد جبرئیل بال خود را برآورد و آن ملک آمد و در کاتب آنجناب را بوسید و عرض کرد
 مرا معذور دار کہ چندان نور ازین لوح بالا میرفت کہ من ترانہ دیدم آنحضرت فرمود در این لوح چہ نوشتہ است
 گفت نوشتہ است لا الہ الا اللہ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰهِ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ پس آن ملک گفت
 کہ من دو رکعت نماز دارم کہ سبت ہزار سال بجا آورده ام با مرتب پنج ہزار سال او در قیام بودہ ام
 پنج ہزار سال در رکوع و پنج ہزار سال در سجود و پنج ہزار سال در تشہد و ثواب آنرا تو میدہم کہ تقصیر مرا
 عفو فرماید آنحضرت فرمود کہ من بطاعت تو احتیاج ندارم گفت بامت تویی ختم آنحضرت فرمود
 کہ گمان من اینست کہ امت من نیز بر آن حاجت ندارند بغیرت خدا کہ ہر یک از گناہکاران

ایشان کہ یک مرتبہ بر من صلوات بفرستند ثواب او ازین بست ہزار سال طاعت تو بیشتر
در جامع الاخبار از امام جعفر صادق منقول است کہ مردے بخدمت آنحضرت صلاۃ
و عرض کرد کہ من ثلث صلوات برائے تو معین کردم حضرت فرمود خیر باد برائے تو بعد عرض کرد
کہ نصف صلوات برائے تو معین کردہ ام فرمود اینہم افضل است بعد عرض کرد کہ کل صلوات
برائے تو معین کردہ ام فرمود کفایت میکند حق تم از جملہ امور دنیا و آخرت برائے تو پس کہے ازان
حضرت عرض کرد کہ حق تم شمارا خیر از ہر چگونہ صلوات برائے شما معین کند پس فرمود
کہ ابتدا سے ہر کارے و بابتدا سے ہر چیزے صلوات بر محمد و آل محمد بفرستہ محمد بن بابوہ
باسانید صحیحہ از صادق روایت کردہ کہ در ایام سلطنت یوسف روزے زلیخا از حاجبان بارگاہ
اداجارت خواست تا نزد او رود حاجبان گفتند کہ مبادی از جانب آیسے بتو رسد بحیث
آنکہ میان تو و او واقع شدہ گفت منی ترسم سیکہ از حق تم می ترسد خلاصہ زلیخا کہ یوسف
داخل شد یوسف گفت رنگ تو متغیر شدہ جواب داد الحمد للہ کہ پادشاہان را بسبب مصیبت
بندہ گردانند و بندگان را بسبب طاعت بادشاہ گردانند گفت اے زلیخا چارہ من شیفتہ بودی
گفت حسن روے تو فرمود کہ چہ حال تو خواہد شد وقتی کہ پیغمبر آخر الزمان محمد راعی بنی کر وے او

زیبا تر و طبع تر و خلق او از خلق من بہتر و ساحت او از من بیشتر باشد زینجا گفت رہست گفتم
 یوسف گفت از کجا میگوئی کہ من صادق ام زینجا گفت ای یوسف چون آنحضرت را یاد کردی
 دوستی او در دل من جاے گرفت حق تم بسوی یوسف وحی کرد و تحقیق کہ او راست گفت
 لہ من اورا دوست صادق خود میدانم بحبت دوستی او مجھ پیس امر کرد یوسف کہ تنزیل شتر زینجا
 معلوم شد کہ مجھ ذکر آنحضرت و توسل بہ ہون صلوات براو موجب انجام مرام و مقاصد
 شد چہ جائے کہ بواسطہ صلوات براو و براہیل او متوسل شوند باین نوع کہ اَللّٰهُمَّ
 بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاَفْعَلْ بِكَ كَذَا وَكَذَا اِنَّ كِتَابَ مُصْلِحِ الْقُلُوبِ وَرَاسِ
 لہ آن سرور در شب معراج فرستہ را دید کہ چندین ہزار دست داشت و در ہر دست چندین
 انگشت بود و بآن انگشتان حساب میکرد از جبرئیل پرسید کہ این چہ فرستہ است جواب او
 کہ این ملکہ است موکل بر قطرات باران کہ حساب آن را نگاہ میدارد آنحضرت از آن ملکہ
 پرسید کہ حساب قطرات باران را میدانی عرض کرد بلے فرمود چگونہ میدانی گفت ہر آن
 روز کہ حق تعالی آفریدہ و از ابر باران باریدہ و چند قطرہ بر صحرا و چند قطرہ بر دریا با و از
 چند قطرہ گیاہمار و دیدہ و چند قطرہ در شور و زار با ضایع گردیدہ و کہ ام قطرہ از ابر زودتر جدا شدہ

و کلام قطره زودتر زمین رسیده و کلام قطره در هوا یک گیر متصل شده اند آنحضرت فرمود
 که هیچ حسابی هست که تو از عهده آن بیرون نتوانی آمد گفت بلے چون بنده مومنی با اخلاص
 بر حضرت شما صلوات بفرستد ثوابی که از یک تا ده هزار است می شود من حساب آن را نمیتوانم
 و چون به پانزده عدد میرسد من و همه محاسبان آسمان و زمین از عهده حساب آن عاجز
 می آیم و بجز حضرت سید الحساب حساب از آنکس نمیداند و **آورد شده** که روزی
 رسول خدا ص در تختان نشسته بود و حضرت امیر المومنین ع در خدمت آن سرور بود ناگاه غل
 بنزد آنحضرت آمد و برگرد آنحضرت می گردید و آواز می کرد آنجناب با امیر المومنین ع فرمود که این
 گس می خواهد که ما را ضیافت کند و میگوید که قدری عمل در فلان موضع گذاشته ام امیر المومنین
 را بفرست که آن را بیاورد و پس امیر المومنین رفت و آن عمل را بخدمت آن سرور آورد و زل
 اکرم ص از آن گس پرسید که خودش شما تگوفه تلخ است بچه سبب در درون شما شیرین
 میگردد آن گس عرض کرد که این بیکت شما است زیرا که هرگاه قدری از تگوفه بدرون ما
 در می آید فی الحال الهام الهی با میشود ما سه نوبت صلوات می فرستیم و بیکت صلوات تگوفه تلخ
 در درون ما شیرین می شود **حکایت** کرده اند که مردی از اکابر بلخ دقات نمود و پسر

داشت و از جملہ سیراث او سہ تار از موے مبارک رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم آن دو برادر خواستند
 کہ میراث را تقسیم نمایند ہر یک یک موے را برداشتند برادر بزرگ گفت کہ آن موے دیگر
 را دو نیم کنیم ہر یک نصفے از آن را بر میداریم برادر کو چک گفت کہ قطع کردن موے مبارک
 آن سرور از ادب دور است برادر بزرگ گفت کہ چون تو قطع آن را راضی نمی شوی آن را تو
 بردار و باز آے آن مقدارے از مال برائے من بگذار برادر کو چک گفت کہ من ہر تہ ماہ
 را بر میدارم و تمام میراث را بتو میگذارم بزرگ راضی شدہ موہارا برادر داد و ترکہ را بہ تصرف
 در آورد و آن جوان با سعادت موہارا در حقہ پاکیزہ نہادہ در فعل گذشتہ پیوستہ آنہارا
 بیرون می آورد و می بوسید و بر رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم میفرستاد و زمانے نشد کہ بزرگ سمیت
 شد و کو چک صاحب مال و منال بسیار شد و چون وفات تو دیکے از او یا سچے پلخ تیار لایبیا
 را در خواب دید کہ با و فرمودند کہ بگردان بگو کہ ہر کرا حاجتے باشد بسر قبر فلان رفتہ دعا کند تا
 حاجتش برآورده شود آن شخص عرض کرد کہ یا رسول اللہ سبب این کہ است چیست فرمود کہ
 تعلیم موے من مبالغہ نمود و بسیار بر من صلوات می فرستاد لہذا او زمان حیات بخوشی گذراند
 و بعد از مات قبر او محل اجابت دعوات گردانید و نوشتہ اند کہ بعد شہرت چنان گرفت کہ مسج

سوارہ رایا دارے رفتن نبود مگر آنکہ پایہ می شد و بسر قبر میرفت و حاجتش بر آورده نعمت
 نموده از برکت صلوات بر آن سرور در مجمع المعارف منقول است کہ پیش از مرگ
 بہشت بشارت دہند ہر کسے را کہ صلوات بر من و آل من برائے تعلیم فرستد و حق تم
 ملکہ را از ان صلوات بیا فرزند کہ یک بال او در مشرق و یکے در مغرب دسر گردنش در زیر
 عرش و بروایتے پاہے او در پائین زمین فرو رفتہ باشد و آن فرشتہ گوید کہ خدا یا صلوات
 بفرست بر بندہ خود مادامیکہ صلوات می فرستد بر بنیہ تو ایضا منقول است کہ وحی شد ہوسے
 کہ اگر بخوای کہ من باتونزدیک تر باشم از کلام تو بزبان و بہ تن تو از جان پس بسیا صلوات بفرست
 بر بنی و آل او چرا کہ حق تم ملکہ را بسبب تہا و ن دکت در قلعہ مدینہ منصفوہ غصب فرمودہ و بالہا
 اور اٹکت پس شفاعت جبریلؑ امر شد کہ صلوات بفرسید بر محمد و آل آن پس ان فرشتہ برکت
 صلوات امر زیدہ شد از حضرت صادقؑ منقول است کہ ہر مونسے کہ صلوات فرستد بر سونڈا
 در وقت موت و در حالت احتضار در وقتیکہ دستش پہنچ جائز سد و یا در معینے نذر نور پاک
 حضرت رسالت مآبؐ در بالین او حاضر شود لب مبارک برب او نند و لبش را بوسد و چنان
 عالمی حجت او خواہد شد مثل سیکہ در بیابان گرم و تشنگی یک جام پُر از آب باو دہند کہ غسل شیرین

و انج سرد تر باشد و بعد از آنکه او را بقیع گزارند و کیرین بر او داخل شد چنان عطری از قبر او
 می شنوند و بیک دیگر میگویند که بوسه عیسای که می شنویم بوسه پیغمبر آخر الزمان است بر کردیم
 از حضرت رسالت پناه صاف نور است که فرمود که از حضرت روح الامین شنیدم که در پشت
 کوه قاف دریائیت و در آن دریا ما میماند که بر حضرت رسول مصلوات می فرستند و عبادت
 آنها نیست و تیسر روایت کرده که اگر کسی از ما بیان دریا بر آن سرور و الهیت او صلوات
 علیهم صلوات فرستد در شب که صیاد هرگز نخواهد افتاد و از کتاب ریاض الاحادیث که از
 کتب عامه است روایت کرده اند که رسول خدا فرمودند که در پشت درختی است که آن درخت را
 محبوبه گویند و میوه آن درخت از آمار کوچک تر و از سیب بزرگتر و از شیر سفید تر و از عسل شیرین
 تر و از سکه نرم تر است و از آن میوه فی خور دیگر کسی که بر دزدانست کند بگفتن **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى**
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ و تیسری که از اخبار امت حکایت کرده اند که گفت من بخود لازم
 گردانیده بودم که هر شب پیش از آنکه بخواب روم بید و معینی بر آن سر و مصلوات فرستم و شبی با
 جمعی از ابا بی خود در غره بودم و بعد از ادا مصلوات بر پنج عادت بخواب رفتم در خواب دیدم
 که آنحضرت داخل غره من شد و از نور جلالش تمام در و دیوار آن غره روشن شد و بمن التفات

فرموده که کجاست آن دهن که برین صلوات می فرستد تا من آنرا میسم شرم کردم دهن خود را
پیش برم و رخساره خود را پیش بردم و آن حضرت رخساره مرا بوسید و من از شدت فح و شادی
بیدار شدم و هر که با من در آن غرق بود بیدار شد و غرقا از بوسه خوش آن سرور مظهر بود که گویا از شک
از فرط ملوگشته بود و تا هشت روز آن بواسطه صورت من می آمد چنانچه همه کس آن را می شنید
در مجمع النورین آورده که روزی امام محمد باقر علیه السلام مرینه نشسته بودند و میفرمودند که ثواب
احیای شب قدر و عبادت آن بسیار است سلیمان در آن وقت حاضر خدمت بود آه سرور
کشید گفت افسوس که من نداشتیم ثواب ایثار لیلۃ القدر را و دیشب که شب قدر بود ما با تمام
شب خوابیدیم آنحضرت فرمود که دی شب علی از تو سر زده که ثواب آن بیشتر است از کسانیکه
ایستادند و تلاوت و عبادت کردند عرض کرد که من چنین علی سر زده ام فرمود دیشب وقت
انظار فرمای صحبانی خوردی و خسته بودی و خواب رفتی نصف شب تنگی بر تو غلبه کرد
بیدار شدی و شراب آب سروی بالا سر گذاشته بودی بدشتی آب خوردی و لذت بردی
و گفتی صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْکَ یَا اَبَا عَبْدِ اللّٰهِ لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ حَالَ بَیْنَکَ وَ بَیْنَکَ مَا الْفُرَاتُ
خدا لعنت کند کسانے را که آب فرات بر روی تو بستند و ترا بال بگفتند خداوند گناہان ترا

ازین سبب امر زید و آن قدر ثواب تو کرامت فرمود که بیشتر بود از ثواب کسی انکه آن شب را
 احیا داشتند و راویان اربعانیہ روایت کرده کہ روز قیامت مردے را خاستن و سبیلش
 را موازنہ میکنند پس سیاحتش زیادہ می آید پس ملائکہ میخوابند اورا بسوی آتش ببرند پس
 خداوند تم می فرماید کہ اورا انگیرید و بدستیکہ از برای او دوزخ من علی ہست کہ شما نمیدانید
 وَهُوَ لَئِنَّهُ اِذَا كَانَ شَرِبَ الْمَاءَ صَلَّى عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَلَعَنَ
 ظَالِمِيهِ پس منادہ میشود آن در کفہ حسنات پس زیادہ می آید بر ہمہ آن گناہان پس خداوند
 امر می فرماید کہ اورا بہشت برند صاحب لمعات از مجمع البحرین روایت کرد کہ
 اِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ لَيْلًا لِحَدِّثِ اصْحَابِهِ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ
 يَا قَوْمِ هَذَا ذِكْرُ الْأَنْبِيَاءِ الْأَوَّلِينَ فَصَلُّوا عَلَيَّ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيْهِمْ وَاِذَا ذَكَرْتُمُ
 اَبْرَاهِيْمَ فَصَلُّوا عَلَيْهِ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا سُوْلَ اللهِ بَيِّنْ لَنَا اَبْرَاهِيْمَ ذَلِكَ قَالَا
 اَنْ لَيْلَةَ عَرَجٍ بُرِيَ إِلَى السَّمَاءِ فَرَقِيَتْ السَّمَاءُ الثَّلَاثَةُ نَصَبَ لِي مِنْ بَرٍّ نُورٌ فَجَلَسْتُ
 عَلَى مَائِلٍ مِنْ بَرٍّ وَجَلَسَ اِبْرَاهِيْمُ عَنِّي بِدَرَجَةٍ وَجَلَسَ سَائِرُ الْأَنْبِيَاءِ الْأَوَّلِينَ
 حَوْلَ الْمِنْبَرِ فَإِذَا عَلِيَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَدْ أَقْبَلَ هُوَ رَاكِبٌ بِمَنَاقِبَةٍ مِنْ نُورٍ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ وَ

اصحاب خوله كالجنوم فقالوا ابراهيم يا محمد هذا الذي يعظمون او ملك معترس
 قلت كانني معظم ولا ملك معترس بل هذا اخي وابني وصي ووارث علي بن ابي طالب
 عليه السلام قال وما هو الا الذين خوله كالجنوم قلت شيعة فقالوا انزلنا
 اللهم اجعلني من شيعة علي بن ابي طالب عليه السلام قال اجعلني
 بعينه الاية وان من شيعة ابي ابراهيم رحمه الله رسول الله
 در مسجد رونق افروز بود و صحابه در خدمت حضرت حاضر بودند که فرمود که اے گروه مردم هرگاه
 یاد کنید انبیا سابقین را پس در دو فرساید بر من و بعد بر او شان و هرگاه یاد کنید پیغم
 ابراهیم را پس در دو فرساید بر آن و بعد بر من همه با عرض کردند یا نبی الله بچسب باین
 مرتبه فائز شد فرمود که بدانید که شب معراج همراه من ابراهیم بود پس آسمان بهم رسیدیم و منبر
 از نور بر اے من نصب کردند من بالا اے درجه اول ششم و ابراهیم یک درجه از من پایینتر نشست
 و بعد انبیا اگر منبر رونق افروز شدند که دفعتاً علی بن ابی طالب بر تاقه نور سوار حاضر شد
 در وے مبارک مثل ماه شب چهارده می درخشید و گرد آن علیه السلام اصحابش مثل ستاره
 بودند پس جناب ابراهیم پرسید که اے محمد این کدام کس است آیا این نبی معظم است

یا ملک مقرب فرمودہ این نہ بنی منظم است نہ ملک مقرب فرمود بلکه این برادر داین عم و داماد
من و دارت علم من علی بن ابی طالب پس گفت ابراہیم کہ اینہا کیستند کہ دور آن گرفتہ اند
فرمود کہ شیعیان علی اند پس ابراہیم عرض کرد بارالہام از شیعیان علی بن ابی طالب بگو ان
پس فوراً حضرت جبرئیل باین آیہ وافی ہدایہ نازل شد وَلَئِنْ مِنْ شَيْعَةٍ اَكْبَرُ اَھْمِیْرُ
ظاہری نیست پس از دوست آن ابراہیم است **مذنب** شیخ طوسی قدس اللہ سرود
کتاب غیب خود روایت کردہ از حسین بن محمد بن عامر اشعری گفت خبر داد مرا یعقوب بن یوسف
ضرب غسانی زمانے کہ از اصفہان برگشتہ بود گفت حج کردم در سَنہ دویست و ہشتاد و یک
و بودم با قومے از مخالفین از اہل بلد خود پس چون وارد گمہ شہیم کیے از ایشان پیش رفت
و خانہ براسے ماکرایہ کرد در کوچہ میان سوق لیل و آن خانہ خدیجہ علیہا السلام بود کہ آن خانہ ضیاء
علیہ السلام میگفتند و در اینجا پیروز بن گندم گونے بود پس سوال کردم ازو چون دانستم کہ خانہ
خانہ حضرت رضاء است کہ توجہ نسبت داری با صاحبان این خانہ و چرا این را خانہ رضاء
میگویند گفت من از موایان ایشانم و این خانہ رضا علی بن موسی علیہما السلام است
و مرا در اینجا جائے دادہ حسن بن علی علیہما السلام ہیں برستی کہ من از خدمتگاران او بودم پس

چون این را از شنیدم با و انس گرفتم و امر را پنهان کردم از رفقاے مخفیین خود پس به گاه
از طواف در شب بر میگشتم بآن جماعت در رواق خانه می خوابیدم و در می بستم و در پشت در
سنگ بزرگه را میگذاشتم که آن را می غلط اندیم در پشت او پس مکرر در شبها در شنائی چراغ
میدیدم و در واقع که من در آن بودیم شبیه بر و شنائی مشعل و در امید دیدم باز شده و احدے
از انچه خانه را نمیدیدم که او را باز کند و میدیدم مرد میانه گندم گونے که میل بزدی کند اما زرد نباشد
کم گوشت که در صورتش آثار سجده بود بر بدنش دو پیرازن بود و یک زردنازی که خود را بان پوشانده
و در پایش نعل بود پس بالا میرفت بان غرقه که در آنجا پیره زن منزل داشت و آن پیره زن
می گفت بما که مراد غرقه دختر است نگذار احدے با نجا بالا یاید و من میدیدم آن روشنائی را
که رواق را روشن میکرد بر پلکانها در آنوقت که آن مرد بان غرقه بالا میرفت آن نگاه آن روشنائی
را در غرقه میدیدم بدون این که چراغی بعینه بر بنیم و آن اشخاص که با من بودند نمیدیدند آنچه را
که من میدیدم پس گمان میکردند که آن مرد تردد میکند نزد دختر آن پیره زن و این که او را متعه
کرده پس میگفتند این علومین جائز میدهند متعه را و این حرام است و حلال نیست بنا بر اعتقاد
که داشتند و میدیدم که او داخل میشود و بیرون میرود می آید نزد زن و حال آنکه آن سنگ

بہان حالت کہ گذشتہ بودیم باقی است دمن در رومی بستیم بخت خوف بر متاع خود و نمیدیم
 کسے اورا باز کند و کسے اورا بہ بند و آن مرد داخل می شود و بیرون میرود و آن سنگ در
 درہست تا دقتیکہ ما آن را دور کنیم انگاه کہ خواستیم بیرون رویم چون این اسباب را دیدم دلم
 را گرفت و در قلم شورشے افتاد پس بآن پیرہ زن ملاطفت کردم و میخواستم کہ وقت شوم بخبر
 آن مرد پس باو گفتم اے فلانہ دوست دارم کہ از تو سوال کنم و با بکہ گیر سخنے گوئیم بدین حضور یکے
 از ما دمن قاضیستیم بر آن دمن دوست دارم کہ ہر گاہ تو مرادیدی تنہا در خانہ فردائی نزد من بیا
 نعم از تو از امرے پس در جواب من بسرعت گفت من میخواستم کہ در نہانی بتو چیزے گویم بر اے
 من میسر نمی شود بحبت آن کسانے کہ باتوانہ گفتم چہ میخواستی بگوے گفت میگوید بود اہم احمد
 را خبر کہ مجالست کنن بار قضا و شرکاء خود و با آنہا محاصمہ و مجادلہ کنن زیرا کہ ایشان دشمنان توان
 و مدارا کنن با ایشان پس باو گفتم کہ میگوید گفت من میگویم پس نتوانستم جارت کنم دو بارہ ازاد
 سوال کنم بحبت ہیبتے کہ از دور دلم افتاد پس گفتم کدام اصحاب مرا قصد کردی و گمان کردہ بودم
 کہ او قصد کردہ رفقاے مرا کہ با من حج کردہ بودند گفت شرکیاے تو کہ در بلد تواند و در خانہ باتواند
 و میان من و آنہا زحمت و مشقتے رسیدہ بود در خصوص دینے پس از من شکایت کرد و دمن قرار

کردم و مخفی شدم باین سبب پس نفیدم که او اراده نموده آن جماعت را پس گفتم تو چہ نسبت
 داری بجناب رضا پس گفت من خادمہ بودم از برائے حسن بن علی پس چون یقین کردم
 این را گفتم سوال میکنم اورا از غایب صلوات اللہ علیہ پس گفتم باو ترا بجد اقسم میدهم اورا بخشیم
 دیدی پس گفت اے برادر من اورا بخشیم ندیدم زیرا کہ بیرون آمدم من و خواہم حاملہ بود و نشأت
 داد مرا حسن بن علی علیہما السلام کہ من اورا خواہم دید در آخر عمرم و فرمودین کہ غایبی بود برائے
 ادخل آنکہ ہستی برائے من و من امروز چند وقت است کہ در مصرم و جز این نیست کہ دارد
 شدم الا آن کتابتے و خبیجہ کہ روانہ کرد آن را برائے من بردست مردے اذابل خراسان
 کہ نمیتواند عربی سخن گوید و آن سی اشرفیت و امر کردہ مرا کہ حج کنم اسال را پس بیرون آمدم
 بشوق آنکہ اورا بہ بنیم راوی گفت پس در دلم اتفاقہ کہ آن مردے را کہ میدیدم ہمان آنجناب
 باشد پس گرفتم دہ درہم درست کہ در آن شش درہم رضویہ بود از سکہ رضا کہ آن را پیمان
 کردہ بودم کہ بمیدازم آنرا در مقام ابراہیم و من این کار را نذر کردہ بودم و قصد نمودہ بودم من را
 پس آنرا را با دوادم و در دل خود گفتم کہ ایہنا را بہم تقویے از فرزندان فاطمہ علیہا السلام بہتر
 از آنکہ بمیدازم آنرا در مقام ذوالشہر بزرگتر است پس باو گفتم بدہ این دہام را کہ یکسکہ مستحق

اوست از فرزندان فاطمه علیهم السلام و در تئیم چنین بود که آنکه من دیدم همان آنجاست
 و این که ازین دراهم بابا و میدید پس دراهم را گرفت و بالارفت و ساعتی ماند آنگاه فرود آمد و گفت
 میگوید تو مار تخته نیست در اینها بگذران را در آن موضعی که قصد کردی و کن این رضوی بگیردش
 را دادا و بینداز آن را در موضعی که نیت کردی پس چنین کردم و در نفس خود گفتم آنچه مامور شدم از
 جانب آن مرد است یعنی حجت علیه السلام و با من نسخه توقیفی بود که بیرون آورده بودم برای
 قاسم بن علاء آذربایجان پس گفتم با و آیا عرض نمیکنی این نسخه را بر آن کسانی که دیده باشند
 توقیعات غائب علیه السلام را پس گفت بمن ده زیرا که من می شناسم آن را پس نسخه را با و
 نشان دادم و گمان کردم که آن زن میدانند بخوانند پس گفت مرا ممکن نیست که بخوانم در نجیبا
 پس بفرقه بالارفت آنگاه فرود آورد آن را و گفت صحیح است و در آن توقیع بود که بشارت میدهم
 شما را به بشارتے که بشارت ندادم بآن او و غیر او را آنگاه گفت میگوید تو هرگاه صلوات میفرستی
 بر پیغمبر خود چگونه صلوات می فرستی برا و گفتم میگوید **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى**
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَحَنَّنْتَ عَلَى آبَائِهِمْ
وَآلِ آبَائِهِمْ إِنَّكَ جَمِيلٌ پس گفت نه هرگاه صلوات میفرستی پس صلوات بفرست

برہمک از ایشان و نام ہر یک را بر سرِ گنہم بے پس چون روز دیگر شد فرو آمد و با او دفتر
 کو چلے ہو پس گفت می گوید تو ہر گاہ صلوات می فرستی بر پیغمبر پس صلوات بفرست براو
 و بر او صیای او برین نسخہ پس از اگر قسم و عمل میکردم بر آن و میدیدیم چند شب کہ از غفہ بزیر
 می آید و روشنائی چراغ هست پس من در را باز میکردم و در اثر روشنائی میرفتم در روشنائی را
 میدیدم و کسے را نمیدیدم تا آنکہ داخل مسجد میشد و میدیدم جماعتی از مردم را از بلاد متفرقہ آمدنی
 در ایستخانہ پس بعضی از ایشان بآن عجزہ رقعاتی میداد کہ با او بود و میدیدم کہ آن پیروان نیز
 بایشان وقایع میداد و آنہا با او سخن میگفت و او با آنہا میگفت و من نمیفیدم کلام ایشان
 را و دیدم جماعتی از ایشان را در زمان برگشتن ما در راہ تا آنکہ وارد بغداد شدیم نسخہ موقوفہ
 هُوَ اللهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَخَاتَمِ
 النَّبِيِّينَ وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْمُنْتَجِبِ فِي الْمِيثَاقِ الْمُصْطَفَى وَالظِّلَالِ
 الْمَطْمَرِ مِنْ كُلِّ آفَةٍ الْبَرِّ مِنْ كُلِّ عَيْبِ الْمُؤْمَلِ لِلْجَنَّةِ الْمَرْجَى لِلشَّفَاعَةِ
 الْمَقْصُودِ لِيَكُنْ دِينَ اللَّهِ الْأَوْشَرُ تَرَفُّ بُنْيَانُهُ وَعَظْمُهَا نَدْوَا فَلَاحِجَتُهُ
 وَارْقَمُ دَرَجَتُهُ وَأَضْيَى نُورُهُ وَبَيَّضَ وَجْهُهُ وَأَعْطَاهُ الْفَضْلَ وَالْفَضِيلَةَ

وَالْمُتَرَلَّةَ وَالْوَصِيْلَةَ وَالذَّجَجَةَ وَالْوَسِيْلَةَ الرَّفِيعَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مَحْمُودًا ابْغِطْهُ بِهِ الْاَوَّلُوْنَ وَالْاٰخِرُوْنَ وَصَلِّ عَلَى اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَلِيِّ
الرُّسُلِيْنَ وَقَائِدِ الْغُرِّ الْحَمِيْدِيْنَ وَسَيِّدِ الْاَوْصِيَّيْنَ وَصَلِّ عَلَى الْحَسَنِ
بْنِ عَلِيٍّ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَكَمَلِ
عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ
وَصَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ وَحُجَّةِ رَبِّ
الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ وَحُجَّةِ
رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ
وَحُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَصَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ اِمَامِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَوَارِثِ الرُّسُلِيْنَ

وُجَّهَ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلِّ عَلَى الْخَلْفِ الصَّالِحِ الْمُهَذَّبِ الْهَادِي مِلَّةَ الْهَدَى
إِمَامِ الْمُؤْمِنِينَ وَوَارِثِ الْمُرْسَلِينَ وَجَّهَ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَالْحَسَنِ وَآهِلِ بَيْتِهِ الْأَعْزَمَةِ الْهَادِينَ الْعُلَمَاءِ الصَّادِقِينَ الْأَبْرَارِ الْمُتَّقِينَ
دَعَائِمِ دِينِكَ وَأَرْكَانِ تَوْحِيدِكَ وَتَرَاجِمِهِ وَحِكْمِ حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ
وَحُلُقَائِكَ فِي أَرْضِكَ الَّذِينَ أَخْشَرْتَهُمْ لِنَفْسِكَ وَأَصْطَفَيْتَهُمْ عَلَى عِبَادِكَ
وَأَرْضَيْتَهُمْ لِدِينِكَ وَأَخْصَصْتَهُمْ بِعَرَفَتِكَ وَجَلَلْتَهُمْ بِكَرَامَتِكَ وَغَشَّيْتَهُمْ
بِرَحْمَتِكَ وَرَبَّيْتَهُمْ بِبَغِيَّتِكَ وَعَدَّيْتَهُمْ بِحِكْمَتِكَ وَابْتَسَمْتَهُمْ نُورَكَ وَرَفَعْتَهُمْ
فِي مَلَكُوتِكَ وَحَقَّقْتَهُمْ بِالْإِكْلَانِ وَشَرَّفْتَهُمْ بِبَيْتِكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ
إِلَهَ الْأَلْهَمِ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِمْ صَلَوَةٌ كَثِيرَةٌ دَائِمَةٌ طَيِّبَةٌ لَا يَحِيطُ بِهَا إِلَّا
أَنْتَ وَلَا يَسْمَعُهَا إِلَّا عِلْمُكَ وَلَا يَحْصِيهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ
الْمُحِيِّ سُنَّتِكَ الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ الدَّاعِي لِيكَ الدَّلِيلَ عَلَيْكَ وَمُجْتَبَاكَ عَلَى
خَلْقِكَ وَخَلِيفَتِكَ فِي أَرْضِكَ وَشَهِيدِكَ عَلَى عِبَادِكَ اللَّهُمَّ أَعِزَّهُمْ
وَمُدِّ فِي عُمُرِهِمْ وَزِينِ الْأَرْضَ بِطَوْلِ بَقَائِهِ اللَّهُمَّ كُنْ بَعْدَ الْحَاسِدِينَ

وَأَعْلَمُ مَنْ تَرَى الْكَائِدِينَ وَأَزْجُرُ عَنْهُ إِرَادَةَ الظَّالِمِينَ وَخَلِّصْهُ مِنْ أَيْدِي
 الْجَبَّارِينَ اللَّهُمَّ اعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَشَبَعَتِهِ وَرَعِيَّتِهِ وَخَاصَّتِهِ
 وَعَامَّتِهِ وَعُذْرَهُ وَجَمِيعِ أَهْلِ الدُّنْيَا مَا تَقَرَّبَ بِهِ عَيْنُهُ وَتَسَرَّبَ بِهِ نَفْسُهُ وَ
 بَلَغَهُ أَفْضَلُ مَا أَمَّلَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ جَدِّ
 بِهِ مَا نَحْنُ مِنْ دُنَيْكَ وَأَخِي بِهِ مَا بَدَلُ مِنْ كَيْدِكَ وَأَظْهِرْ بِهِ مَا غَيَّرَ مِنْ
 حَكْمِكَ حَتَّى يَجُودَ دُنَيْكَ بِهِ يَدِيهِ عَلَى غَضَا جَدِيدٍ أَخَا لِي صَاحِبًا مُخْلِصًا
 لَا شَكَّ فِيهِ وَلَا شُبُهَةَ مَعَهُ وَلَا بَاطِلَ عِنْدَهُ وَلَا يَدَّ عَتِيدٍ اللَّهُمَّ نَوِّرْ
 بِنُورِهِ كُلَّ ظُلْمٍ وَهْدِ بِرُكْنِهِ كُلَّ بِدْعَةٍ وَأَهْدِ بِعِزَّتِهِ كُلَّ ضَلَالَةٍ وَأَقِمْ
 بِهِ كُلَّ جَبَّارٍ وَأَخْذِ بِسَيْفِهِ كُلَّ نَارٍ وَأَمْلِكْ بِعَظَمَةِ كُلِّ جَبَّارٍ وَأَجْرِ حَكْمَهُ
 عَلَى كُلِّ حَكْمٍ وَأَذِلْ بِسُلْطَانِهِ كُلَّ سُلْطَانٍ اللَّهُمَّ أَدِلْ كُلَّ مَنْ ذَاوَاهُ وَأَهْلُكَ
 كُلَّ مَنْ عَادَاهُ وَأَمَّا زَيْنُ كَادَاهُ وَاسْتَأْصِلْ مَنْ يَجِدُ حَقَّهُ وَاسْتَهْزَأَ بِأَمْرِهِ
 وَسَعَى فِي إِطْفَاءِ نُورِهِ وَأَرَادَ اخْتِدَادَ ذِكْرِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى
 وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَالْحُسَيْنِ الرِّضَا وَالْحُسَيْنِ الْمُصْطَفَى وَجَمِيعِ الْأَوْصِيَاءِ

مَصَابِيحِ الدِّينِ وَأَعْلَامِ الْهُدَى وَمَنَارِ النُّجَى وَالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَالْحَبْلِ الْمَتِينِ
وَالصِّلَاطِ الْمُسْتَقِيمِ وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَوَلَاةِ عَهْدِكَ وَالْأَئِمَّةِ مِنْ وَلَدِهِ وَزِدْنِي
أَعْمَارَهُمْ وَزِدْنِي أَجَالَهُمْ وَبَلِّغْهُمْ أَقْصَى أَمَارِهِمْ يَا وَدَّيَا وَخَيْرُكَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

صاحب جواهر الاخبار نوشته که چند ملائکه بر روی زمین اند و کارش این است
نسیکه درود بر رسول خدا بفرستد آن ملائکه پیش آنحضرت مسا آن صلوات راحی بزنند و عرض میکنند
که فلان بنده مومن بر شما صلوات فرستاد آنحضرت در جواب او میگویند که سلام من از طرف
من با و برسان **ایضا** در آن کتاب مذکور است که حق تم هو را افغان کرده که صلوات بخون را
بخدایت رسول برساند **ایضا** در جواهر الاخبار از کتاب التواریخ النعمانیة نقل کرده که هرگاه جناب
آدم طرف حق نظر کرد و عرض کرد یا خدا مرا باین ترویج کن حق تم فرمود که ای آدم مهر خواجه
عرض کرد که منم مهر را وحی شد که ای آدم درود بفرست ده مرتبه بر محمد و آل او پس آدم
صلوات فرستاد پس حق تعالی خوارا بآدم ترویج نمود پس هرگاه درود مهر خواند پس
خود همین هم این صلوات خواهد شد **ایضا** عباد الله بن محمد یوسف اصغر القزوینی در سفینه النجاة
از امام جعفر صادق روایت کرده که هر که آن را بعد از نماز صبح یا نماز ظهر بخواند نمیرد تا آنکه حضرت

صاحب الام صلوات الله علیه را اینند و در روایت دیگر از همان حضرت چنین است که ایشان
 برابر است با ثواب هفتاد رکعت نماز و آن اینست **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَلِّ**
فَرَجَهُمُ اَيْضًا در کتاب مذکور از همان حضرت منقول است **کیکست پنج بار بگوید اللَّهُمَّ**
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
الْآخِيَاءَ مِنْكُمْ وَالْأَمْوَاتِ بنویسد حق تعالی او بعد دهر مومن که بدنی آمده باشد و دنیا
 آیتار و زقیامت هر روز حسن الخ محمد بن یا لویه از امیرالمومنین روایت کرده که قوت الصبح است
 عباد را بچار مخلوق داده اند از آنهای که حضرت رسالت اند و دم حبت سوم نار چارم حورین پس
 هرگاه بنده فارغ شود از نماز باید که صلوات بر آن حضرت بفرستد و سوال آخرت کند و طلب
 خیر کند و حورین را بطلبید پس و قتی که بر رسول و آل او صلوات بخواند دعا او مستجاب میشود
 و هر که سوال جنت کند گوید بار خدایا آنچه بنده طلبیده با و ده و بر که از آتش پناه جوید آتش گوید
 خداوند آنچه بنده از آن پناه جسته پلیده و هر که سوال حوریان کند گوید بار خدایا عطا کن با و آنچه
 از تو طلبیده در کتاب معنی الاخبار از امام جعفر صادق منقول است **کیکست صلوات**
 بر محمد و بر آل او بفرید منیش نیست که حق تعالی به عالم ذر مقرر کرده بود که الست بر بکرم

۱۱ جواب گفتم قالوا بکے پس برآن عہد و میثاق تاحال قائم ہستیم و عین الحیات
 از امام جعفر صادق ^ع منقول است کہ فرمود بہ رستیکہ شخصے داخل مسجد حضرت رسول ^ص شد
 و دو رکعت نماز کرد و حاجت خود را سوال کرد حضرت فرمود این بندہ تعمیل کردہ بر خداوند خود
 و مرد دیگر آمد و دو رکعت نماز کرد و بعد از آن ثنا کرد و صلوات بر پیغمبر فرستاد حضرت فرمود
 کہ حاجت خود را طلب نما کہ خدا عطا می فرماید ^{سید بن طاووس} ^{رح} در محبتے از وسائل نقل کردہ
 کہ شخصے را پیش رسول خدا ^ص آوردند و شہادت بر این امر دادند کہ این شخص نافر دزدیدہ است
 پس آنحضرت ^ص حکم فرمودند کہ دستش قطع کنند پس آن بچہ این حکم شنیدہ با گشت و این
 درود بخواند **اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ حَتّٰی لَا يَبْقٰی مِنْ صَلَواتِكَ**
شَيْءٌ وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ حَتّٰی لَا يَبْقٰی مِنْ رَحْمَتِكَ شَيْءٌ وَبَارِكْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ
مُحَمَّدٍ حَتّٰی لَا يَبْقٰی مِنْ بَرَکَاتِ شَيْءٍ وَسَلِّمْ عَلٰی مُحَمَّدٍ حَتّٰی لَا يَبْقٰی مِنْ السَّلَامِ شَيْءٌ
 پس آن نافر بقدرت خدا گویا شد و عرض کرد کہ اے محمد ^ص این شخص مرا نہ دزدیدہ است
 پس فرمودند آنحضرت ^ص کہ آن شخص را بیاورید پس ہفتاد کس بسرعت تمام او را حاضر کردند
 حضرت پرسیدند کہ چہ خوانندہ بودی او پیش آنحضرت ^ص درودند کہ خواند پس آنحضرت ^ص

فرمود کہ ہمیں سبب است کہ ملائکہ از آسمان بر زمین حقوقِ حق می آیند کہ راہ مدینہ مسدود
 شدہ و در میان ما و تو حاجب و حائل شدہ اند پس فرمود آنحضرت ۳ بیکت این درود بر پل
 صراط روئے تو مثل شبِ چارہ روز خواہ شد در کتابِ نوارِ المدا یہ منقول است
 کہ حق تم درختی خلق کردہ است و بعضی از دریا با و نام آن درخت شجر المبارک است و بر آن
 درخت جانورے کفریدہ کہ شش صد ہزار بازو دارد و ہر ہزار بازو ہزار پرو نام آن جانور طیر الصلوات
 است و تقاضا ہن ہون درخت است ہر گاہ کہ یگوید اللہم صل علی محمد و آل محمد
 آن جانور فرو میرود و بر ریائیں بالا کے آن درخت میرود پس آب از بازویش منقطر میشود
 پس خدا کے تم از ہر قطرہ ملکہ را پیدا میکند کہ استغفار میکند برائے مصلی تار و زی قیامت
 صاحبِ مجالس از جامع الاخبار نقل کردہ کہ فرمود آنحضرت ص کہ آمد پیش من جبریل
 با ہفتاد ہزار ملک بعد نمازِ ظہرین و گفت اے محمد خدا کے خود جل تر اسلام میرساند
 و دو تحفہ برائے جناب اوتھائے فرستادہ است کہ پہنچ کس را بان مشرف نکرده و نہ پہنچ پیغمبر
 لزمان مشرف شدہ فرمودند آنحضرت ص کہ آن دو تحفہا چیست عرض کر دیکے صلوات
 بر تو و دیگرے نماز پنجگانہ با جماعت ایضا و در محاسن برقی فرمود آنحضرت ۳ ہر گاہ

میخواهی که درود بفرستی بر محمد و آل او پس بگو اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَا وَصِيَاءَ
 الْمُرْتَضِينَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَبَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِمْ
 وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى آرَاقِهِمْ وَأَجْسَادِهِمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ پس هر کس که چنین

کندی نوید بر اے او یک لک حسنه و محو میکند یک لک سیئه و بر می آرد بر اے او
 یک لک حاجت را اے او بلند میکند بر اے او یک لک درجه در جمال الصالحین از
 رسول خدا ص منقول است که فرمود بوقت دعا مثل کوزه مسافر گردانید چون همه اشیا بار
 کند بعد از همه کوزه را در عقب باریا دیزد هر گاه تشنه شود بردارد بلکه مراد اول و در میان آخر
 دعایا دکن یعنی صلوات بگوئید ایضا مرویست از ایشان که کتیج محلبه نیست که جمعه
 بنشینند و ذکر خدای تعالی و ذکر آنکرده و صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله و آله فرستاد هر خیرند
 لکن آنکه آن مجلس روز قیامت برایشان حسرت باشد طایفه ای که در حق اربعین نوشته
 که صلوات بر حضرت رسول و آل او واجب است در هر وطن که نامهم آنحضرت نمیکویشود

و در وقت عطسه کردن و وزیدن باد یا کشتن حیوانات و غیر اینها صاحب

سراج القلوب نقل کرده که مرویست که روزه شیطان ملعون در گوشه مسجد الحرام

ایستاده بود حضرت رسالت پناه ۳ در طواف مشغول بود چون از طواف فارغ گردید دید
 ابلیس را که بسیار ضعیف و زار شده حضرت فرمود که اے ملعون ترا چه رسیده که چنین ضعیف
 و نحیف شده گفت یا حبیب الله از دست اتان توب جان آمده ام و همه وقت از الم
 ایشان گداخته می شوم و طاقت ندارم آنحضرت فرمود که اتان من با تو چه میکند گفت
 یا رسول الله صبیح خلعت نیکو با ایشان است من هر چند جهد میکنم که از ایشان با این
 خلعتها کنم نمیتوانم حضرت فرمود که آنها کدام است عرض کرد یا رسول الله اول آنست
 که چون بیک یگر میرسند سلام میکنند و سلام نهیست از نامهای خدا پس هر که سلام کند حق تعالی
 سلامت دارد و او را از هر بلائی و رنجی و هر کس سلام را جواب گوید حق تعالی بر دوسه رحمت کند
 دوم آنکه مصافحه میکنند و مصافحه را چندان ثواب است که هنوز دست از یکدیگر برند آشته باشند
 و حق تعالی هر دو را رحمت کند سوم آنکه در وقت طعام خوردن و ابتدا بجا **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا هَدَانَا اللَّهُ میگویند و مرا از خوردن آن طعام و شرکت در آن کار و ور میکنند چهارم آنکه هر یک
 سخن گویند و نیت عملی کنند انشاء الله تعالی گویند و تقبضاء و حکم پروردگار را منی شوند و من نتوانم
 آن کار را بر هم زخم و رنج مرصائع میکنند پنجم آنکه از صبح تا شام سعی بسیار در حق ایشان میکنم

و بعد ہزار شقت ایشان را براہِ معصیت میدادم باز چون شام می شود تو یہ میکنند و رنج
 من ضائع میشود و از استغفار ایشان خدا بتعالیٰ ہمہ گناہان ایشان را می بخشد و از ہمہ بدتر
 و سخت تر آنست کہ چون ترا می شنوند با آواز بلند بر تو صلوات می فرستند و من چون ثواب صلوات
 می بینم بقیل فرایستم زیرا کہ طاقت دیدن ثواب آن ندارم و در ہر جائے کہ اہمیت ترا ببینند
 ایشان را محبت میکنند و آن بہترین اعمال است پس حضرت روئے باصحاب کرد و فرمود
 کہ باہر کس کہ یکے ازین خصلتہا باشد از اہل بہشت است شیخ طوسی رحمد مصباح متعجب و درود
 بر چہارہ معصوم ۴ جداگانہ ایراد نموده و آن اینست الصلوٰۃ علی ابنی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ کَمَا کَحَصَلٍ وَحَیْکَ وَبَلِّغْ رَسَالَاتِکَ وَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ
 کَمَا اَحَلَّ حَلَالُکَ وَحَرِّمَ حَرَامِکَ وَعَلَّمَ کِتَابَکَ وَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ کَمَا
 اَقَامَ الصَّلٰوۃَ وَاَقَامَ الزَّکٰوۃَ وَدَعَا اِلٰی دِیْنِکَ وَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ کَمَا
 صَدَّقَ بِوَعْدِکَ وَاسْتَفَقَّ مِنْ وَعْدِکَ وَصَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ کَمَا غَفَرْتَ
 بِہِ الذُّنُوبَ وَسَدَرْتَ بِہِ الْعُیُوبَ وَفَرَجْتَ بِہِ الْکُرُوبَ وَصَلِّ
 عَلٰی کَمَا دَفَعْتَ بِہِ الشَّقَاءَ وَکَشَفْتَ بِہِ الْغَمَّاءَ وَاجَبْتَ بِہِ الْخَیْرَ

وَبَجَّيْتَ بِهِ الْبَلَاءَ وَصَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا رَحِمْتَ بِهِ الْعِبَادَ وَحَبَبْتَ
بِهِ الْيَلَادَ وَقَصَمْتَ بِهِ الْجَبَابِرَةَ وَأَهْلَكَتَ بِهِ الْفِرَاعَنَةَ وَصَلَّيْتَ عَلَى
مُحَمَّدٍ كَمَا أَصْعَفْتَ بِهِ الْأَمْوَالَ وَأَحْرَزْتَ بِهِ الْأَمْوَالَ كَسَرْتَ
بِهِ الْأَصْنَامَ وَرَحِمْتَ بِهِ الْأَنْفَامَ وَصَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا بَعَثْتَ بِجِبْرِ
الْأَذْيَانِ وَأَعَزَزْتَ بِهِ الْإِيمَانَ وَتَبَدَّرَتْ بِهِ الْأَوْتَانُ وَعَظُمَتْ بِهِ
الْبَيْتُ الْحَرَامُ وَصَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَمِلَ بَيْتَهُ الطَّاهِرِينَ
الْأَخْيَارَ وَسَلَّمْتَ سَلِيمًا الصَّلَاةَ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَخِي نَبِيِّكَ وَوَلِيِّهِ وَوَصِيِّهِ
وَوَزِيرِهِ وَمُسْتَوْدِعِ عَلَيْهِ وَمَوْضِعِ سِرِّهِ وَبَابِ حِكْمَتِهِ
وَالنَّاطِقِ بِحُجَّتِهِ وَالِدَاعِي إِلَى شِرْعَتِهِ وَخَلِيفَتِهِ فِي أَمْنِهِ وَمَقَرِّحِ
الْكُرْبِ عَنْ وَجْهِهِ قَاصِمِ الْكُفْرَةِ وَمُرْعِي الْفَجْرِ الَّذِي جَعَلَنَاهُ مِنْ
نَبِيِّكَ بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى اللَّهُمَّ فَإِنَّ مِنْ أَوْلَادِهِ وَعَادِهِ مَنْ عَادَا
وَأَصْرَمَ مَنْ نَصَرَهُ وَأَخْلَلْ مَنْ خَدَلَهُ وَالْعَنْ مَنْ نَصَبَ لَهُ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ

وَمَوْلَى عَلِيٍّ أَفْضَلُ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْصِيَاءِ إِبْنِيكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ الصَّلَاةُ
عَلَى السَّيِّدَةِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الصِّدِّيقَةِ فَاطِمَةَ الزَّكِيَّةِ
حَبِيبَةِ حَبِيبِكَ وَنَبِيِّكَ وَأُمِّ أَحِبَّائِكَ وَأَوْصِيَاءِكَ الَّتِي أَتَجَمَّعُوا وَفَضَّلَهَا وَاخْتَرُوهَا
عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ كُنِ الْمَطْلِبَ لَهَا مَنْ ظَلَمَهَا وَاسْتَحْفَ مَجْهَدَهَا وَكُنِ الْبَازِيَغَ
اللَّهُمَّ يَدْمُ أَوْلَادِهَا اللَّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهَا أُمَّ أُمَّةٍ الْعُدَى وَحَلِيلَةَ مَنَازِلِ
اللَّوَاءِ وَالْكَرِيمَةِ عِنْدَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى فَصَلِّ عَلَيْهَا وَعَلَى أُمِّهَا خَدِيجَةَ الْكَلْبِيِّ صَلَوَاتُ
تُكْرِمُ بِهَا وَجْهَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَتُقَرِّبُهَا أَعْيُنَ ذُرِّيَّتِهَا وَابْلَغُهُمْ
عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلَ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ الصَّلَاةُ عَلَى أَحْسَنِ وَالحَسَنِ عَلَيْهَا السَّلَامُ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَحْسَنِ وَالحَسَنِ عَبْدَيْكَ وَوَلَيْتَيْكَ وَابْنَيْ رَسُولِكَ وَسَيِّدِي
الرَّحْمَةِ وَسَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ النَّبِيِّينَ
وَالْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَحْسَنِ بْنِ سَيِّدِ النَّبِيِّينَ وَوَصِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامِ
عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَحَّيِّينَ أَشْهَدُ أَنَّكَ يَا بَنَ
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَمِيرُ اللَّهِ وَابْنُ أَمِينِهِ عِشْتَ مَطْلُوقًا وَمَضَيْتَ شَهِيدًا

وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الَّذِي الْهَادِي الْمُهْدِي إِلَى اللَّهِ حَصَلَ عَلَيْهِ وَبَلَغَ رُوحَهُ
وَجَسَدُهُ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلُ النَّجِيَّةِ وَالسَّلَامِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ بْنِ
عَلِيٍّ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ قَتِيلِ الْكُفْرَةِ وَطَرِيحِ الْفِرْقَةِ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَشْهَدُ مُوقِنًا
أَنَّكَ أَمِينُ اللَّهِ وَابْنُ أَمِينِهِ قُلْتُ مَظْلُومٌ وَمَضَيْتَ شَهِيدًا وَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى
الطَّالِبُ بِشَارِكَ وَمُخْرِجُ مَا وَعَدَكَ مِنَ النَّصْرِ وَالْتَّائِيهِ فِي هَذَا عَدْوِكَ وَأَظْهَارِ
دُعْوَتِكَ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَقَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عِبَدْتَ اللَّهَ
خَالِصًا مُخْلِصًا حَتَّى تَأْكُلَ الْيَقِينَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً خَلَتْ لَكَ وَلَعَنَ اللَّهُ
أُمَّةً أَكَبَتْ عَلَيْكَ وَأَبْرَأُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى كَذِبَكَ وَأَسْتَحْفَ حَقِّكَ وَأَسْتَحِلُّ كَمَا بَابِي
أَنْتَ أُمِّي يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَكَ وَلَعَنَ اللَّهُ خَاذِلَكَ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَمِعَ وَعَيْتَكَ
فَلَوْ جِئْتُكَ وَلَوْ بِنُصْرَةٍ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَانِسَاكَ أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِيٌّ وَمِنْ وَالَاهُمْ
وَمَا لَهُمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَيْهِ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَالْأُمَّةُ مِنْ وَلَدِ الْكَلِمَةِ التَّقْوَى بَابُ الْهُدَى
وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَأَشْهَدُ أَنَّي بِكُمُ مَوْفِيٌّ وَمِنْزِلُكُمْ مُوَقِّنٌ

وَلَكُونَا بِكُمْ بِذَاتِ نَفْسِي وَسَرَاعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي وَمُنْقَلَبِي فِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي
الصلوة على علي بن الحسين عليهما السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ سَيِّدَا الْعَالَمِينَ
الَّذِي اسْتَخْلَصْتَهُ لِنَفْسِكَ وَجَعَلْتَ مِنْهُ أُمَّةً الْهُدَى لَ الَّذِينَ يَهْدُونَ
بِالْحَقِّ وَيَبْعِدُونَ أَخْذَرْتَهُ لِنِعْمَتِكَ وَلَمْ تَهْزَنْهُ مِنَ الرَّجْحِ أَصْطَفَيْتَهُ
وَجَعَلْتَهُ عَادِيًا مَهْدِيًا اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ
مِنْ ذُرِّيَةِ أَنْبِيَائِكَ حَتَّى تَبْلُغَ بِهِ مَا تُقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
إِنَّكَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ الصلوة على محمد بن علي عليه السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ
عَلِيٍّ بَاقِرِ الْعِلْمِ وَإِمَامِ الْهُدَى وَقَائِدِ أَهْلِ التَّقْوَى الْمُتَّجِبِ مِنَ
عِبَادِكَ اللَّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهُ عَالِمًا لِعِبَادِكَ وَمُنَازِلَ الْبَلَاءِ
وَمُسْتَوْدَعَ الْحِكْمَتِكَ وَمُتَرْجِمًا لَوَحْيِكَ وَأَمْرًا بِطَاعَتِهِ وَحَدِيثَ
مِنْ مَعْصِيَتِهِ فَصِّلْ عَلَيْهِ يَا رَبِّ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ
ذُرِّيَةِ أَنْبِيَائِكَ وَأَصْفِيَائِكَ وَرُسُلِكَ وَأَمَنَّا بِكَ يَا رَبُّ الْعَالَمِينَ
الصلوة على جعفر بن محمد عليه السلام اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ خَازِنِ

اَلْعِلْمُ الذَّاعِي إِلَيْكَ بِاَلْحَقِّ التَّوْرَةِ الْمُبِينِ اَللّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهُ
 مَعْدِنَ كَلَامِكَ وَوَحْيِكَ وَخَازِنَ عِلْمِكَ وَلِسَانَ تَوْحِيدِكَ وَوَلِيَّ
 أَمْرِكَ وَمُسْتَحْفَظَ دِينِكَ فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ
 أَنْبِيَائِكَ وَرَحْمَاتِكَ بِكَ تَحْمِيدًا تَحْمِيدُ الصَّلَاةِ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَام
 اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَكْمَلِ الْمُرُومِينَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْبَرِّ الْوَرِيِّ الطَّاهِرِ الزَّكِيِّ
 التَّوْرَةِ الْمُبِينِ الْمُجْتَهِدِ الْمُحْسِبِ الصَّابِرِ عَلَى الْكَذْبِ فِيكَ اَللّهُمَّ وَكَمَا بَلَغْتَ
 عَنْ آبَائِهِ مَا اسْتَوْدَعَ مِنْ أَمْرِكَ وَنَهْيِكَ وَحَمَلْتَ عَلَى الْحُجَّةِ وَكَابَدَ أَهْلَ
 الْعِزَّةِ وَالشِّدَّةِ فِيمَا كَانَ يُلْقَى مِنْ جُحَالِ قَوْمِهِ رَبِّ فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ
 وَأَكْمَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَطَاعِكَ وَنَصَحَ لِعِبَادِكَ إِنَّكَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ الصَّلَاةُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الَّذِي
 ارْتَفَعَتْهُ وَصِيَّتُهُ مِنْ شَيْئَتِ مَنْ خَلَقَكَ اَللّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى
 خَلْقِكَ وَقَامًا بِأَمْرِكَ وَنَاصِرًا لِلدِّينِ وَشَاهِدًا عَلَى عِبَادِكَ وَكَمَا
 نَصَحَ لَهُمْ فِي لِسَانِهِ وَالْعَلَانِيَةِ وَدَعَا إِلَى سَبِيلِكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

فَصَلِّ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ
جَاذِبْهُمْ إِلَى الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ عَلَى بَنِي مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَلَى بَنِي
مُوسَى عَلَى النَّبِيِّ وَنُورِ الْهُدَى وَمُعَدِّنِ الْهُدَى وَفَرِّجِ لَذِكَايَا وَخَلِيفَةِ
الْأَوْصِيَاءِ وَآمِينَكَ عَلَى وَحْيِكَ اللَّهُمَّ وَكَمَا هَدَيْتَ بِهِمِ الضَّلَالَةَ وَاسْتَقْدَمْتَ
بِهِمِ الْحَبِيبَةَ وَأَوْشَدْتَ بِهِمُ اهْتَدَى وَزَكَّيْتَ مِنْ تَزَكَّى فَصَلِّ عَلَيْهِ فَخُصِّلْ صَلَاتُكَ
عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَبَعْضِ أَصْفِيَائِكَ إِنَّكَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
عَلَيْهِ السَّلَامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَبَعْضِ الْأَوْصِيَاءِ وَآمِينَ الْأَتَقِيَاءِ وَخَلِيفَةِ أَمْرِ
الدِّينِ وَالْحُجَّةِ عَلَى الْخَلَائِقِ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهُ نُورًا يَهْتَدِي بِهِ الْمُؤْمِنُونَ
فَبَشِّرْ بِالْجَزَائِلِ مِنْ ثَوَابِكَ وَأَنْذِرْ بِالْإِلِيمِ مِنْ عِقَابِكَ وَحَذِّرْ بِأَسْأَلِكَ وَذَكْرِ أَيْيَاتِكَ
وَأَحْلِ خَلَا لَكَ وَحَرَّمَ حَرَامَكَ وَبَيَّنْ شَرَائِعَكَ وَفَرَايضَكَ وَحَصَّ عِبَادَتِكَ وَأَمَرَ
بِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَذُرِّيَّتِهِ
أَنْبِيَائِكَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ كَفَتْ أَبُو مُحَمَّدٍ يَمِينِي هِرَاكاه درود فرستادیم بر آنحضرت ساکت شدند
گفتم چه اساکت شدی گفت اگر حکم خدا غیر این می بود البته موافق آن میکردم و حکم خدا را

بجای آوردیم حالانکه من دوست نمیدارم خلاف حکم خدا را و آنچه که حکم او بود ادا کردیم - الصلوة
 على الحسن ابن علي بن محمد عليه السلام اللهم صل على الحسين بن علي بن محمد بن علي بن أبي
 الصادق الوفي التوراني خازن عليك والمذكور توحيدك وولي
 امرك وخلف ائمة الدين الهداة الراشدين والجنة على اهل الدنيا
 فصل عليه يا رب الفضل ما صليت على احدين اصفياك وبحجك
 واولاد رسلك يا اله العالمين الصلوة على ولي الامم الامام المستر
 صاحب الزمان محمد بن الحسن عليهم السلام اللهم صل على وليك وابن اولياك
 الذين فرضت طاعتهم وانا جئت حقهم واذهبت عنهم الرجز
 وظهرتهم تطهيرا اللهم الصبري انتصوبه لدينك وانصوبه
 اولياك واوليائه وشيعته وانصاره واجعلنا منهم اللهم
 اعذهم من شر كل باغ وطلاغ ومن شر جميع خلقك واحفظهم من بين
 يديه ومن خلفه وعن يمينه وعن شماله واحرسه وامنعه ان
 يوصل اليه بسوء واحفظ فيه رسولاك والرسولك واظهر

بِهِ الْعَدْلَ وَكَيِّدُهُ بِالنَّصْرِ وَانْصُرْنَا صِرْبِهِ وَاخْذُلْ خَاذِلِيهِ وَاقْصِرْ
 بِهِ الْجَبَابِرَةَ الْكَفَرَةَ وَاقْتُلْ بِهِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَجَمِّعِ الْمُلْحِدِينَ
 حَيْثُ كَانُوا وَابْنِ كَانُوا مِنْ مَسَارِقِ الْأَرْضِ وَمَعَارِيفِهَا
 وَبَحْرِيهَا وَامْلَأْ بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا وَاطْهَرِ بِهِ دِينَ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
 وَالسَّلَامُ وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ مِنَ الْغَالِبِينَ وَأَعْوَانِهِ وَأَتَابِعْهُ وَشِيعَتَهُ وَارِنِي
 فِي آلِ مُحَمَّدٍ مَا يَأْمُرُونَ وَفِي عَدُوِّهِمْ مَا يَحْذَرُونَ إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ

تنویر ثانی

بدانکه جهاد بر دو قسم است یکے اکبر و دیگرے اصغر و از جهاد اکبر اینجا بحث نیست و جهاد
 اصغر را محیط تحریری ارم و جهاد اصغر مجاہدہ و مجاہدہ بالنفس آمارہ است کہ اعداء و خوخواہ
 و مفاسدش عظیم تر و مصیبت و ضررش بیشتر و باقی تر و شدیدتر است کہ این دشمن خانگی
 ہمیشہ از جہل ہمدست شیطان و شب و روز ہلاک دین و تعرض غصب انتقام باطلین
 و غارت گرفت و راحت ابدی و تاراج کنندہ لذت و سعادت سرمدی سعی و جہد می نماید
 چنانکہ جناب امیر المومنین صلوات اللہ علیہ می فرماید کہ رسول این صابہ لشکرے بعد از مرہبت

از عواصم فرموده مجاہد بقولے کہ از جہاد کوچک پرداختند و جہاد اکبرشان مانده پرسیدند
از جہاد اکبر فرمودند مجاہد نفس اماره بعد از آن فرمود که بهترین جہاد دلی است کہ در بیان چو پیکو
ت و فرمود مجاہد کنید بآن بگرنگی و تشنگی کہ تحقیق اجزای شل اجز جہاد است در راه خدا
و بد رستیکہ پیچ علی دوست ترزین نیست بجز ابدان کہ نفس عبارت از جوہر لطیف ملکوتی است
کہ اتحاد میکند این بدن جسمانی را در او امر و حوج خود و نفس عبارت از حقیقت انسان ذات است
کہ علم در معلومات و از برای این نفس در بدن متون جسمانی است مانند اعضا و جوارح و قشون روحانی
مانند قوی شل توه غنوب و شہوت و مانند اینها و این جوہر ملکوتی را گاہے نفس می نامند
و گاہے قلب می نامند بجز قلبیات و نقلاتیکہ در خاطر ہم میرساند و گاہے بعقل می نامند
از حیثیت کسب علوم و معارف و گاہ است این چهار لفظ بر چهار معنی مختلف اطلاق نمایند
و تحقیق این امور در این رسالہ گنجائش ندارد و از برای نفس اوصاف مختلف منبجست
اختلاف احوال او پس اگر نفس مطمئن میشود در زیر او امر و نواہی جناب اقدس الهی قسطاً
بسبب شہوات از نور ازل میشود از آن نفس مطمئن می نامند چنانچہ حق تعالی فرماید یا آیتھا
النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ أَرْحَمَ إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مُّرَاضِيَةً و اگر مطمئن نشود در خجاست

با شہوت و غضب و در بحث و اعتراض برانما باشد نفس لو امہ می نامند چنانچہ حق تعالیٰ
 می فرماید وَلَا أُقِيمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَا مَةِ و اگر ترک نماید بحث و اعتراض و اذعان
 و انقیاد نماید از برائے شہوت و دواعی شیطانیہ نفس امارہ می نامند چنانچہ در آیہ شریفہ
 اِنَّ النَّفْسَ لَآ مَآرَةَ بِالسُّوءِ اِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي فرمود یا اباذر کہے از متقیان نبیاً
 تا از نفس خود حساب کشد شدیدتر از محاسبہ شرکاء شریکیش پس بداند کہ از کجاست شراب
 او و از کجاست خوراک او و از کجاست لباس او و از کجاست یا از حرام و حضرت باقر
 فرمود کہ فریب نہ ہید ترا حال مردم از نفس خود کہ بقول یاعل ترا غافل نمایند پس بر سبک
 امر تو بتوجہ رسید نہ بایشان قطع کن روزی خود را باین و آن کہ تحقیق تو کہے بانو
 بہت کہ حفظ نمایند بر تو عمل ترا و بجا آرسنہ کہ مذیدہ ام چیزے بہتر و زودتر و تدارک
 و جستن گناہ کنند از حسنہ تازہ و حضرت کاظم فرمود اندام نیست ہر کہ ہر روز حساب نفس خود
 را بگیرد پس اگر حسنہ نمودہ طلب توفیق زیادتی از خدا طلبہ و اگر مصیبت کردہ استغفار و اناء
 کند بسوے پروردگار حضرت صادق ؑ می فرماید زنار کہ عقلت میکند کہ از نفس خود غافل
 شدہ اید و زنار تہادون و کاہلی مینائیہ در امر آہی کہ ہر کہ چنین کند خدا او را اہانت بخوای

رساند روز قیامت و فرمود ہر کہ امر و پیش مساوی دیر در ز باشد بمغنون است و اگر
 برتر باشد ملعون است و ہر کہ پشت اسد قوتے در نفس خود بنقصان اقرب خواهد بود ہر کہ چنین
 بودہ باشد پس مرگ بر اے او بہ از زندگی است و حدیث علوی ہم باین مضمون دو مثنوی
 فرمود بیچ بدنے ضعیف نشدہ از انچه نیت بران قوی باشد یا آجا ذکر کاسبت نفسک
 قَبْلَ أَنْ تُحَاسِبَ فَعَوَّاهُونَ لِحِسَابِكَ عَدَاوَةً وَ زِنْ نَفْسَكَ قَبْلَ أَنْ تَعْمُرَ نَ
 وَ تَحْتَزِلَ لِعُضْوٍ لَا كِبَرِيَّوْمَ تُعْرِضُ لَا تَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْكَ خَافِيَةٌ اے ابوذر محاسب
 نفس خود کمن پیش از انکہ با تو محاسبہ کنند کہ حساب روز قیامت بر تو آسان شود و نفس خود را
 بسنج در مراتب نقص و کمال پیش از انکہ در روز حساب ترا بسنجند و میاں شود بر اے عرض اکبر
 قیامت در روزے کہ ترا و اعمال ترا بر خداوندے عرض کنند کہ بیچ پہنایی از برادر پوشیدہ است
 بدانکہ اگر کسے خواهد کہ از عذاب آتی نجات یابد و بعبادت ابدی فائز گردد باید کہ از نفس خود
 ایمن نباشد و فریب او را نخورد و پیوستہ در مقام عیب جوئی او باشد چنانچہ دشمنی عیوب شمر خج را
 تخصص نماید زیرا کہ عیوب در نفس محفی می باشد و ہر عیبی را کہ شگفت و در مقام از الہ او در آید
 چندین عیب دیگر بر او ظاہر میگردد چنانچہ از حضرت رسول ۱۲ منقول است کہ آدمی بیچ عیبے

از خود نفی نمیکند مگر آنکه عیب دیگر را و ظاہر میشود و باید که پیوستہ در مقام محاسبہ نفس خود
 باشد و تفکر نماید کہ روزی خواہد بود کہ حساب اعمال او بکنند پس درین روز حساب خود را با خود
 درست کند و جواب ہر سوال را میا کند زیرا کہ خود را غافل کردن براے رفع محاسبہ آخرت فائدہ
 نمیدہد از بابت مرع کہ چون میر و ندان را تشکار کنند چشم خود را بر ہم میگرد و بداند کہ این عمر
 مایہ است کہ با و دادہ اند کہ بہر دقیقہ آن سعادت ابدی تحصیل متوانند نمود پس در ہر روز حساب
 بگیرد از نفس خود کہ بہر دقیقہ را صرف چہ کار کردہ اگر صرف طاعتی کردہ سودمند ابد شدہ و اگر صرف
 معصیت کردہ زیانکار ابد شدہ و اگر صرف بیچ یک کردہ مایہ او را تلف و ضایع کردہ و بیزدنیہا
 دادہ پس در صورت اول اورا تحسین نماید و ترغیب بر زیادتی آن بکند و در صورت دوم
 و سوم اورا ملامت و آزار کند و ہر قدر کہ مقدور باشد از و تاوان بگیرد و توبہ و انابہ و تدارک
 انچہ فوت شدہ بایہ باقی ماندہ اگر چہ تدارک گذشتہ نمیشد زیرا کہ ہر زمانے را بہر است
 از اعمال خیر پس عملی کہ در آن زمان کنی حق آن زمان را دادہ اگر چہ گذشتہ از کمیہ است
 رفته است و اگر قبول نکند با و مجادلہ و مجاہدہ کنی و تفکرات صحیح و تذکرات و اخبار و وعدہ
 و وعید اورا رہوار گردانی زیرا کہ نفس آدمی مشاہدہ کورچہش سرکش است کہ در صحرا

میرود که چندین چاه در هر قدمی در جانب چپ و راست راه بوده باشد اگر یک لحظه از آن غافل می شوی وقتی خبر داری شوی که خود را در قعر چاه ضلالت می بینی چنانچه بنده معتبر از حضرت امام موسی کاظم منقول است که فرمود ازمانیت کسیکه محاسبه خود نکند هر روز پس اگر عمل خیر کرده باشد از خدا زیادتی آن را بطلبید و اگر گناهی کرده باشد استغفار و توبه کند و در صحیح ابن محبوب فرمود حدیث نمایند که هرگاه نفس مانند دشمنان که تحقیق مردان را بیخ چیز دشمن تراز متابعت خواهشهای نفس خود و در ذکر کرده های زبان نشان نیست خدا می فرماید در روز قیامت شیطان بگمراهان خواهد گفت که مرا بر شما تسلط نمود چرا که شما را نادم اجابت کردید پس نفس خود را علامت نمایند نه مراد آنکه هر آنفتمی که با و میرسد بنص قرآن میبازد شومی نفس و مطاوعت خواهش آنست و بیج عبادت عظیم تر یافته نافع تر و شریف تر از معارضه و مخالفت نفس نیست و فوز رتبه شیعیه محبت الهی که مناط نجات کامل و اعلی مقام انبیا و اولیا است بهین میسر است چنانکه خدا میفرماید قَدْ أَفْلَحَ مَنْ رَزَقْنَاهَا تحقیق که رستگار شد هر که بر ریاضت و مجاهده و تزکیه و تطهیر نفس نمود و غرض اصلی و مطلب کلی بلکه کل مطلب از ایجاد و تکلیف عباد و ارسال رسل و انزال کتب و مهلت چند روز دنیای فانی

در تو بیکر کثیف خاکی نیست که جوهر قابلِ خود را از اعراضِ زوائل و کدوراتِ جسمانی و
 الّا تشّ غش و کثافات نفسانی که بر آن محجول و محجول شده یا بآن مشغوف و مالمون گشته
 تبابِ مجاهده و ریاضت پیش از آتشِ قیامت و نداشت تصفیه و تمام عیار گردانی آن
 شبها ز رفیع پرواز عالم ملکوت و لاهوت و فادراین عالم ملک و ناسوت یکمالِ استیصال
 باستعمالِ دو بالِ علم و عمل ازین منزلِ شیاطین و حشراتِ زمین محنت و ملامتِ اهلِ فلین
 در کاتِ ظلمانی اهلِ شقاوت و جهالت با وجّ معارجِ روحانی و مقربانِ بارگاهِ عزّت و جلالت
 و اعلایین در جاتِ نورانی اهلِ کرامت و سعادت برسانی و طریقه‌های مجاهده
 و ریاضت بعد از استمداد جناب حضرت لطم السدود در سلکِ اربابِ غیرتِ روحانی
 وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا نَبَأُ قَدَمِ بَقِیْنِ بَوْمَا وَعَدُ صَدَقَ فَعَرَدْنَا نَصْرًا لِّقَوْلِهِمْ
 سُبُلَنَا قُوَّةَ فُطْرَتِ وَقْدَرَتِ هَمَّتِ سَعَالِ لَوَا صَدَقَ عَزَمِ وَاخْلَصَ اَوْشَرْتِ
 طریقتِ شریعِ نور را نصبِ اعیین دیده بنیاد نهشته است و در نهمت برستی عیالِ خرب نفس
 گماشته بجزو نقص و تدبیرات و روایات و مامل و تفکر در عواقبِ ضایعات و عبرتِ زخیر
 احوالات است کسر نفس را بضررِ تجوی خون و خشیه و عداوتِ مازیة مشوق در حیا دندمت و کجا

قطره زمان در مضامیر ریاضت و عبادت بتازی بتدریج در طبع و قمع جنود متفرقه نفس
 در مراد و محالی طریق مستقیم عقل پردازی و روزمواخذ و قصاص آنکه موجب حیات ابد
 تقصیر و تاخیر جاز نموده مطیع و متقاد عقل و راضی بلکه شاکر بر بخل شاق و تکالیف شورش
 بازی در نصرت جانب عقل و تقویت دین که ملک بے زوال است سزوت و رحمت
 فانی را در بازی تا آنکه روستای جنود و قوای نفس از پیروی و سعی و شیطانی کنشائے شهوت
 و غضب و بلیس است با تمام تحت تصرف خدام قوت ملکی و عقلی نیندازی و پیوسته بلیس
 پتلیس بدام پر تزیید و مکر و تدلیس اندازد و تو مسکین را دامان چاره بریان زده دست بینه
 منتظر در خدمت خود باز دارند که بهر خدمت امروزی سر قدم ساخته بکمال اهتمام و استعجال سر انجام
 نمودن آن کوششها بتقدیم رسانی و بباط را چنان سرگرم ملازمت و بندگی خود سازند که بهیچ
 این که برای همین شغل خدا ترا آفریده و بدو زانوای ادب بر پستش اینها قیام و بجزای
 ایشان تمام اهتمام اقدام نمائی و شب در این خیال که از جانب اینها چه اشاره صادر تا فوراً
 خود را بسعادتی انجاء و شرف تقدیم آن فائزدانی و فی الحقیقه حصر لایاک لعبد و اگر هر
 روز در مقام اخلاص مکر می خوانی مغلوب ساخته خود را بتعرض الؤاعهد الیکو

يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ وَتَوَجَّعْ وَتَفْرَجْ
 آفَتِيحْ ذُنُوبَكَ وَذَرِكْ أَفَالِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ
 بَدَلًا هَلَاكِ حَسْرَتِ وَنَدَامَتِ ابدی گردانی نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْخِزْيَانِ وَطَوَالِ الْعَقَلَةِ
 بدانکه مقدمه همیشه لشکر طفره این جهاد اکبر شرط پرتوح توبه نصوح است که بدون آن هر
 عبادت و ریاضت ضایع و مشکوبست و الحمد لله بیکت اهل بیت رسالت صلوات الله علیهم
 براس فرقه شیعه موعود آسان شده که اگر هزار سال هر روز هزار کبیره نموده شقی ترین اشتیاق
 باشی بیک غم بطرفه یعنی از سیدترین اولیا گردی که گویا اصلا گناهی نکرده بلکه بفرموده
 خدا و رسول بر تبه علیا محبت الهی فائز شوی باینکه از گذشته پشیمان شوی و
 میان خود و خدا قصه و عهدی کنی که من بعد از فراموشی نمانی بدانکه توبه از جمله نعمتای عظیم الهی
 که حق تعالی به بندگان خود کرامت فرموده و اگر توبه نبود باکت میشدند و توبه عبادت است از ترک
 نمودن معاصی در حال و غم بر ترک نمودن آنها و استقبال و تدارک نمودن نقصرت سابقه بنده و طاعت
 و جویبارن فوری و عینی است و تسویمت آن آنکه از برای محض رضای خدا باشد نه از برای تحصیل ثواب
 و تبر و یا خوف از سلطان یا از حجت عدم تکلیف از اسباب و آنکه نادم و پشیمان باشد نه محض

و ندیم عبارت است از تامل شدن قلب انسان گناه است که از وصا در شده است و اندوه و خیرین
باشد و سبب حصول ندیم تفکر در عقوبات و عذاب الهی و عدم تحمل بدن ضعیف خود عقوبات
عظیمه و بواسطه در دواعی توبه آنست که تفکر نماید در عظمت خداوندی که معصیت او کرده است
و در عظمت گناہانی که مرتکب آنها شده است و عقوبات گناہان و نتیجه های دنیا و آخرت
آنها که در آیات و اخبار وارد شده است و مانند این امور باعث تامل و تاسف می شود
و این ندامت و تاسف باعث میشود او را بر سه چیز که توبه چون ازینها است اول انچه
تعلق بحال دارد که ترک نمودن گناہان است دوم انچه متعلق با بنده هست که غم نماید
بر عدم عود باین گناہان تا آخر عمر سوم متعلق است بگذشته که پشیمان باشد از گذشته ها و دیگر
گذشته ها بکند اگر تدارک داشته باشد و آیات و اخبار در تحریص و ترغیب بر توبه بسیار است
حق تم میفرماید **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ يُكَفِّرَ**
أَن تَكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ یعنی ای گروه مومنان توبه و انابه کنید بسوی پروردگار
خود تا آن توبه نصوح یعنی خالص از برائے محض رضا الهی باشد و خالی از شوائب یا
دماند آن شاید که جناب اقدس الهی تکفیر گناہان شما نماید و در تفسیر صافی از امام و

جعفر صادقؑ منقول است کہ توبہ نصوح نیست کہ ظاہر و باطن مردکیان باشد بلکہ
 باطن آن از ظاہر بہتر باشد در مکالمات حضرت موسیٰ با جناب الہی در کوہ طور نوشتہ
 کہ فرمود یا موسیٰ مہمان را گرامی دار خاصہ مہمان مرا موسیٰ گفت بارالہا مہمان تو کہدام است
 فرمود آنکس کہ حقیر تو میکین تر و بے چیز تر باشد یا موسیٰ بر تو باد کہ این سخنان و گفتار از
 یاد برداری و بادت خود برسانی کہ اگر ازین گفتار بگذرند و بجایا درند آتش دوزخ ایشان
 را باشد مگر کسانے کہ این صفات با ایشان باشد کہ توبہ نصوح کنند و باز گشت نمایند بسو
 من موسیٰ گفت بار خدا یا توبہ نصوح کہدام است و چگونہ است خطاب رسید کہ در زمان ششین
 مردے بود کو سج و پشان او شل پشان زنان بود و کار او این بود کہ در حمامے زنان
 حمام گرمی میکرد و کسے از حال او آگاہ بنود و عمر خود را باین عصیان بسر بردہ بود و چنان
 در کار خود چابک بود کہ تمام آن شہر طالب او بودند کہ خدمت ایشان را بکنند رفتہ رفتہ خبر
 و شہرت او بحرم پادشاہ آن ولایت رسید دختر پادشاہ خواہش کرد کہ او را بہ بندگیے
 فرستاد و را طلب کرد چون بخدمت حاضر شد بسیار از دوش و خوش بردند و اور دزد خود گاہا
 روز دیگر ارادہ نمود کہ دو نصوح را ہمراہ برد از قضا دانہ از دختر پادشاہ گم شد دختر تنیہ غضب نمود

بود امر کرد که کنیزان و خدمتگاران را بچیند و آن دانه که گم شده بود پیدا کنند پس بگی را چستند
 پیدا شد چون نوبت به نضوج رسید نضوج مضطرب شد که اگر چه آن دانه نزد من نیست لیکن بترین
 افشا شود که با دختر پادشاه برهنه در حمام آمده ام اگر شاه مطلع شود البته مرا بہترین عذاب
 مضرب گرداند و از خوف داخل خزینہ گردید سبقت کردند و در خزینہ آمدند کہ بیرون بیا آن
 بیچارہ مضطرب و پریشان نمیدانست کہ کار او بکجاستی شود کنیزان ساعی شدند کہ بیرون
 بیا چون کار با تر رسید باز گشت کرد بسوے خداے تعالی و دست نیاز بدرگاہ بی نیاز
 برداشت و گفت خداوند! باز گشت کردم بسوے تو و توبہ کردم بحق ذات پاک خودت
 کہ مرا رسوا کن و مرا ازین غم برهان آن بیچارہ با قاضی الحاجات و درناجات و کنیزان در
 تعمیل آنکہ او را بیرون آورند چون دیدند کہ نضوج بیرون آمدن را مضائقہ بلینج وارد کنیزان
 داخل خزینہ شدند و نضوج را بیرون آوردند و در جائے خلوتی بردند کہ فوطہ او را باز کنند و او را
 بچینند کہ جناب و اہب العطایا و استاری کرد و از بیرون خلوت آواز دادند کہ از نضوج
 دست بردارید کہ دانه پیدا شد پس دست از نضوج برداشتند نضوج خستہ و نالان شکرا تھی
 بجا آورده و از ان غم خلاص گردید پس از دختر مرخص شد و بجائے اش آمد و آنچه را ازین عمل

عصیان پیدا کرده بود در راه خدا بفرار داد و از آن شہر بیرون آمد زیرا کہ اہل آن شہر دست
از برنیداشتند و از آن کار توبہ کردہ و نمیتوانست کہ سہر خود را افتاکند لہذا از آن شہر بیرون آمد
بیرون آن شہر بقاصدہ چند فرسنگ کوہی بود در آن کوہ مسکن کرد و بعبادت پروردگار مشغول
گردید شبی در خواب دید کہ کسی باو گفت کہ اے نضوح این چگونه توبہ است و حال آنکہ گوشت
و پوست تو از فعل حرام پرورش کردہ و روئیدہ اگر توبہ کردہ باید اینکہ از حرام بر بدنت روئیدہ بریز
چون نضوح بیدار شد قرار داد کہ چون صبح شود ازین کوہ سنگھماے گران بکشد و ببر و بگوہا
دیگر و از آن کوہ سنگی دیگر بدوش میاورد و بدین کوہ چون وقت نماز میشد بعبادت مشغول میگردد
تا آنکہ گوشتی کہ در بدن او روئیدہ بود تکمیل رفت و پشت او زخم گردید مثال کف پای شتر
پنہ کرد کہ بجز پوستی در بدنش باقی نماندہ از بسکہ سنگ بدوش کشیدہ بود و علف و گیاہ بسیار
خوردہ بود پس خداے تعالیٰ نظر رحمت بسوے او نمود و میشی بہجت او آفرید پس روزی در
کار خود مشغول بود خستہ و شدت ضعف گردید میشی را دید در آن کوہ میچرید میچشد باو گفت گویا
این میش از شبان با نماندہ پس پیش آمد و آن میش را گرفت و در دشت پنهان کرد و صبحش اینکہ
و باد در دکنہ و از آن گیاہ کہ خوراک خود بود بر اے آن میش ضرر کرد و خود قحطت میکرد کہ باد

اُن زبان بستہ گرنگی بخورد چون چند روز بہین منوال گزشت اُن میش بفرمانِ خدا تھالے
 بزبان آمد و گفت اے نصیح شکرا تمہی بجا آورد اِزین شیر میش میخورد عبادت پروردگار میکن روز
 کاروانے از انجا بگذشت و از شدتِ گرا و بے آبی نزدیک بود کہ ہلاک شوند چون نصیح رسیدند
 استغاثہ کردند کہ چون تود را اینجا مسکن داری اگر ترا آبے باشد بما از نانی دار کہ مشرف بپوت شدہ ایم
 نصیح گفت من شیرے دارم لیکن ماعونے ندارم اگر ظرفے دارید بیا دیدہ و اِزین میش شیر بدوشید
 و خود را سیراب کنید پس اہل قافلہ ظرف آوردند و از ان شیر بدوشیدند و سیراب شدند بقدرت
 خداے تعالیٰ چیزے از ان شیر کم نشد پس اہل قافلہ تحفہ چند برسیم ہیہ بر اے نصیح فرستادند
 این خبر بقافلہاے دیگر رسید پس راہ آمد و شد از ان راہ شد و ہر قافلہ و پیادہ کہ از ان راہ می آمد
 از ان شیر میش می خوردند و اصلاً شیر میش کم نشد پس نصیح از شیر اِزین میش مستغنی شد و چند خازن
 راہ بنا کرد و چند نفر در او ساکن شدند و بناے کشت و زرع نہادند رفتہ رفتہ خلقے در انجا جمع شدند
 و شہرے شد نصوح بر آئنا امیری کرد و عدا و داد پیشہ خود کردہ بود خبر پادشاہ اُن ولایت
 رسید کہ پدِ دختر باشد کہ چنین کسے پیدا شدہ و شہرے بنا کردہ و با مردم در کمالِ رفت مہربان
 و خلق اِین شہر حبلہ بدو را و جمع شدند پادشاہ اورا طلبید چون خبر بر نصوح رسید اجابت نکرد و گفت

مرا بادنیا و اہل او کار نیست و عبادت خود مشغول شد پادشاہ خواہش کرد کہ آن شہر را بہ مینہ
 و آن عابد را ملاحظہ کند روزی با خاصان خود سوار شد کہ بدین عابد آید چون بدان شہر رسید
 بخدمت عابد کہ نصوح باشد رسید مرا تہی بغیر انیل شد کہ او را قبض روح کن پس عابد بعد از فن
 کرد خاصان شاہ چون شاہ را دیدند پیرے بنود صلاح دانستند و استغاثہ کردند کہ نصوح را بیاؤزند
 و داخل شہر کردند و تحت خلافت نشاندند پس نصوح بناے عدل و داد گذارد و چنانکہ اگر گشتش
 با ہم عجب خوب شدند و کج شک و صعوہ با ہم آشیان گشتند پس نصوح از ان دختر پادشاہ اذن خواست
 کہ او را در جلالہ نکاح در آورد چون دختر از ان داد نصوح او را برابرے خود عقد بست شبے کز قضا
 بود در بارگاہ خود نشسته بود کہ شخصی داخل شد و عرض کرد کہ چندے قبل شبانی میگردم و بیشے
 از من گم شد حال مطلع شدہ ام کہ نزد دست آمدہ ام کہ میش خود را از تو بگیرم نصوح گفت فرما بدار
 پس امر کرد تا میش را حاضر کردند آن شخص گفت کہ چون نگہبانی میش مرا کردہ انچہ از شیر او
 خورده بر تو حلال کردم و انچہ زیادہ از خوردن عابد تو شدہ نصف آن را بمن دہ و نصف برآ
 تو باشد نصوح امر کرد کہ انچہ از نقد و جنس و غلام و کتیر و اسب و استرو اسباب ہمہ را حق فر کردند
 و بدو نصف کریمے را با و داد و از او دکر عذر خواست بن شخص گفت خدا از تو راضی باشد انچہ رخصت

من و خدا بود بعل آوردے لیکن چیز دیگر باقی مانده است نصوح گفت کدام است گفت
 آن دخترے کہ در جالہ نخل خود در آورده از شیرین میش است کہ بدست توآمده است
 آنرا ہم باید دو نیمہ کنیم نصوح گفت اورا دو نیمہ کنیم حیات برا و نماز این بگنہر گفت نیکنہر کم گفت
 شمن مال خود را تو میدہم بگنہر گفت نیکنہر کم گفت ربع مال خود را میدہم بگنہر گفت نیکنہر کم گفت
 ثلث مال خود را میدہم بگنہر گفت نیکنہر کم بغیر از نیمہ دختر نصوح امر کرد دختر را در جاے خلوتی
 حاضر کردند پس گفت اسے مرد ازین ارادہ بگنہر و صیغہ دختر را با تم تو میکنم از سر خون او بگنہر آنگذ
 بیک بارہ شمشیر کشید حال دختر را بدو نیمہ میکنم چون دختر چنان دید از خوف بر خود بلرزید و تنے
 کرد مارے را کہ در وقت خواب از گلویش باز درون رفتہ بود بیرون آمد پس چون دختر آن مار
 را بدید از ہوش برفت و متعجب گردید نصوح ازین حال از حال خود باز ناخوش آن مرد
 لے نصوح نہ شبا نم و این میش نہ میش است ماہر و ملکہ کہ جناب اقدس الہی چن توبہ خود
 صادق بودے این را بر اسے تو فرستادہ بود و من را فرستاد کہ مبادا چون تو با این دختر
 نزدیکی کنی ازین مار ضررے بتورسد پس آن مرد و آن میش از نظر ناغاب شدند و نصوح
 شکر الہی بجائے آورد و دختر را تصرف نمود و بر پادشاہی نشست این بود توبہ نصوح و حق تعالی

می فرماید که تَقْبُولِی اللّٰه پس ازین آیه معلوم میشود که توبه فرض است بایک که از توبه کردن غافل نشوی و توبه را در دِخود سازید که جناب رسول خدا ص فرموده اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ مِثْلُ سَابِقِ مَعْرُوفِهِ مَعْنٰی اینست که هر کس از گناه توبه کند چنان باشد که هرگز گناه نکرده باشد حضرت رسول ص فرمود پروردگار میفرماید که اگر صد سال گناه کرده باشد چون توبه نصوح کند و بسوی من که خداوند اویم باز گردد و گریبان ندست گرفته و از گناه نادم و پشیمان شود من که خداوند اویم این گناه صد ساله را به دو بخشم اما بایک که توبه نصوح کند و عباد الله بن مسعود میفرماید که از جناب رسول خدا ص شنیدم که توبه نصوح راده شرط است اول از حبس بیرون آمدن دوم از کردار پشیمان شدن سوم نفس را دشمن گرفتن چهارم خصمان را از خود خوشنود کردن پنجم بنده گنهگار باشد ملائکه دشمن او باشند چون توبه کند دوست و صمیم شوند ششم بجای گناه بزرگ طاعت بزرگ کند هفتم از طریق غفلت بازگشتن هشتم با حضرت پروردگار در دفع تکلفتن ششم خلق را از زبان و دست خود و ایمان دشمن دهم از صحبت بدان دور بودن که بزرگان گفته اند ۵ بقاتِ خویش اگر مرد نیک طبع بود و یک صحبت بد نیک را تباہ کند چنانکه ما زور اصل سفید است چون زنج جفت شود

عالمے راسیاء کند فقہا گفته اند کہ علامت توبہ نصوح گریہ کردن بسیار است و درین خوردن از گناہان گذشتہ و از خدا ترسیدن و خدمت نیکان کردن و دور بودن از حرام و برآن بودن کہ دیگر گناہ نکنند پس توبہ کسیکہ آنچنان باشد آن توبہ نصوح است و خداوند غفار جمیع گناہان اورا بخشد و حضرت رسول ص فرمود کہ سبقت گیرید در توبہ پیش از آنکہ در توبہ بروے شما برگردد و بر عمر خود اعتماد کنید و توبہ را بفرمایند و از مرگ مفاجات ایمن مباشید و از بادر زلہ و طاعون حذر کنید و حق تعالی در قرآن مجید فرمودہ **اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِیْنَ** و **يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِیْنَ** و بد رستیکہ خداے عزوجل توبہ کنندگان را دوست میدارد و پاکان را دوست و کرم دارد و نالوار گریستن گناہکاران را گرامی دارد و در حدیث است کہ ہر شب سحر گاہ از حضرت رب العزت ندائید کہ **اَیَا توبہ کنندہ ہست** تا دعائے اورا مستجاب کنم و خداوند تبارک و تعالی میفرماید ہر کس کہ از خوف من گریہ کند چنانکہ قرۃ او روشن شود من کہ خداوند من روے اورا از آتش دوزخ نگاه میدارم و آتش دوزخ را براو حرام گردانم از حضرت رسول ص منقول است کہ بزرگ گناہے یا شہوتے رود و از ان اجتناب نماید از خوف الہی خدا براو آتش جہنم را حرام گرداند و از قزع اکبر روز قیامت اورا ایمن گرداند و آنچه در قرآن وعدہ فرمودہ است باد

لراست فرماید چنانچه فرموده است کہ قَالِیْنَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتُ کَیْکَاز
 مقام حساب و ایستادن نزد خداوند خود ترسد اوراد و بہشت بہت کہ حق تعالیٰ اورا راست
 خواہد فرمود **کلینی** بسند معتبر از حضرت علی بن الحسینؑ روایت کردہ است کہ شخصی بامش
 بکشتی سوار شدند و کشتی ایشان شکست و جمیع اہل آن کشتی غرق شدند مگر زن آن مرد کہ بر
 تختہ بند شد و بجزیرہ از جزائر بحر اوقاد و دران جزیرہ مرد را نہر لے فاستے بود کہ از ہیچ فسقے نہ بگذشت
 چون نظرش بر آن زن افتاد گفت تو از انسی یا از جن گفت از انسم پس گویا از تن سخن نگفت
 و براو چسبید و بہنیت مجامعت درآمد چون متوجہ آن عمل قبیح شد دید کہ آن زن اضطراب
 میکند و میلزد پرسید کہ چرا اضطراب میکنی اشارہ بآسمان کرد کہ از خداوند خود میترسم پرسید
 کہ ہرگز مثل این کار کردہ گفت نہ بعزت خدا سو گند کہ ہرگز زنا نکردہ ام گفت تو ہرگز چنین کار
 نکردہ چنین از خدا میترسی و حال آنکہ با اختیار تو نیست و ترا بجبر بر این کار داشتہ ام پس
 اولایم تبریدین و سزاوارتم بخالیف بودن پس برخاست و ترک آن عمل نمود و ہیچ بآن
 زن سخن نگفت و بسوے خانہ خود روان شد و در خاطر داشت کہ توبہ کند و پشیمان شود از
 کردہاے خود در آنراے راہ براہے بر خورد و با اور مقیم شد چون پارہ راہ رفتند آفتاب

بسیار گرم شد راهب آن جوان گفت که آفتاب بسیار گرم است دعا کن که خدا ابرے فرستد که بلا
سایه کند جوان گفت که مرا تو خدا احسنیت و کار خیر نموده ام که جرأت کنم و از خدا حاجت طلب
نمایم راهب گفت که من دعا میکنم تو آئین بگو چنین کردند بعد از اندک زمانی ابرے بر سر ایشان
پیدا شد و در سایه آن میرفتند چون بسیاری راه رفتند راه ایشان از هم جدا شد و جوان براہے
رفت و راهب براہ دیگر رفت و آن ابریا جوان روان شد و راهب در آفتاب ماند و راهب
باو گفت که اے جوان تو از من بهتر بودی که دعای تو مستجاب شد و دعای من مستجاب نشد
بلکه که چه کار کرده که مستحق این کرامت شده جوان قصه خود را نقل کرد و راهب گفت که چون از
خوب خدا ترک معصیت کردی خدا گناہان گذشته ترا آمرزیده است سعی کن که بعد از این خوب
باشی **بند معتبر** از حضرت امیر المومنین ع منقول است که خود را خوشبو و معطر گردانید
باستغفار تا رسوا نکند شمار ابوہامے بگناہان و در حدیث دیگر فرمود که استغفار
روزیرا نہ یاد میکند و **بند معتبر** از حضرت صادق ع منقول است که چون بنده استغفار
بسیار میکند صحیفه غلش که بالا میرود میدرخشد و نور میدهد و **بند معتبر** از حضرت
رسول ص منقول است که بهترین دعا با استغفار است و حضرت امیر المومنین ع فرمود که عجیب

دارم از کسیکه نا امید شود از رحمت خدا و محو کننده گناہان با دوست پرسیدند کہ است
محو کننده گناہان فرمود کہ استغفار و فرمود کہ خود را مبطر و خوشبو کنید با استغفار تا بوی بد گناہان
شمار از سوا نکند و **منقول است** کہ روزی معاذ بن جبل گریان بخدمت حضرت رسول
آمد و سلام کرد حضرت جواب فرمود و فرمود یا معاذ سبب گرئی تو چیست گفت یا رسول اللہ
در فلان مکان جوان پاکیزہ خوش صورتی ایستادہ و بر جوانی خود گریمیکند مانند زنم کہ فرزند
او مرده باشد و میخواہد بخدمت تو بیاید حضرت فرمود کہ یاد برش چون بیاید سلام کرد حضرت
جواب فرمود و پرسید کہ اسے جوان چرا گریمیکنی گفت چون نگریم کہ گناہان کردہ ام کہ اگر خدا
بیمضی از انہما مرا مواخذہ نماید مرا بہ جہنم خواهد برد و گمان من اینست کہ مواخذہ خواهد کرد و بخوابد
حضرت فرمود کہ بخدا شرک آوردہ گفت پناہ میگیرم بخدا ازین کہ باو شرک شدہ باشم فرمود
کہ کسے را بناحق کشتہ گفت نہ حضرت فرمود کہ خدا گناہانت را می بخشد اگرچہ مانند کوسہا باشد
در عظمت گفت گناہان مرا از کوسہا عظیم تر است فرمود کہ خدا گناہانت می آمرزد اگر چہ مثل
زمینہاے ہتھکانہ و دریایا و درختہا و انجہ در زمین است از مخلوقات خدا بودہ باشد گفت
ازینہا نیز بزرگتر است فرمود کہ خدا گناہانت را می آمرزد اگر چہ مثل آسمان و ستارگان مثل عرش

و کسی باشد گفت ازینا نیز بزرگتر است حضرت غضبناک بسوے او نظر فرمود و گفت آ
 جوان گناہان تو عظیم تر است یا پروردگار تو گفت پروردگار من اعظم است و او از ہمہ چیز
 بزرگوارتر است حضرت فرمود مگر می آموزد گناہان عظیم را کسے بغیر او پروردگار عظیم جوان
 گفت نہ واللہ یا رسول اللہ و ساکت شد حضرت فرمود کہ اے جوان کیے از گناہان خود را
 نیکوتری گفت ہفت سال بود کہ قبر بارامی تنگ افتم و کفن مردہ امی و ندیدم پس دخترے از
 انصار مرد و او را دفن کردند چون شب درآمد فتم و قبر او را تنگ فتم و او را بیرون آوردم و تنش
 را برداشتم و او را عریان در کنار قبر گذارتم و بر گشتم در این حال شیطان مرا دوسوسہ کرد و او را
 در نظر من زینت میداد و میگفت کہ آیا سفیدی بدنش را ندیدی و فرہی رانش را ندیدی
 و مرا چنین دوسوسہ میکرد تا بر گشتم و او را دومی کردم و او را با آن حال گذارتم و بر گشتم ناگاہ
 صدائے ازپے سر خود شنیدم کہ میگفت کہ اے جوان و اے بر تو از حاکم روز قیامت
 روزے کہ من و تو بنجا صمد نزد اومی ایستیم کہ مراجعین عریان در میان مردگان گذارشتی و از
 قبرم برآوردی و کفنم را دزدیدی و مرا گذارشتی کہ با جنابت محسوس شوم پس و اے بر جوانی
 تو از آتش بہنم پس جوان گفت کہ من با این اعمال گمان ندارم کہ بوی بہشت را بشنوم

حضرت فرمود کہ در خواہے فاسق کہی ترسم با تش تو بسوزم چه بسیار تزدیکی تو بہ جہنم
 و حضرت مکرر این را می فرمود تا آنکہ آن جوان بیرون رفت پس بازار مدینہ آمد و توشہ
 گرفت و بیکے از کوہماے مدینہ رفت و پلاسے پوشید و مشغول عبادت شد و دستہایش را
 در گردن غل کرد و فریاد میکرد کہ پروردگار! اینک بندہ تو است بملول در خدمت تو ایستاد
 و دستش را در گردن خود غل کردہ پروردگار! تو می شناسی و گناہ مرا میدانی خداوند ا
 پروردگار! پیشمان شدہ ام بنزد پیغمبرت رفتم و اظہار توبہ کردم مراد در کرد و خوف مرا زیادہ کرد
 پس سوال میکنم از تو بحق نامہاے بزرگوارت و بجلال و عظمت پادشاہیت کہ مرا از امید
 خود نا امید نکردانی اے خداوند من و دعاے مرا باطل نکردانی و مرا از رحمت خود نا پس
 نکنی و ناچہل شبانہ روز این را میگفت و می گریست و درندگان و حیوانات براو میگرفتند
 چون چہل روز تمام شد دست با سہان بلند کرد و گفت خداوند! حاجت مرا چہ کردی اگر دعا
 مرا مستجاب گردانیدہ و گناہ مرا آمرزیدہ بہ پیغمبرت وحی فرما کہ من بدانم و اگر دعاے من مستجاب
 نشدہ و آمرزیدہ نشدہ ام بخوای مرا عقاب کنی پس آتشے نفرست کہ مرا بسوزد یا عجبوتے
 مراد دنیا بملاکن و انضیحت روز قیامت مرا خلاص کن پس خداوند عالمیان این آریا

فرستاد که این جماعتی که فاحشه میکنند یعنی زنا و ظلم بر خود میکنند متکب شدن گناهان بزرگتر
از زنا از تنگافتن قبر و کفن دزدیدن و خدا را بیاد می آورند پس استغفار میکنند و که می آموزند گناهان
را بغیر از خداوند عالمیان می فرماید که یا محمد صبر کن من بتر تو آمد تا نب و پشیمان اورا راندی و دور
کردی پس بکجا رود و رو بکجا؟ درود او که سوال کند غیر از من که گناهانش را بیا مزد بعد از آن
در آیه فرمود که بعد از گناهان مصرفتند بکردارهای خود و میداند بوی اعمال خود را خیر و شر
ایشان آمرزش پروردگار ایشان است و بهشتها که جاری می شود از زیر آنها نهرها عالجائی
که خالدند در آن بهشتها و هرگز از ایشان بر طرف نمیشود و بسیار نیکو است مزد عمل کنندگان
از برای خدا چون این آیه نازل شد حضرت بیرون آمدند و میخواندند و قسم می فرمودند و حوال
مهلول رامی پرسیدند معاذ گفت که یا رسول الله شنیدیم که در فلان موضع است حضرت
با صحابه متوجه آن کوه شدند و بر آن کوه بالا رفتند دیدند که آن جوان در میان دو سنگ ایستاده
و دستها را در گردن بسته و رویش از حرارت آفتاب سیاه شده و فرها خشکیش از بسایه ریخته
ریخته می گوید ای خداوند من خنق مرا نیکو ساختی و مرا بصورت نیکو خلق کردی کاش میدانستم
که نسبت بمن چه اراده داری آیا مرا در آتش خواهی سوزانید یا در جوار خود در بهشت مرا ساکن خواهی کرد

آئی احسان نسبت بمن بسیار کرده و نعمت بسیار داری درینا که میدانستم که آخر امر من چه خواهد بود
 آیا مرا العزت بهشت خواهی بر دیار بذلت بچشم خواهی فرستاد آئی گناه من از آسمانها و زمین
 و کرسی واسع و عرش عظیم بزرگتر است چه بود. اگر میدانستم که گناه مرا خواهی آمرزید یا در قیامت
 مرا رسوا خواهی کرد و مانند این سخنها میگفت و می گزید و خاک بر سر میریخت و حیوانات در زندگان
 در دورش حلقه زده بودند و مرغان بر سرش صف زده بودند در گریه با و موافقت می کردند
 پس حضرت بتدریک او رفت و دستش را از گردنش کشودند و خاک را بدست مبارک از سرش
 پاک کردند و فرمودند که ای سبلول بشارت باد که تو را در دیده خدائی از آتش جهنم پس بچی گفتند
 که همچنین تدارک گناهان بکنید چنانچه سبلول کرد و آیه را بر او خواندند و او را بهشت بشارت فرمودند
 پدر آنکه توبه از جمله نعمت های عظیم است که حق تعالی باین است کرامت فرموده است ببرکت
 پیغمبر آفران زمان و طبیعت او بر این است آسان کرده است زیرا که در رحم سابقه توبه ای
 دشوار بود چنانچه در توبه گو سال پرستی امر شد که شمشیر بکشند و یکدیگر را بکشند تا توبه ایشان مقبول
 شود و در این است در پوشانیدن گناهان و توبه ایشان نعمت های عظیم فرموده است
 چنانچه از حضرت صادق ع نقل است که حضرت رسول ص فرمود که چون بنده را داده است میکند

اگر آن حسہ را نکرده بعض آن نیت خیر خدا یک حسہ در نامہ عمل اومی نویسد و اگر بجا آورد حسہ
 دہ حسہ در نامہ عملش می نویسد و چون ارادہ کتاب میکند اگر بجا نیاورد و بر او چیزے نمی نویسد
 و اگر بجا آورد تا ہفت ساعت اورا ملت میدہند و ملک دست راست کہ کتاب حسات است
 بلکہ دست چپ کہ کتاب سیات است میگوید کہ تعجیل کن و زود بنویس شاید کہ حسہ بکنہ کن
 گناہ را محو کند زیرا کہ خدای فرماید کہ بد رستیکہ حسات گناہان و سیات را بر طرف میکند یا شاید
 استغفارے بکنہ کہ گناہش آمرزیدہ شود پس اگر گفت کہ اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِیْ لَا اِلٰهَ
 اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ذَا الْجَلَالِ
 وَ الْاِکْرَامِ وَ التَّوْبُ الْبَیْرُ را و چیزے نمی نویسد و اگر ہفت ساعت گذشت و حسہ دستتظار
 پہنچ کرد ملک دست راست بدیگرے میگوید کہ بنویس بر این شقی محروم از حضرت
 صادق مرویت کہ چون بندہ توبہ نصوح میکند کہ غم داشتہ باشد کہ دیگران گناہ را نکند
 و تدارک مافات آن بکنہ خدا اورا دست میدارد و در دنیا و آخرت بر او ستر می نماید راوی
 گفت کہ چگونہ بر او ستر می نماید فرمود کہ فراموش میکند از خاطر ملکین انجہ را بر او نوشته اند از
 گناہ و دومی بفرماید با حصا و جوارحش کہ گناہان اورا کتمان نمایند و دومی میفرماید بعبقباتی بن

کہ ان گناہوں کے بروئے شمار کردہ است کمان نمایند پس چون بمقام حساب می آید هیچ
 چیز را و گناہ گواہی نمیدهد حضرت امام محمد باقر فرمود کہ خدا وحی نمود بحضرت
 داؤد کہ بروی بنزد امه دانیال و گو باؤ کہ مرا معصیت کردی و ترا آمرزیدم و دیگر معصیت کردی
 و ترا آمرزیدم اگر مرتبه چهارم معصیت میکنی ترا نمی آمرزم چون داؤد علی بنیاد علیہ السلام آمد
 تبلیغ رسالت نمود دانیال گفت کہ اے پیغمبر خدا پیغام خدا را رسانید پس چون سحر شد
 دانیال با خداوند خود مناجات کرد کہ اے پروردگار من داؤد پیغمبر تو رسالتی بسوی
 من آورد بعزت و جلالت قسم کہ اگر تو مرا نگاه نداری و حفظ نکنی ہر آئینہ معصیت خواہم کرد
 و دیگر معصیت خواہم کرد و دیگر معصیت خواہم کرد از حضرت رسول باسانید معتبر
 منقول است کہ فرمود کہ ہر کہ توبہ کند پیش از مرگش یکسال توبہ او مقبول است پس فرمود کہ یک
 سال بسیار است ہر کہ توبہ کند قبل از مردنش یک سال توبہ او مقبول است پس فرمود کہ یک سال بسیار است کہ توبہ
 پیش از مردنش یک ہفتہ خدا توبہ اش را قبول می نماید پس فرمود کہ ہفتہ بسیار است ہر کہ توبہ کند پیش از مردنش
 یک روز خدا توبہ اش را قبول می نماید پس فرمود کہ یک روز بسیار است ہر کہ توبہ کند پیش از آنکہ عائنہ امور آخرت بکند
 توبہ اش مقبول است و در کام الاخلاق از امام جعفر صادق منقول است کہ فرمود رسول خدا صابر است

هر مرض و دوائیت و دوائے معاصی استغفار است **ایضا** از امام جعفر صادق ع منقولست
 که یکم گوید صد مرتبه **اَسْتَغْفِرُ اللهَ** گناهانش مثل برگ درخت میریزند و اصبح استغفار کنند از
 جمیع گناهان پاک و صاف میشود **ایضا** اسمعیل بن سهل میگوید که نهم بخدایت امام محمد باقر
 که تعلیم نفرما را چنینی که بخواندن آن در قیامت بخدمت انتخاب با شتم پس در جوابش نوشتند
 که بخوان **اَنَا اَنْزَلْنَاهُ** و استغفار را **ایضا** از امام جعفر صادق ع منقولست که فرمود بخدا
 خوش است آنکه که در نامه عمل او زیر هر گناه استغفار نوشته باشد **ایضا** از آنحضرت ص منقولست
 که هر بنده مؤمن استغفار بیا کند نامه عملش خلیه تا بان و در خشان باشد **ایضا** از آنحضرت ص
 منقولست که رسوخدا صد و هر مجلسی که می نشستند بنیر از خواندن استغفار بست پنج مرتبه
 بر نمی خواستند و اکثر زبان مبارک آنحضرت ص استغفار الله جاری می بود **ایضا** از آنحضرت ص
 منقولست که هر مومنی که گناه میکند و بعد از آن استغفار میکند هرگز آن گناه در نامه عمل آنست
 نمیشود **ایضا** از آنحضرت ص منقولست که هر مومنی که گناه کند و بعد بست سال سبب خیر خدا
 گناه را یاد کند و استغفار کند البته آمرزیده خواهد شد **ایضا** از آنحضرت ص منقولست که فرمود
 رسول خدا ص که استغفار بسیار خواندن **وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** بسیار گفتن از بهترین عبادات است

چنانکہ حق تہ فرمودہ است لا اله الا هو واستغفر الذنبا **ایضا** از آنحضرت منقول
 کہ گاہ ہست کہ مومن گناہے کہ میکند وبعد از بہت سال بخاطرش می آید و توبہ میکند و آمرزیدہ میشود
 و کافر گناہے کہ میکند ہمان ساعت فراموش میکند و فرمود کہ ہر کہ در ہر روز صد مرتبہ استغفر اللہ
 بگوید خدا ہر مقصد گناہ اورا می آمرزد و چیزے نیست در بندہ کہ ہر روز ہر مقصد گناہ کند و فرمود
 کہ حضرت عیسیٰ بر جاعلے گزشتہ کمی گزشتہ پرسید کہ این جماعتہ بر چه چیز می گزید گفتند بر گناہ
 خود فرمود کہ ترک کنند تا خدا ایشان را بآمرزد **ایضا** منقول است از جناب رسول خدا ص کہ ہر کہ
 ہر شے جیلہ است و جیلہ گنہ توبہ است **ایضا** منقول است کہ کفایت میکند کہ بر گناہان گزشتہ
 خود پشیمان شدن بہ منزلہ توبہ است فی الحقیقت پشیمان شدن از خوف الہی باعث مغفرت
 میشود چنانکہ ابن بابویہ علیہ الرحمۃ بسند معتبر از حضرت علی بن الحسین ع روایت کردہ است کہ در
 بنی اسرائیل شخصی بود کہ کار را داین بود کہ قبر مردم را می شکافت و کفن مردگان می نزدیک میکرد
 یکے از ہمسایگان او بیمار شد و رسید کہ بمیرد و آن کفن دزد کفن او را بر باید پس اور حبشیہ بت
 من باتو چون بودم در ہمسایگی گفت ہمسایہ نیکے بودی براے من گفت تو حستہ در مغف
 بگو کہ حاجت تو چیست بر آوردہ است پس دو کفن را بہ نزد او گزشتہ و گزشتہ بہ ربیب

که میخوای و بهتر است براس خود بردار و دیگر را بگذار که مراد آن کفن گفته و چون مراد فتن گفته
 قبر را تنگ و کفن مرا بر پس آن نباش از گرفتن کفن ابا کرد و بیار مبالغه کرد تا او کفن بهتر را
 برداشت و چون آن شخص مراد او را دفن کردند نباش با خود گفت که این مرد بعد از مردن چه میداند
 که من کفنش را برداشته ام یا گذاشته ام پس آمد و قبرش را تنگ تا گاه صدائے شنید که کسی
 بانگ بر او میزند که کن پس او رسید و کفن را گذاشت و برگشت و بیفزندان خود گفت که من چون
 پدرم بودم شمارا گفتند نیکو پدرم بودی گفت حاجت بشمارم میخوام حاجت مرا برآورید گفتند
 بگو که آنچه فرمائی چنین خواهیم کرد گفت میخواهم که چون من بمیرم مرا بسوزانید و چون سوخته شوم شما
 مرا بکوبید و در تنگائی که باد تند می آید نصف آن خاکستر را بجانب صحرا بپاشید و نصف دیگر را
 بجانب دریا گفتند چنین خواهیم کرد چون برد آنچه وصیت کرده بودی بجا آوردند در آن حال حق تعالی
 فرمود که آنچه در دست جمع کن و بدی یا فرمود که آنچه در دست جمع کن پس آن شخص را زنده کرد و بازدا
 و فرمود که ترا چه باعث شد که چنین وصیت کردی گفت بعزت تو که از ترس تو چنین کردم حق تعالی فرمود
 که چون از خوف من چنین کردی خصمان ترا از تو راضی میگردد و خوف ترا با منی مبدل میازم و
 گناهای ترا می آمرزم و تیر فرمود که کی از عمل حسنه خوشنود شود و رنجور کند او را مصیبتی پس آن

مومن است پس اگر ندانست بر مصیبتی نکند آن مومن نیست و جناب رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
چنانچه حق تعالی فرماید مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حِمٍّ وَلَا لَشَفِيعٍ وَلَا يُطَاعُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
امیر المومنین، منقول است که شخصی در حضور آنحضرت، گفت اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ حضرت فرمود که ادرستی؟
توبه نشیند آیا میدانی که استغفار چیست تحقیق که استغفار در درجه علیین است در بهشت و آن بر
برشش چیز اطلاق میشود اول نادم شدن بر گناهان گذشته دوم این که گاهی اراده گناه نکند سوم
این که حقوق الناس در ذمه این باقی نباشد تا این که حق تمام ملاقات کنی هیچ گناه بر این نباشد
چهارم این که قصد کنی بر اے ادا فریضه که قضا شده باشد پنجم این که گوشتی که از خوردن حرام بر
بدنت روئیده است باید که آن را از خود آبی گدازی که پوست و استخوان بماند و از سر نو گوشت
از حلال بردیش ششم این که المعبادات و طاعات بپیشانی بر نفس آن قدر که لذت محصیت بخشاند
منقول است از رسول خدا ص که هرگاه آثار توبه بر تائب ظاهر نباشد پس توبه نکرده راضی
کردن خصمان و قضاے نماز و فرائض که نکرده یا درست نکرده و شکستگی و تواضع با مخلوقات پُر بهیز
نفس از شهوات و باریک کردن گردن بر ذره روزها و زردی رنگ از شب بیداری صفاے باطن
بکم خوری و خمیدن پشت از خوف نار قناری و گداختن استخوانها از شوق بهشت باری و توبه قلب

از ہول ملک الموت و چسبیدن پوست با ستخوان از حذر فکر آخرت و فوت پس چوں بینی بندہ را
 بر این صفت او تائب کامل و ناصح نفس خود ہست **ایضا** از امام جعفر صادق ؑ منقول است
 کہ فرمود جناب رسول خدا ص ہر روز ہفتاد مرتبہ استغفار میکرد کہ عرض کرد کہ چگونه میفرمود گفت
 آنحضرت ؑ کہ ہفتاد مرتبہ **اَسْتَغْفِرُ اللّٰہُ وَہَیْثَا دَرْتِیْہِ اَتُوبُ اِلَی اللّٰہِ** می فرمودند **ایضا**
 حسن بن حماد از امام جعفر صادق ؑ روایت کردہ ہر مونس کہ بعد نماز فریضہ پیش از آنکہ زانو ہاے
 خود را بگرداند بگوید **اَسْتَغْفِرُ اللّٰہَ الَّذِیْ کَلَّاہُ الْاَھُوَ الْحِیُّ الْقَیُّوْمُ ذُو الْجَلَالِ**
وَالْاِکْرَامِ وَالتَّوْبَتِ اِلَیْہِ سَہٌ مَّرْتَبَیْ اَمْرٌ دُکَّانٌ اورا اگر چہ شل کف دریا باشد و در حدیث
 دیگر آمدہ کہ ہر کہ استغفار کند در ہر روز می آمرزد حق تعالی تا گناہ کبیرہ را **ایضا** از آنحضرت
 منقول است کہ یکہ چار چیز را ادا کند از چار چیز محروم نمی ماند اول کہ یکہ دعا کند مستجاب میشود
 دوم کہ یکہ استغفار کند از مغفرتش محروم نمی باشد سوم کہ یکہ توبہ کند قبول میشود و یکہ شکر بگوید
 کند از زیادتی محروم نمی ماند چنانکہ حق تعالی فرماید **وَإِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّکُمْ** **اِیضاً** صبیح بن
 صبیح روایت کردہ کہ مردے در خدمت امام حسن ؑ حاضر شد و عرض کرد یا مولا بسبب مساک
 بارت ہلاک شدہ ایم فرمود کہ استغفار کنی پس دیگرے آمد و عرض کرد یا مولا ما رزق نہ داریم خیلے

مضطرب پریشانیم فرمود استغفار بخوان پس سوئے آمد و عرض کرد که مافر زنده زینہ نزاریم فرمود استغفار
کن پس بریج میگوید که عرض کردم این مردمان بخدمت شما حاضر شدند و شکایتهاے مختلف پیش
آوردند الا در جواب همه با سوئے استغفار چیزے دیگر نفرمودید فرمود که من خود نکلمتکم بلکه بنحو حق
حق تکلمتکم چنانکه میفرماید اَسْتَغْفِرُكَ اِنْ لَّكَ اَنْتَ مَا كُنَّا نَعْتَقُ اَيْضًا امام محمد باقر ؑ از امیر المؤمنین نقل کرده
که وقتی که حق تعالی اراده میکند که بر اهل زمین عذاب نازل کند پس بعضی را دوست امیر المؤمنین
و بعضی را دشمن میرسد بشنول و بعضی را وقت سحر در استغفار مصروف می بیند ازین بسبب عذاب الهی نازل
نمیشود و در وسائل از محمد بن باقر آورده که هر که تسبیح حضرت فاطمه الزهرا ؑ استغفار بخواند
جمع گناهان او بخشیده خواهند شد یعنی گناه زبان و دهن را گناه در میزان اعمال و شیطان از او
دوری شود و حق تعالی از او خوشنود خواهد شد اَيْضًا از امام جعفر صادق ؑ منقول است یک
بر تسبیح تربت امام حسین ؑ یک مرتبه استغفار یا دیگر اذکار بخواند حق تعالی نوید گرداب بنصاف استغفار
برائے او تحقیق که بر سجد گاه خاک پاک سجد کردن بفت آسمان رسید و انخبر اَيْضًا در باب
توبه اخبار کثیره وارد اند که احصائے آن مشکل است و در خطبه و در عجاب رسول خدا ص فرمود
بتحقیق که باب توبه باز است تا این که اسرافیل صور بدم و نیز فرمود که کسی که توبه کند پیش از مرگ

یک سال حق تم توبہ اش قبول میکند و باز فرمود کہ این زیاد است بلکہ یک ماہ بیشتر توبہ
 کند الخیر قبل ازین گذشت ایضا علی بن ابراہیم در تفسیر خود از امام جعفر صادق ع روایت
 کردہ کہ ہر گاہ حق تم عنایت کرد بلیس را انچہ کہ عنایت کرد پس آدم عرض کرد کہ بارالہا بلیس را
 برآورد و برآورد اما مسلط کردہ و بہتر از خون در رگ و پے من اختیار دادہ پس برآے ما و اولاد
 چہ چیز است کہ از محفوظ مانیم فرمود کہ برآے تو و اولاد تو این است کہ یک سیئہ یک نوشتہ میشود
 و یک حسنہ دہ برابر نوشتہ میشود پس عرض کرد آدم کہ بارالہا چیزے زیاد بفرما فرمود کہ در توبہ
 باز است تا این کہ روح در حلق برسد باز عرض کرد کہ زیاد بفرما فرمود کہ می افزوم و بیچ پر دهنم
 ایضا منقول است کہ در عمدہ جناب موسیٰ در قوم بنی اسرائیل قحط عظیمی افتاد بنی اسرائیل
 ہفتاد مرتبہ طلب باران کردند کہ دعائے شان مستجاب نشد پس جناب موسیٰ بالای طور
 تشریف بردند و گریستند و چنین دعا کرد کہ بارالہا اگر عمدہ دعوت من پیش تو قدرے ندارد
 پس از تو سوال میکنم بواسطہ نبی آخر الزمان کہ قدر آنحضرت پیش تو بالاست بر حال ما و بر
 حال قوم ما رحم کن و باران رحمت را حکم فرما پس وحی کرد حق تم بپرس کہ در قوم تو مرد
 گنہگار کہ در چہل سال نافرمانی میکند پس آن را از قوم خود بیرون کن پس در آن وقت باران رحمت

بر شما خواہم فرستاد پس چون جناب موسیٰ این خبر را شنید و شخص اُن مرد عاصی نمودند و ندا
 کردند کہ اے بندہ گنہگار از مدت چہل سال از قوم ما دور شود کہ بسبب عصیان تو دیگران از
 باران رحمت محروم اند پس ہر گاہ اُن بندہ عاصی این کلام را شنید خیلے تہیہ و ترس و شہدہ
 کرد کہ اگر بیرون میروم در بنی اسرائیل رسوا و ذلیل می شوم و اگر می مانم ہمہ قوم از باران رحمت
 محروم می مانند پس ساعتی سرگریبان تفکر کرد و گفت بارالہ ما فرما ہم و جرات بر معاصی بسبب
 جہل و نادانی خود کردہ بودم حال پیش تو تضرع و زاری میکنم و توبہ میکنم کہ بسبب عصیان من
 این قوم را از رحمت خود دور گردان پس کلام اُن بندہ عاصی ختم شدہ بود کہ ابرہ غلیظ آمد کہ تہی
 آفاق را احاطہ کرد و بارید جناب موسیٰ عرض کرد بارالہا کسے از در میان ما بیرون نشدہ پس
 خطاب آمد کہ بیکرت اُن گنہگار این باران رحمت آمد موسیٰ عرض کرد کہ بارالہا مرا نشان بدہ
 کہ کدام گنہگار است فرمود کہ اے موسیٰ من اُن گنہگار را در حال عصیان و نافرمانی رسو و ذلیل
 نکردم حالاکہ تائب شدہ است پس چگونه آتش ظاہر کنم اے موسیٰ نما ہی را دوست ندارم
 ایضا از جناب رسول خدا منقول است مثل مومن پیش حق تہ مثل ملک مقرب بہ تحقیق
 کہ مرد مومن پیش خدا از ملک مقرب افضل و علی است و بیچ شے پیش پروردگار زیوتر است

و مومنہ تا نبیہ بہترینیت پسند معتبر از حضرت صادق منقول است کہ عابہ دینی امریک
بود شبے زنی همان او شد پس شیطان او را وسوسہ کرد و ہر چند پیرا تو در می آورد عابہ یک انگشت
از انگشتان خود را بآتش میداشت تا آن خیال از نفسش بیرون رفت و پیوستہ در این کار بود
تا صبح شد بآن زن گفت کہ بیرون رود کہ بہممانے بودی از برائے ما ایضا در فقیہ از خالی بئر
منقول است کہ پنج چیز از اسلام اشرف و اعلیٰ و بیچ شے از تقویٰ بزرگ نیست و پنج چیز سو
توبہ شفاعت کنندہ گناہان نیست و پنج خزائن علم نافع تر نیست از مخفی الواقع توبہ افضل ترین
و عمدہ ترین اشیاء است تا این کہ بچہ از اولاد ابلیس با وجودیکہ از طینت خبیثہ مخلوق شدہ بود و
سبب توبہ نجات یافت کما فی تفسیر القمی کہ گفت جن در اولاد جان اند کہ بعضی
ایشان مومن و بعضی ایشان کافر کہ بود و نصاری و دیگر مختلف مذاہب دارند و شیاطین از اولاد
ابلیس اند کہ در ایشان مومن نیست مگر یک کہ اسم او حام بن ہیم بن لاقیس بن ابلیس حاضر
شد بخدمت رسول خدا ص پس حضرت نظر فرمودند و دیدند کہ خلیع عظیم الجثہ است و صورتش
ہولناک حضرت فرمودند کہ من انت گفت کہ آناہام بن ہیم بن لاقیس بت
ابلیس ایم بروزیکہ قابیل یا بیل را قتل کرد من در آن زمان طفل چند سالہ بودم کہ قتلہ و مناد

میکردم پس فرمود آنحضرت ص سو گند بجات خود خیلے بہ است آن جوان کہ امید قتلہ و فساد
دارد و آن میانہ سال کہ حکم بفساد کند پس فرمود آنحضرت ص کہ بگذر این عادت را عرض
کرد کہ یا حضرت من تو بہ بہت نوحہ کردم و ہمراہ آنحضرت بودم در کشتی بوقت طوفان دیدم
کہ آنحضرت بر اس قوم خود دعاے بر کردند و نیز ہمراہ جناب ابراہیم بودم دیدم کہ آنحضرت را
در آتش انداختند بحکم پروردگار بر ایشان گذار شد و تحقیق کہ بودم ہمراہ جناب موسیٰ و سیکہ
فرعون بحکم خداوند عالم بر ریاسہ نیل غرق شد و بنی اسرائیل نجات یافتند و تحقیق کہ بودم ہمراہ
جناب ہود و قتیکہ دعا کردند بر اس قوم خود و تحقیق کہ بودم ہمراہ جناب صالح و قتیکہ بدعا کردند
بر اس قوم خود و تحقیق کہ خواندم جمیع کتب سماوی را و در ہمد ما ذکر تو بود و نیز انبیاء سابقین
اکثر میگفتند کہ نبی آخر الزمان از ما افضل است و آنہا نیز تو سلام میکردند پس تسلیم میکنم را
انچہ کہ حق تعالی بر تو فرستادہ است پس حضرت ص بامیر المومنین فرمود کہ امیر مومنین بن تلقین
کن ہام گفت کہ اسے محمد ص من غیر بنی دوحی و اطاعت نمی کنم پس این کسیت حضرت
فرمود کہ این برادر دوحی و وزیر و وارث علم من است و اش علی بن ابی طالب است
و عرض کرد بے ہاشم در کتبہا ایلیا دیدہ ام پس امیر المومنین ص آنرا مومنین تلقین کرد پس

در جنگ صفین بخدمت امیر المومنین^۳ حاضر شد **ایضا** منقول است که بعضی مردم استغفار
 میکردند از گناهان سابق، و بعد اعاده میکردند و باز استغفار میکردند و بعد استغفار آن معاصی را
 مثل سب و شتم میکردند پس کسانیکه مردم آنجا موجود بودند می شنیدند گفتند که ما با استغفار می کنیم
 ازین استغفار در جوع میکنم از استغفار خود گویا استغفار سخریه میکنند و فرمود رسول خدا ص
 گروه مردم توبه کنید بوسه خدا توبه بصبوح پیش از آنکه بمیرید و مبادرت کنید بطرف اعمال صالح
 پیشتر از آن که شما با بکار دنیا مشغول شوید و اصلاح کنید در میان خود و در میان خدا و اعاده
 باشید بر اے مرگ و در امور خیر اکتفا باید کرد و امور خیر را تعلیم کنید تا که شما از معصیت محفوظ مانید
 و منع کنید از امور ناجائز تا که شما مصئون باشید اے گروه مردم تحقیق که داناتر و هوشیارتر
 در شما باکیست که ذکر موت زیاد کند و تحقیق که احمق آنست که در عیش و عشرت دنیا مشغول
 باشد و نشانی هاست عقل آنست که در دار دنیا چنان مشغول نشود که آخرت را فراموش کند
 بلکه همیشه از خوف الهی دوزخ را یاد کند و قبر را از جمله مساکن خود بهتر داند و از حشر و نشر خوف
 کند و منقول است که شیطان میگوید که همیشه بنی آدم را اغوا بمعاصی کتم تا و قتی که در
 در بندش باقیست حق تعالی میفرماید که آن بنده را از توبه منع نمیکنم تا این که روح در بندش باقیست

وحق تم روح مومن را قبض نمیکند مگر اینکه میدانند که این توبه نخواهد کرد آن وقت می میراند
 چنانچه حق تم می فرماید در جواب اهل دوزخ که بار الهام ما کن ما را ازین عذاب و بازگردان
 بدنیات ما که عمل نیک بجای آوریم می فرماید که اگر شما بار بار دنیا بفریسم مثل سابق عمل بدخواهی کرد و در
 قول صادق نیستید پس مردی گفت یا رسول الله مصیبتی کرده ام حضرت فرمود که استغفار
 کن او عرض کرد که من توبه میکنم باز فرمود حضرت هرگاه بکنی استغفار کن آن عرض کرد اگر چه
 گناهان من کثیر باشند فرمود که گناه تو زیاد است یا مغفرت پروردگار عالم پس می باید که همیشه از
 گناهان تائب باشی که شیطان از تو دور باشد فرمود آنحضرت که حق تم از توبه بنده مومن زیاده
 خوشنود می شود که بنده از توبه خود خوشنود شود حق تم دوست میدارد تو آیین و مطهرین را باز
 فرمود هر بنده مومن که گناه کند و بعد از آن وضو کرده دو رکعت نماز کند و استغفار کند حق تم
 گناهانش را عفو می فرماید چنانکه می فرماید هر که عمل بد کند و ظلم کند بنفس خود بعد از آن استغفار
 کند می یابد خداے خود را غفور الرحیم **ایضا** آنحضرت ۳ فرمود که هر بنده مومن گناه کند نقطه
 در قلب است سیاه می شود پس اگر توبه کرد آن نقطه سیاه سفید می شود و اگر مکرر گناه کرد و توبه
 نکرد آن سیاهی مستقر میشود و تمام قلب را می گیرد باز آنحضرت ۴ فرمود هر که میرد و توبه نکند برزخ است

جہنم بمقابلہ اوسے تاصیحه میزند اول این کہ از ہر دو چشم عاصی بسیار اشک جاری میشوند دوم
 از منخرین خون جاری میشود سوم این کہ خیلے ریم از دہنش برمی آید پس رحم میکند حق تم تشخیص کہ
 توبہ میکند و دشمنان خود را راضی میکند و آنحضرتؐ فرمود کسی کہ توبہ کند پس من غنا نم برآ
 جنت کلینی بسند حسن از حضرت صادقؑ روایت کردہ است کہ روزے حضرت امیرالمومنین
 صلوات اللہ علیہ باجمعے از صحابہ پستہ بودند شخصی بخدمت آنحضرتؐ آمد و گفت یا امیرالمومنین
 باپسے عمل تمجیح کردہ ام مرا پاک گردان و حدائی را بر من جاری کن حضرت امیرالمومنینؑ
 فرمود کہ برو بخانہ خود بلکہ خونے تراطاری شدہ باشد کہ چنین سخن میگوئی تا آنکہ چار مرتبہ آمد چنین
 اقرار کرد در مرتبہ چارم کہ ثابت شد حضرت فرمود کہ حضرت رسولؐ توبہ حکم مقرر فرمودہ است
 ہر یک را کہ میخواہی اختیار کن گفت آن سہ حکم کہ است فرمود کہ یا یک ضربت شمشیر کہ برگردت
 بزنند یا ترا از کوہے دست و پا بستہ بیندازند یا ترا با تیش بسوزانند گفت یا امیرالمومنینؑ کہ ام
 دشوار تر است فرمود کہ یا تیش بسوزانیدن گفت من آن را اختیار میکنم کہ دشوار تر است یا امیرالمومنینؑ
 حضرت فرمودند کہ میتا شود کہ حد را بر تو جاری کنم پس برخاست و دو رکعت نماز گذارد و چون فرائض
 شد گفت خداوند اگاہ ہے کہ دم کہ میدانی و از عقاب تو رسیدم و زود می و سپر عمر پیغمبر تمام

داند سوال نمودم کہ مرا پاک کند پس او مرا بخیر گردانید در میان صف از عذاب خداوند امن
 دشوارتر را اختیار کردم خداوند از تو سوال می نماید کہ این را کفارہ گناہ من گردانی و مردار آتش
 آخرت نسوزانی پس گریان برخاست و رفت در میان گوے کہ از برای او کندہ بودند آتش
 بر دوشش با فروخته بودند نشست پس حضرت امیر المومنین با اصحاب بنگی گریان شدند و حضرت
 فرمود کہ برخیز اے جوان کہ ملائکہ آسمان و ملائکہ زمین را بگریہ در آوردی و خدا توبہ ترا قبول فرمود برخیز
 و دیگر چنین کارے کن **ایضا** از جابر بن عبد اللہ منقول است کہ نے پیش نبی صلی اللہ علیہ و آلہ و عرض
 کرد یا نبی اللہ نے سپر خود را کشته است آیا توبہ اش مقبول است پس فرمود کہ جانم بدست او
 اگر آن زن ہفتاد بنی را قتل کند و توبہ کند بصدق دل و عمد کند کہ گاہے مصیبتے نکند پس حق
 توبہ اش قبول میکند و در توبہ باز است در میان مشرق و مغرب و تاب چنین است کہ گاہے
 گناہ کردہ **ایضا** در صحیفہ رضا از ابائے کرام آنحضرت منقول است کہ فرمود رسول خدا ص
 کہ روزے موسی بن عمران دست خود را بلند کرد و عرض کرد بار انا بار دوم بارون مرد بر حال او
 رحم فرما و بگذر از معاصی او پس وحی کرد کہ اے موسی اگر سوال کنی از من از جمیع اولین مؤمنین
 و مغفرت اتمایم خواہی از من البتہ قبول میکنم سوائے قاتل حسین کہ قاتلش را ہرگز بخوارم بنماید

در کافی از امام محمد باقر^ع منقول است کہ قسم بخدا کہ در ہر انسانے این دو خصلت باشند
 پروردگار عالم پسند میکند کیے این کہ از نعمتے متنعم شود شکر بجا آورد دوم این کہ اگر گناہے کند واقرا
 و اعتراف پیش رب العزت بکند پس می آمرزد آن را ایضا از آنحضرت^ع منقول است
 کہ اگر کسی گناہ کند پس حق تعالیٰ او را در جنت داخل میکند راوی عرض کرد چگونہ میشود فرمودند
 آنکہ گناہ کرد پس ہمیشہ در خوفِ خدا می ماند و گریہ میکند باین سبب داخل جنت خواہد شد در
 عین الحیوۃ آورده کہ حضرت صادق^ع فرمود کہ بسیار است کہ میان آدمی و بہشت زیادہ
 از ما بین تحت الشرے تا عرش دوری بہت از بسیاری گناہان پس گریہ میکند از ترسِ الہی
 و از روی پشیمانی از گناہان تا آنکہ نزدیکتر میشود بہ بہشت از پلک چشم بہ چشم در حدیث دیگر
 فرمود کہ بیچ چیز نیست مگر او را کیلے و وزنے بہت مگر قطراتِ اشک کہ قطرۃ ازان دریا ہاے
 آتش ما فرو می نشاند و چون چشم کسے پر از آب شود بر روی او ہرگز عذابِ نہالت و خواری نہ نشیند
 و چون بر روی جاری گردد خدا آن را در برابر آتشِ جہنم حرام گرداند و اگر گزینہ در میان استے گزے
 کند خدا آن است ما بیکرت آن گزینہ را رسم نماید چنانکہ از بدو عمر حضرت یحییٰ^ع کہ مکلف نہ شد بہ
 از خوفِ الہی چنان میگرفت کہ ضربِ اشل شد و کسے آن جناب را خدا ن و فرحانِ نیرِ تقدیر

نیست کہ از حضرت رسول^{صلی} منقول است کہ زہد حضرت یحییٰ در این مرتبہ بود کہ بہ بیت المقدس
 آمد نظر کرد بعباد و رہبانان و اجار کہ پیرا ہنہا کے از مو پوشیدہ اند و کلاہ ہا از پشت بر سر گذاشتہ
 و زنجیر ہا در گردن کردہ و برستو ہنہا کے مسجد بستہ اند چون این جماعت را شاہدہ نمود بنزد مادرش
 آمد و گفت اے مادر از براے من پیرا ہنے از مو و کلاہے از پشت بیات تا بروم بہ بیت المقدس
 و عبادت خدا بکنم با عباد و رہبانان مادر گفت کہ صبر کن تا پدرت پیغمبر خدا بیاید و با او مصلحت
 کنم چون حضرت ذکر یا آم سخن یحییٰ را نقل کردند ذکر یا گفت کہ اے فرزند چہ چیز ترا باعث شدہ است
 کہ این ارادہ نمائی و تو هنوز طفل خوردی یحییٰ گفت اے پدر مگر ندیدہ از من خورد سال تہ کہ مرگ
 را چشیدہ است گفت بے پس زکریا با دیر یحییٰ گفت انچہ میگوئی چنان کن پس مادر کلاہ و شیم
 و پیرا ہن مادر براے او بافت و پوشیدہ رفت بہ بیت المقدس و با عباد مشغول عبادت
 گردید تا آنکہ پیرا ہن مو بدن او را خورد پس در روزے نظر کرد بہ بدن خود دید کہ بہرم نحیف شدہ است
 گرگیت پس خطاب آئی مادر رسید کہ اے یحییٰ آیا گر میکنی از این کہ برت کاہیدہ شدہ است
 بعزت و جلال خودم سوگند کہ اگر یک نظر بچشم بکنی پیرا ہن آہن خواہی پوشیدہ بوض پلاس پس
 حضرت یحییٰ گرگیت تا آنکہ از بسیاری گریہ رویش مجروح شد بحدیکہ دند نہایش پیدا شد چون این

خبر بادش رسید با ذکر یا نیز داد آمدند و عباد بنی اسرائیل بگرد آمدند و اورا خبر دادند کہ روے تو
 چنین کاہیدہ و مجروح شدہ است گفت من باجنبہ نشدم اے پرتو مرا بین امر کردی گفتی
 کہ در میان بہشت و دوزخ عقبہ است کہ نیکو زندگان عقبہ مگر جاعتی کہ گریہ کیا کنند از خوف الہی
 گفت بے اے فرزند من چنین گفتیم جہدوسی کن در بندگی خدا کہ ترا با مرد دیگر نفرمودہ اند پس مادر
 باو گفت کہ اے فرزند رخصت میدہی کہ دو پارہ خدا از براسے تو بسیار کم کہ بر دو طرف روے خود
 بگذاری کہ دند انہایت را بپوشاند اکب چہشت را عجب نماید گفت تو اختیار داری پس او دود پارہ
 نذر اسافت و بر رویش گذاشت و استین بایش را تشر دانا شک چنان تر شدہ بود کہ آب
 از میان انگشتان جاری شد چون حضرت ذکر این حال را شاہدہ نمود گریان شد و در سبک
 آسمان کرد و گفت خداوند این فرزند من است داین آب دیدہ اوست و تواز جسمہ
 رحم کنندگان رحیم تری پس ہر گاہ کہ ذکر یا میخواست کہ بنی اسرائیل را موعظہ بگوید بجانب
 چپ و راست نظری فرمود پس اگر کجھے حاضر بود نام بہشت و دوزخ را نمی برد پس روبرو
 کجھے حاضر نبود شروع بموعظہ کرد کجھے سرفردا در عباس پوشیدہ آمد و در میان مردم نشست
 و حضرت ذکر یا اورا ندید فرمود کہ حبیب من جبریل مرا خبر دادہ کہ حق تہمی فرماید کہ در جہنم کہے

ہست کہ اور اسکران می نامند و در پائین کوہ دادیے ہست کہ آنرا غضبان میگویند زیرا کہ از
 غضب الہی افروختہ شدہ است و در آن دادی چاہے ہست کہ صد سالہ راہ عمن نیست
 و در آن چاہ تابوت ہا از آتش ہست و در آن تابوت ہا صند و قما و جاما و زنجیر ہا و علما از
 آتش ہست چون یحییٰ این را شنید سر بر داشت و فریاد برآورد کہ وا غفلتا بہ چہ بسید
 غافلیم از سکران دبر خواست و بخیرانہ متوجہ بیابان شد پس ذکر بایہ از مجلس برخاست و بتبرہ
 مادر یحییٰ رفت و فرمود کہ یحییٰ را طلب نما کہ می ترسم اورا نہ بینی مگر بعد از مرگ او پس مادر بطلب
 حضرت یحییٰ بیرون رفت تا بحیثی از بنی اسرائیل رسید ایشان از او پرسیدند کہ اسے مادر یحییٰ بہ کجا
 میردی گفت بطلب فرزندم یحییٰ میروم کہ نام آتش جہنم شنیدہ در و بھوارنتہ است پس رفت
 تا بچوپانے رسید ازو سوال نمود کہ آیا جرانے را باین ہیئت و صفت دیدی گفت بلکہ یحییٰ از بیجا
 گفت بلے الحال او در فلان عقبہ گذاشتیم کہ پامایش در آب دیدہ اش فرو رفتہ بود و سر بآسمان
 بلند کردہ میگفت کہ بقوت تو اسے مولاے من کہ آب سرد خواہم چشید تا منزلت و مکان خود را نزد
 تو بنیم پس چون مادر بیامد و نظرش بروے افتاد بتدریک اورفت دسرش را در میان پستانما
 خود گذاشت و اورا بھذا سوگندہ داد کہ با او بخانہ رود پس با او بخانہ رفت و مادر ازو التماس نمود

کہ اے فرزند التماس دارم کہ پیراہنِ مورا کبھی دوسرا پیراہنِ ہشتم پوشی کہ ان نرم تر است قبول فرمود
 دوسرا پیراہنِ ہشتم پوشید و مادر از برائے او عدسے پخت و آنحضرت تناول فرمود و خواب اور اربو دتا
 ہنگام نماز شد پس در خواب باوند رسید کہ اے کئی خانہ بہ از خانہ من میخواہی و ہمسایہ ہا من
 میطلبی چون این مذاکبوشش رسید از خواب برخاست و گفت خداوند از لقرش من در گذر
 بغتہ تو سو گند کہ دیگر سایہ نطلبم بغیر سایہ بیت المقدس و مادرش گفت کہ اے مادر پیراہنِ مورا
 بیا و مادر پیراہنِ مورا با و داد و در او دخیخت کہ مانع رفتن نشود حضرت زکریا با و گفت کہ اے
 مادر تھیے اور ابگذار کہ پرودہ دلش را کشودہ اند و بعیش دنیا منتفع نمیشود پس برخاست بجای دپیراہن
 مومنین و کلاہ پوشیدہ را پوشید و بہ بیت المقدس رفت و با اجار و رہبانان عبادت میکرد تا شہید
 شد آراہام حنفی صادق ۲ منقولست کہ حق تعالی مسرور میشود بہ توبہ عبید مومن مثل کسیکہ در زمین
 ترو تازہ از سواری خود فرو دآید و در آن زمین بخواند و بر آن سواری آب و طعام باشد و آن سواری
 کم شود و این کس برائے تلاش او برود و دنیا بہ تہا اینکہ شدت عطش و حر بر او غلبہ کند پس بیایکجا
 کہ خوابیدہ بود و باز بخوابد آنجا و بعد ساعتی بیدار شود پس راحلہ خود را مع آب و طعام موجود یا پیراہن
 چنانکہ این بندہ مومن بعد یافتن راحلہ خود خوشنود میشود پس حق تعالی ہم ازان بندہ مومن مثل این

خوشنود میشود **ایضا** از آنحضرت^ع منقول است کہ پیر بزرگوار من می فرمود کہ فاسد کنندہ قلوب چیز
زائد از گناہ نیست تحقیق کہ گناہ قلب را خیلہ خراب میکند و آنچنان خراب می شود کہ گاہے بر توبہ
رغبت نمیکند **ایضا** آنحضرت^ع فرمود کہ افسوس صد افسوس بر حال آن کس کہ احاد او از عشرت
زائد باشند یعنی سیات از حنات زائد باشند **ایضا** از جناب امیر المومنین^ع منقول است
کہ بندہ مومن گناہ میکند پس داخل جنت می شود کہ عرض کرد چگونہ میشود فرمود کہ توبہ کند و باز از گناہ
محفوظ ماند پس داخل جنت می شود **ایضا** منقول است کہ در عهد بنی اسرائیل جوآنہ بود و بست
سال عبادت کردہ بود و بست سال عبادت کردہ بود و بست سال معصیت روزے در آئینہ
نظر کرد پس موسیٰ سفید در ریش خود دید خیلہ ناگوار شد و عرض کرد کہ بارالہا بست سال عبادت
کردم و بست سال گناہ پس اگر حالا از گناہان خود توبہ کنم و بسوے تو انابت نمایم آیا قبول میکنی توبہ
ما را پس شنید ہافت را کہ میگویی کہ روے بسوے ما آوردی قبول کردم باز ترک کردی ما را نیز ترک
کردم ترا پس نا فرمانی کردی ما را مہلت دادم ترا تا پشیمان شدہ توبہ کنی اکنون کہ جمع بسوے
آوردی ما نیز قبول کردیم ترا منقول است کہ روزے ذوالنون مصری پیش طبیب رفت
دید کہ جماعتی از مرد و زن قارور ہاے بول در دست دارند و طبیب مینایند و ہم ہر یکے را

دو اسے مناسب حال ایشان بیان میکند ذوالنون مصری میگوید کہ من نیز پیش اور فتم و برود
سلام کردم و گفتم کہ مرادو اے کہ گناہان کبیرہ را معید باشد بنا پس ساعتی سر نیز انداخت و گفت
اے جوان اگر بیان کنم برائے تو چنین دوائے را ایامی فہمی آزا گفتم بے پس گفت بگیر عرق فقر
و درق صبر و ابلج خشوع و املہ تو صنع وہمہ را در ہا دن توبہ نہادہ بستہ تقویٰ کو فتنہ دردیگچہ توفیق
نہادہ آب خوف بران بریز و در زیر آن آتش محبت الہی برافروز و از چوب حکمت اور انیک حرکت
بدہ بجدیکہ کف برآو پس ہمہ را در جام رضا بنہ و سر دکن از ہوا کے حمد پس بریز اور در قدح
مناجات و بیامیز اور آب توکل پس بقاشق استغفار اور انجور پس اگر چنین داروئے نیجور
ہر آئینہ گاہے بگاہے بنیادوی ایضا از جناب امام جعفر صادق ع منقول است ہر گاہ نال
شد کہ دانی ہر ایدہ و الذین اذاعلوا فاحشۃ و ظلموا انفسہم وعد کرو اللہ
و استغفرو و الذین یبغضو و من یغفر الذنوب الا اللہ و کویمروا علی
ما فعلو و اھم یعلمون پس شیطان کہ نامش تور بود بالاسے کوہ کہ رفت صلا زد و دیگر
شیاطین را پس ہمہ ہا مجتمع شدند و گفتند کہ اسے سردار من برائے چاہے کہ وہ گفت این آیہ
کہ نازل شدہ است برائے منفرت ہمہ مسلمانان کافی است پس کسے ہست کہ بنی نوع انسان را

تائب است و ماصح بر اے نفس خود باز آنحضرت ص فرمودند که آیا میدانید که تائب کدام است
 آن عرض کردند که فرمود ص هرگاه بنده مومن توبه کند و دشمنان خود را راضی نگرداند تائب نیست
 و هر که توبه کند و در عبادت اکتفا نکند تائب نیست و هر که توبه کند و در عادات خود تغییر ندهد تائب
 نیست و هر که توبه کند و از شرکت صحبت ناجائز اجتناب نکند تائب نیست و هر که توبه کند و آب
 طعام ناجائز را ترک نکند تائب نیست و هر که توبه کند و فرش و کیمه خود را تغییر ندهد تائب نیست و هر که
 توبه کند و نیت عادت خود را تغییر ندهد تائب نیست و هر که توبه کند و سخاوت نکند تائب نیست و هر که
 توبه کند و امید خود را کوتاه نکند تائب نیست و هر که توبه کند و زبان خود را از محارم اجتناب نکند
 تائب نیست و هر که توبه کند و بفضائل توبه اعتقاد ندارد تائب نیست و هرگاه که توبه کند و این
 صفات محموده مذکوره استوار باشد تائب است باز آنحضرت ص فرمود هر مومن که توبه کند و برگنا گزین شده
 نادم شود هزار در رحمت بر او بکشد و در دنیا و آخرت و هر صبح و شام خوشنودی حق تعالی بر او
 باشد و می نویسد حق تعالی بر اے هر که گفته که خوانده است ثواب عبادت یک سال و عطای کند
 بعبود هر آیت که خوانده است در آن نماز نور بالاس صراط و می نویسد حق تعالی بر اے او بعبود علی
 شبانه روز ثواب عبادت نبی و بعبود هر حرف که در استغفار و تسبیح او کرده است ثواب حج و عمره

مقبول است و عنایت میکند بوجوه عزت قرآنی که آن را تأتب خوانده است ثواب عبادت
 اہل مرینہ و حق تو قبرش را متور میکند و رویش را روشن میسازد و عنایت میکند تو بوجوه ہر کو بہ
 بدن اوست گویا کہ خیرات کرده است آن عابد بوزن آن موطلا و نقرہ و گویا کہ آزاد کرده است
 این تأتب بوجوه ہر تارکہ یک بندہ و از خوف روز قیامت محفوظ و مامون باشد و او را وحشت قبر
 نباشد و قبرش نمودہ ریاض جنت خواہ شد و براسے زیارت قبر آن تأتب ہر روز یک ہزار
 ملک خواہند آمد و مونس او خواہند بود و در قبر و در محشر از قبر بیرون آید کہ بالاسے او ہمسایہ باشد
 بہشت باشند و بر سر او تاجے از رحمت دوران روز و رسانیہ عرش الہی ہمراہ انبیاء و شہدا
 اکل و شرب خواہد کرد تا این کہ حق تم از حساب خلایق فارغ شود و بعد از آن این بندہ تأتب را
 بخت بیزد و را انوار نعمانیہ مذکور است از مغیر کہ مردے فاسق و فاجر بود و نود و نہ بندگان
 خدا را ناحق قتل کردہ بود ہر گاہ در این نافرمانی مدتے بسیار منتفی شد و مردے بر حصیت ہای
 خود نادم و پشیمان شد و عہد کرد کہ توبہ خواہم نمود پس آمد پیش مردے زہرے عابدے تمامی
 قصہ خود را پیش روی او عرض کرد و گفت می خواہم کہ توبہ کنم پس عابد جواب داد کہ با وجود این
 معاصی توبہ تو بہرگز مقبول نیست و قتیکہ این کلام شنید فوراً آتش غضب در کانون سینه اش

شعلہ کشید پس آن عابد را بسوی دارالقرار فرستاد پس آن گناہگار چندے در انجا قیام نمود و بعد
 پیش عالمی آمد و سرگذشت خود را بیان کرد عالم فرمود توبہ تو ضرور قبول خواہ شد بر زمین فلان
 تحقیق کہ انجانہی ہست یا عالم پیش روے او توبہ کن پس آن مرد گناہگار موافق فرمودہ آن
 عالم نیک کردار بہمت آن رفت و در آتناے راہ پیام جلیش رسید پس ملائکہ رحمت و عذاب
 ہر دو بر اے قبض روح آمدند و تنازع در میان ہر دو گردید ملائکہ افتاد ملائکہ رحمت می گفتند کہ این
 بندہ کہ مومن ارادہ ارض توبہ داشت و ما ہر دو را قبض روح او ہستم و ملائکہ عذاب میگفتند کہ ما
 قبض روحش میکنم چرا کہ تا حال بر زمین توبہ نرسیدہ و تو ہم نکرده پس وحی کرد حق تم کہ از جائیکہ آمدہ
 تا زمین توبہ پیا پیش کنید اگر سافت زمین توبہ قریب است توبہ شش قبول است والا نہ و تنیکہ
 پیانتش کردند زمین توبہ را قریب یافتند پس فوراً ملائکہ رحمت قبض روحش کردند و در حدیث دیگر
 است کہ ملائکہ ہر گاہ قصد مساحت زمین کردند پس فوراً حق تم حکم کرد زمین را کہ سافت خود را
 کم کند و در کافی از امام محمد باقرؑ منقول است کہ حق تم دوست میدارد آن کس را کہ بعد گناہ
 عظیم توبہ کند و بہ میدارد آن کس را کہ گناہ کند و حقیر شمارد آن گناہ را **ایضا** از آنحضرتؑ
 منقول است کہ ہر بندہ مومن کہ گناہ کند پس نادوم شود بر او حق تم می آمرزد اورا بسبب اینست

و هر بنده مومن که نعمت بیا پس شکر آن کند و بداند که حق تبارک و تعالی فرستاده است می آمرزد بر این
 شکر **آیضا** از عباس غلام حضرت امام رضا منقول است که می فرمود آنحضرت ۴ هر که حسنه رفتی
 دارد و برابر است با هفتاد حسنه که با اعلان کند و هر که سئیه را افتاکند مقهور است و هر که پوشیده کند
 مغفور است **آیضا** از امام موسی کاظم منقول است که سوال کردند از پدر بزرگوار خود که دو تنیکه
 بنده مومن قصد عمل نیک میکنند و کرام الکاتبین اراده او را می نویسند پس چگونه آن هر دو
 ملک از قصدش مطلع میشوند پس فرمود که بوسه خوش دیوے به هر دو برابر اند و عرض کردند
 که نه فرمود که بنده مومن قصد عمل نیک میکنند نفسش که می آید خلیه خوشبواز و منتشر می شود
 پس ملکین از ملک یاری گوید که بنویس که این قصد حسنه کرده پس آن مومن عمل نیک را
 بجای آورد پس می نویسند آن را و هرگاه قصد عمل بد میکنند پس بوی بد از نفسش بر می آید پس ملک
 یسار از ملک یمین میگویی که این بنده قصد عمل بد کرده پس ملک یمین که قدرے توقف کن تا نیک
 عمل بد بجای آورد اگر بجای آورد یک نوشته میشود و **آیضا** از امام جعفر صادق منقول است
 هر مومنی که در شبانه روز چهل تا گناه کند و نادام شود و چنین استغفار کند استغفر الله الذی
 لا اله الا هو الحی القیوم بدیع السموات و الارض ذو الجلال و الاکرام

واسئلہ ان یصلی علی محمد و آل محمد و توبہ کند پس می بخشد حق تم گناہان او را و هر کس
 چهل گناہ کبیره در شب در روز کند در امور خود خیر بیند **ایضا** از امام محمد باقر منقول است
 که هرگاه نفس بگلو برسد تا در آن وقت باب توبہ مفتوح است بر اے جاہل نہ بر اے عالم
 امام محمد باقر می فرماید که امیر المؤمنین در سنج البلاء تہ فرمودہ کہ بالاسے زمین از عذاب خدا و ر
 امان بودنیکے برداشته شد و دیگرے باقیست اما آنکہ برداشته شد رسول خدا ص بود و آنچه کما بقیت
 استغفار است چنانکہ حق تم می فرماید و مَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَ مَا كَانَ
 لَللَّهِ أَنْ يَهْدِيَ قَوْمًا لِّسُوءٍ ۚ وَ مَا كَانَ لَللَّهِ أَنْ يَهْدِيَ قَوْمًا لِّسُوءٍ ۚ وَ مَا كَانَ لَللَّهِ أَنْ يَهْدِيَ قَوْمًا لِّسُوءٍ ۚ
 تمام و کمال بخواند باین طریق اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ اَتُوبُ اِلَيْهِ وَ دُرْگفتن اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ
 تنها اکتفا نمی توان کرد و در صحیح فرمود کہ مومن نیست مگر آنکہ بر اے او گناہ ہے بہت کہ مدتے
 ترک میکند پس ترک بآن میشود و در حدیث است کہ اگر شما ہاگناہ نیک دیدید خدا جمع دیگر
 می آفرید و گناہ میگرداند می آفرید با ظہار عفو و در صحیح فرمود خدا دوست میدارد بسیار توبہکنندہ را
 را کہ چون مکرر عود گناہ کند باز توبہ نماید و در صحیح حضرت باقر فرمود ہر وقت مومن عود گناہ کند
 باستغفار و توبہ خدا بر میگردد و بغفرت و تحقیق غفور و رحیم است قبول میکند توبہ را و عفو میکند از

سیئات و زنا و من را از رحمت خدا بایوس کن در توبه منقول است کی این آدم اگر
 نه عفو اهم اشیا است البتہ بتلانی ساختن احدی را گناه و در صحیح حضرت صادقؑ فرمود
 صغیر منی باشد باصره که کبیره میشود و کبیره منی مانند استغفار حضرت باقر علیہ السلام فرمود کبیره
 آنست که گناہے بنماید و توبہ نہ نماید و بخاطرش توبہ نرسد همین است اصرار حضرت صادقؑ
 فرمود چون خدا خیر بنده را خواهد داد و گناہے کند او را به بلایے مبتلا میکند استغفار را بیاورد
 و توبہ کند و الا در نعمت می اندازد پسند معتبر از حضرت امام محمد باقر مرویت کہ ہر کہ بعد از
 نماز فریضہ پیش از آنکہ پای خود را از حالت تشدد تفسیر نہ بدہ مرتبہ بگوید یا سْتَغْفِرُ اللہَ الَّذِی
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالتَّوْبُ إِلَيْهِ مَرُوسِت
 کہ ابو مقام مجتہد حضرت ابو الحسن آمد و از ضیق میشت پریشانی شکوہ بہ غصبت فرمود
 کہ ہر روز در عقب نماز صبح بگوید سُبْحَانَ اللہِ الْعَظِيمِ وَبِحَمدِهِ وَاسْتَغْفِرُ اللہَ
 وَاسْأَلُهُ مِنْ فَضْلِهِ و بعد از آن یک نوبت بگوید سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ
 وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ گوید من باین التزام نمودم و مذہب مذہب
 جماعتی از بادیہ آمدند و ما خبر دادند کہ مرگ از قوم تو مردوست و ہر اشے غیر از تو نہ در ذہن تو

و مال اور بتقریب خود آوردم و متعنی شدم و بعد از ان در دیشے بن رسید و ریحار
 منقول است کہ کسی از بنی اسرائیل موسی بن عمران را دید کہ صفت بر رویش غالب و صفت در
 بدنش حاصل و موهای بدنش ایستاده و چشمهایش فرو رفته و خیلے نحیف و زار شده و سیفیت
 این بود ہر گاہ آنجناب از حق تہود عا میگردند پس بسبب خوف الہی این حالت میشد پس احد
 از بنی اسرائیل کہ بآن جناب ایمان آورده بود بسبب صفت لون و نحافت بدن تنہا
 کہ ہمین است موسی بن عمران پس عرض کرد یا نبی اللہ من گناہے عظیمے کردہ ام سوال کنید
 از حق تہ کہ مرا عفو کند پس ہر گاہ جناب موسے بر اے مناجات رفتند عرض کردند بار الہا
 سوال میکنم از تو در ان حالیکہ تو عالم هستی حاجت عرض کردم نیست پس فرمود حق تہ کہ اے
 موسی ہر چہ خواہی از من طلب کن و سوال کن البتہ عطا خواہم کرد عرض کرد موسے بار الہا حق تہ کہ
 بندہ تو ظلمت کس از قوم بنی اسرائیل گناہے عظیمے کردہ است و از تو امید منفرت دارد فرمود
 کہ اے موسی آمیزم ہر کس را کہ از من طلب آمرزش کند سوائے قاتلان امام حسین پس
 عرض کرد موسے کہ حسین ؑ کلام است فرمود ذکرش بالائے طور باتو کردہ بودم عرض کرد موسے
 کہ اورا قتل خواہد کرد فرمود انت با غیہ طاغیہ جد او در کریمائیل گوشتہ قربانی فح خواہد کرد و بعد

شهادت آنحضرت پیش صحیح کنان مثل زن پسر مرده و نعت و نفرین بر قاتلان کنان و غیره
 خواهد آمد و بدن شریف آنحضرت با غسل و کفن بر ریگ گرم کر بلا افتاده می ماند و خیام فلک احتشام را
 آتش می دهند و اطمینان طاهرین را اسیر کنند و معین و ناصر ایشان را قتل کنند و سرای شهادت
 دیار بیدار و شهر تبریز تفتیح خواهند کرد اے موسی اطفال خود و سال ایشان را شهید خواهند کرد پس
 جناب موسی خیلے آه و زاری کرد و گفت بر اے قاتلان حسین چه قدر عذاب است فرمود که اے
 موسی آن عذاب است که از او اهل دوزخ هم پناه خواهند طلبید و از قاتلان این شفاعت و رحمت
 من خیلے بعید است پس موسی عرض کرد بارالها از قاتلان حسین بیزارم و نفرین میکنم و سیکند
 فعل ایشان را ضعی باشد از دهم بیزارم پس فرمود حق تعالی که اے موسی من دوستداران حسین را
 در رحمت و مغفرت خود داخل میکنم و اے موسی سیکند مریه یا دیگران را بگریه در آرد یا صورت خود
 مثل گریه کنندگان سازد پس بر بنش آتش دوزخ حرام است **مرویت** که هر کس بگوید
 اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ اِنَّی لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَ اَتُوبُ اِلَیْهِ غنا هوش افزاید شود اگر چه
 فرار خوف نموده باشد یعنی از جبار و غیبت باشد که از اعظم کبار است و نیز مرویت که هر کس بگوید
 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ خدا ایتعالی فرماید اے ملائکه بنده من میانه

کہ گناہیں راغیر من کسے نیا مزد گواہ باشید کہ اور آزمیزیم کفعمی در بلد الامین دراد عینہ
 سر آوردہ کہ اسے محمد صلی اللہ علیہ وسلم کہ گناہ کبیرہ کردہ باشند اداست تو خواہد کہ ان گناہ محو شود یا کہ بن
 وجاہت خود یا پاک سازد و بصحرا بیرون رود و رقبہ کند در جائے کہ کسے اورانہ بیند و دست بہ
 من بردارد کہ میان من و او جائے نیست و این دعا بخواند یا و اسعًا علی الخلاقین
 عَادَیْہِ وَیَا مُلْبِسًا أَفْضَلَ رَحْمَتِہِ وَیَا مُہِیْبَ الشَّہَادَةِ سُلْطَانَهُ وَیَا رَاجِمًا لِّکُلِّ مَکَانٍ
 صَہْرَیْرًا اَصَابَہُ الْعُشُورُ فَخَرَجَ اِلَیْکَ مُسْتَغِیْثًا یَا اَبَا اِلَیْکَ ہَا اِنَّا لَکَ
 یَقُوْلُ عَمَلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِیْ وَلِغُفْرَتِکَ خَرَجْتُ اِلَیْکَ
 اَسْتَجِیْرُ بِکَ خُرُوجِیْ مِنَ النَّارِ وَبَعِیْرَ جَلَالِکَ تَجَاوَزْتُ فَتَحَاوَسْتُ
 یَا کَرِیْمُ وَیَا سَمِیْعَ الَّذِیْ سَمِعْتُ بِہِ وَجَعَلْتَنی فِیْ کُلِّ عَظْمِیْکَ وَمَعَ
 کُلِّ قُدْرَتِکَ وَفِیْ کُلِّ سُلْطَانِکَ وَصَلَّیْتُ بِہِ فِیْ قَبْرِیْکَ وَتَوَّسَّطْتُ
 بِکِتَابِکَ وَالْبَسْتَهُ وَتَارَا مِنْکَ یَا اللّٰہُ یَا اللّٰہُ اَطْلُبُ اِلَیْکَ
 اَنْ تَحُوَّ عَنِّیْ مَا اَتِیْتُکَ بِہِ وَاسْرِعْ بَدَنِیْ عَنْ مِثْلِہِ فَاَنْتَ
 بِکَ لَا اِلٰہَ اِلَّا اَنْتَ وَیَا سَمِیْعَ الَّذِیْ فِیْہِ تَفْصِیْلُ الْاُمُوْرِ

سَلِّهَا مَوْعِدًا مِّنْ هَذَا عَثَرَانِي فَلَا تَخْذُلْنِي وَهَبْ لِي عَافِيَةً يَا كَافِرٌ
مِّنَ الذَّنْبِ لِعَظِيمِهِ هَلَكْتُ فَتَلَا فَنِي يَحْيَى حُقُوقِكَ كُلَّهَا عَلَى خَلْقِكَ يَا كَرِيمُ

ہر گاہ ارادہ توبہ داشته باشی اولاً غسل توبہ بقصد استجاب کن و بعد از آن بوازم توبہ را
بجا آرد و در کت نماز کن ہر سورہ کہ خواہی و بخوان یکے از دعائے مذکورہ را و اگر دیگر
ادعیہ توبہ مطلوب باشند بہ با و را المؤمنین رجوع نمایند **تتمت بحسب**

خاتمہ از مصنف ممدوح

این چند کلمہ است مختصرہ از کبریت احمر کہ بمحض رضا جوئی آنی و خالصاً از روی خیر خواہی
در سلک تحریر کشیدم باید کہ مومنین موقنین بر آن عمل نمایند و وظیفہ خود گردانند
تا ثواب عظیم و اجر جسیم در دین و دنیا در پابند و برائے احقر البریہ راسخ الطویۃ ترا بقیم
السلالات الهاشمیہ غبار نعال العترۃ الفاطمیہ را از دعائے طلب مغفرت سیئات
و رفع درجات و درجات و مہمات این حقیر بہ بخواندن استغفار و صلوات محروم
نگردد اند چہ عجب کہ از دعائے مومنین این احقر الناس از گناہان و پامال نفس
و ہوا و شیطان از لوث و معاصی پاک گردد و جائے کہ تعرش بنینہ با صلح آرند

الحمد لله ثم نشيد ابن رسالة شريفة موسوم بـ **غالى السمعطين** فى صلوات

رسول الفضلين فى يوم الاربعاء من عشرون جمادى الاخرى فى سنة عشر

وفلت مائة بعد الالف من الهجرة النبوية على صاحبها الف الف تحية

